

Emperyalizme ve Oligarşiye Karşı

DEVİRİMCİ HAREKET

★ AYLIK SİYASİ DERGİ ★ EKİM - ARALIK/2002 ★ SAYI:7

FİYATI: 1.000.000 TL

**SÖMÜRÜYÜ, SAVAŞI VE DİKTATÖRLÜĞÜ TEMSİL EDENLER;
İNSANLIĞIN GELECEĞİYLE OYNUYOR!**

**SEÇİM; AÇLIĞA, YOKLUĞA VE ESARETE MAHKUM EDİLEN
HALKIN GÜNDEMİ DEĞİLDİR!**

UMUT, DEVİRİMCİ YOL'DA ÇİÇEKLENEN DEĞERLERDEDİR!..

DEVRİMCİ HAREKET'TEN

Okullar açıldı, her sene olduğu gibi kayıt işkencesinden vizelere, müfredat bozukluğundan kışlaştırıcı dayatmalara, harç ve eğitim gereçleri adı altında yapılan soygunlara kadar öğrencileri pek çok problem bekliyor. Sorunun bir diğer yanı da eğitime bütçeden ayrılan paydır (bakınız tablo). Ne var ki eğitim için para bulamayan devlet, memurlarını işkence eğitimi

ÜLKELER	BÜTÇEDEN AYRILAN PAY
Burundi	% 4
Kongo Cumhuriyeti	% 4
Mısır	% 4.8
Etiyopya	% 4
Kenya	% 6.5
Faz	% 5.3
Güney Afrika	% 8
Tunus	% 6.7
Hindistan	% 3.3
Kırgızistan	% 5.3
Türkiye	% 2.2

görmek için yurtdışına gönderebilmekte; telefon dinleme, izleme, istihbarat, vb. için en gelişmiş teknolojileri ithal etmekte zorlanmamakta, bu konuda masraftan kaçınmamaktadır. Örneğin İngiltere'de ve kısmi olarak Amerika'da uygulanan, suçluyu sokakta özel kameralarla tespit etme yönteminin de ithal edildiğini öğrendik. Aynı şekilde, F Tipleri için ayrılan milyon dolarlardan sonra şimdi L Tipi ve ultra güvenli hapishaneler inşasına geçildiğini bunun için ödenek sorunu yaşanmadığını görüyoruz.

Eğitim sistemindeki tüm çarpıklıklara rağmen, öğrenci gençliğin gerçekleri göreceğine ve beyinlerinin tutsak alınmasına izin vermeye-

ceğine inanıyoruz. Tabii bunun yolu, okulları terketmek değil, eğitim sisteminin sınırlarını aşmaktır.

Devrimciliğin, yıkılmış duvarların altında kalan eskimiş ve anlamını yitirmiş bir projeyi savunmak olarak yansıtıldığı, insanların böyle bir çözüme yönelme olasılıklarının çeşitli hilelerle önlenmeye çalışıldığı günümüzde; bu yalan perdesini yırtmak, devrimci çözümleri, günlük yaşamı bir karabasana çeviren çözümsüzlüklerin karşısına çıkarmak ve eskiyi aşamadılar teranelerine aldırmadan, bu uğurda bedel ödemiş devrimcilerin anısını bir onur olarak taşımak, her zamankinden daha önemli bir hal almıştır.

"Hiçbir değer ölmeye değmez" ön kabulünü kafalara yerleştirmek için, önce o kafaları örümcek ağıyla dolduran, anti insan projelerin mimarları, ilgili-ilgisiz hemen her gelişmeyi, sosyalizmin gereksizleştiğine ve gerçekleştirilemeyeceğine yorsa da, çıkarttığı bu sonuçlar, mürekkebi kurumadan çürümekte ve o önlenemez akışın ucundaki şelaleye yaklaşılmaktadır.

Biz, kara propagandaya teslim olan, ruhlarını ve beyinlerini satan, enerjisini tekrar düzen içi kanallara akıtmaya başlayan, "eski solcu"ların, alkol yoğunluklu mekanlarda ürettikleri "yeni"liklere, kulak asmayacak; yaşama HİDİR'ca, İLYAS'ca, ZEYNEL ABİDİN'ce, ÖZENÇ'çe, ...bakmaya devam edeceğiz.

Dergimizin önceki sayısında 30 soru ve yanıtı yer verdik. Bu sayımızda da okurlarımız, gündemin çeşitli sorularla ayrıntılandırılarak, DEVRİMCİ HAREKET'çe kavrayışın sağlanması için gerekli çabanın devam ettiğini görecektir. Bugüne dek hem cehalet içinde bir duruş sergileyip, hem de kendi soluk alma alanı dışındaki hiçbir dergiyi açıklayıcı/derin bulmayan kesimin yoğunluğu sebebiyle sol, geniş kapsamlı bir cehalet ve kısırlık örneği sergilemiştir. Bu nedenle, DEVRİMCİ HAREKET'çe düşünmek/kavramak giderek daha büyük bir önem kazanmaktadır.

Okurlarımızdan isteğimiz, örneğin iki sayfalık bir "aydın" yazısı ile mi karşılaştı; bu yazının, Türkiye'de aydın olgusuna dair bir ölçek karmaşasının yaşanmakta olduğu gerçeğinden hareketle yazıldığı hatırlanarak hareket edilmeli; yazı bu bilinçle incelenmeli ve sonuçta hangi ihtiyaca bağlı olarak hazırlandığı unutulmadan değerlendirilmelidir. Çünkü, DEVRİMCİ HAREKET politik bir dergidir ve politik sorunlara yanıt arama ihtiyacına bağlı olarak konu seçer; sayfalarını bu önceliğe ayırır. Örneğin, birinin kişisel eğitiminin de ürünü olarak hazırladığı varoluşçuluk üzerine on sayfalık bir yazı, öncelikle derginin değil, o kişinin ihtiyacıdır. Bu tür yazılar elbette ki hazırlanabilir; hatta 50-100 sayfalık da olabilir; ne var ki 24 sayfalık dergimizin içeriği açısından doğaldır ki öncelikli değildir.

DEVRİMCİ HAREKET, değişik/ilginç konuları değil, doğru ve gerekli konuları tercih eder. Bu doğru ve gerekli konular bazen kimi okurlarımıza bildik/tanıdık gelebilir. Bu yazıda yeni/değişik bir şey yok diye düşünülebilir. Hatta bu sayımızdaki aydın yazısı da böyle sayılır. Ne var ki, örneğin Necati Doğru'nun aydın olmadığını biz yazmadan önce birilerinin bunu tespit etmesini ve onu aydın hitabıyla mektup yazan ölüm orucundaki üç yapıyı uyarmasını beklerdik. Çünkü biz türkçe ve anlaşılır bir üslupla yazıyoruz. Ve bir şey doğal olarak, yazıldıktan sonra "tanıdık" gelecektir. Aynı şey geçen sayıda yer verdiğimiz Hamas olgusu için de geçerli. Hamas'ın Filistin'de demokratik bileşenlerden biri olduğunu yazmamız, bildik gelmişse sevinir ve aynı şeyi düşündüğümüzü anlarız. Ancak, Hamas'ın bizden önce genellikle; salt şeriatçı, gerici veya ABD'nin (ve de İsrail'in) Frankeştayn'ı olarak yansıtıldığını hatırlatmak isteriz. Yani yine algıda bir yöntem sorunu ile karşı karşıyayız. Ve doğal olarak, ilgi ve dikkatimizi, DEVRİMCİ HAREKET'in her cümlesinde bir anlam ve yol göstericilik olduğunu gören ve bu anlamları birleştirerek önündeki aydınlığı arttıran önelere yönelteceğiz.

OKURLARIMIZIN DİKKATİNE!

Bilindiği gibi, önceki sayıdan itibaren, dergimizi YAY-SAT üzerinden dağıtmaya başladık. Ancak Türkiye'de ara sokaklara dek yayılan onbinlerce bayinin bulunması sebebiyle her bayide dergimizi bulmak mümkün olmayabiliyor. Buna, kimi bayilerin dergiyi tezgah altına koyması, sergilememesi ve hatta yok demesi gibi faktörler eklenince, okurlarımızın dergiye ulaşması zorlaşıyor. Bizler bu sayıda, kimi merkezi bayilere özellikle dergi koydurmaya, internet sitemizden kimi bayi adreslerini yayımlamaya çalışacağız. Yine de okurlarımızın, buldukları ilde derginin hangi bayilere ulaştığını araştırması, çevresini bayilere yöneltmesi ve bayilerin dergiyi sergilemesini sağlaması gerekiyor. Bu, Devrimci Yol'da yürüyenler için bir sorumluluktur.

Sevgiyle kalın.

İÇİNDEKİLER

Emperyalizmin ve İşbirlikçilerinin Gündemi Halkın Gündemi Değildir
1-7

Aydın Üzerine
8-9

Uyuşmanın Hiçbir Biçimi Devrimcilikle Bağdaşmaz
10

Çevre Sorunu
11

Fikri Üretkenlikte Kısırlık Anlama ve Doğru Yorumlama Olasılığını Zayıflatır
12-14

Bir Sınav Yeri Olarak Hapishaneler
15-17

Kadına Dair
18-20

Liseli Devrimci Gençlik
21-22

Okur Mektupları
23

Yıldızlaşan Yumruk Pusulamızdır
24

Emperyalizme ve Oligarşiye Karşı

DEVRİMCİ HAREKET

Sahibi ve Yazı İşleri Müdürü

Fehmi Kılıç

Adres: İstiklal Cad. İmam Adnan Sok.

No 9/5 Beyoğlu - İstanbul

Tel: 0212 249 38 75

Fax: 0212 249 38 74

http: www.devrimcihareket.4t.com

e-mail: devrimcihareket@hotmail.com

Hesap No: Akbank Parmakkapı Şubesi
0027901-8

Euro Hesap No:

Akbank Parmakkapı Şubesi 0027902-6

Avrupa İrtibat: 0049 171 383 35 65

Baskı Yeri: Berdan Matbaacılık

EMPERYALİZMİN VE İŞBİRLİKÇİLERİNİN GÜNDEMİ HALKIN GÜNDEMİ DEĞİLDİR

Ortadoğu halklarını sürekli olarak bir gerginlik, tehdit ve savaş hali ile muhatap eden ABD, 1990-91'de Irak'a yaptığı saldırıda 200 bin kişinin ölümüne yol açmış, 10 yılı aşan ambargo ve sık sık başvurulmuş bombalamalarla da 500 bine yakın çocuk, kadın ve yaşlının ilaçsızlık ve gıdasızlıktan ölümüne sebep olmuşken; bugün yine bombalamanın, yakmanın, yıkmanın ve katletmenin hesaplarını yapmakta, bunun için suç ortağı aramaktadır.

İşbirliğini uşaklığa çeviren ülkemiz egemenleri, İMF aracılığı ile dayatılan tahribatı halka fatura etmiş, etkisi giderek daha fazla hissedilecek şekilde halkların geleceğine kastetmiş ve AB demokrasisi aldatmacaları ile tam bir esaret dayatmışken; bununla yetinmemekte, Irak halkına karşı işlenecek suça ortak olmanın hesaplarını yapmaktadır.

Bu koşullar altında siyasal bir krizle karşı karşıya kalan ve seçim kararı alan egemenler, muhtemel tüm meclis kombinezonlarında İMF programının kesintisiz olarak uygulanacağı sözünü/garantisini verirken ve ne AB ne de Irak yolunda verilmiş komutların dışına çıkmazken; partiler arasındaki didişmeler, burjuva siyaset sahnesinin tüm kirlerini açığa vurmaktadır.

Burjuva partileri halkın nezdinde teşhir olmuşken, ekonomik ve siyasal alanda bir çözümsüzlük hali yaşanırken, halkın aklına da yüreğine de farklı alternatiflerin tohumlarını düşürmek mümkün olabilirdi; ne var ki bu, doğru ve yeterli bir örgütlülüğü zorunlu kılmaktadır. Devrimciler buna hazır olduğu koşullarda, burjuva normların tamamen dışında kendine ait tarz ve ölçeklerle hareket etmeli ve bütünüyle farklı bir çalışma çizgisi izlemelidir. Bu farklılık, aynı zamanda bir netliği ve açıklığı yansıtır.

Türkiye'de kimliksizlik, değer eroz-yonu ve boşluk yaygın bir hal almışken; yaşanan değişim dikkatle incelenmeli, kimin nerede durduğuna, sadece dünkü hali itibariyle değil, bugünkü yaptıkları ile bakılmalıdır.

Bir bakıyorsunuz, Türkiye'nin belki de en sağcı insanı olan Derviş, YTP'yi sağcı diye

beğenmiyor ve "solda birlik" arayışına giriyor. Daha da vahimi bu arayışta, Derviş'i DİSK ve TÜRK-İŞ genel başkanlarının yalnız bırakmamış olmasıdır. İşte, at izinin it izine karıştığı böyle bir atmosferde demek ki "sol" deyince, "sendika" deyince, bunları hemen bildik karşılıkları ile algılamamak gerekiyor.

Sendikalarda örgütlü olan emekçi kesimi, sendika yöneticileri üzerinden etkilemeye/yönlendirmeye çalışmak,

Oy kullanmadığında bir eksiklik hissetmek, oyunun boşa gittiğini düşünmek, ruhsal olarak sistem dışına çıkamamanın ve alternatif duruşu içselleştirmemiş olmanın dışavurumudur. Aksine devrimciler; "seçim, halkın gündemi değildir" diyerek dikkatleri gerçek sorunlara çekmeli ve "onay mekanizması"na araç olmamanın onurunu taşımalıdır.

hakim sınıfların sıkça başvurdukları bir yöntemdir. 28 Şubat sürecinde "sivil kesim" adı altında darbeye payandalık edilmesi de aynı yöntemin bir başka biçimidir. Geçen seçimlerde DSP'den milletvekili olan **Rıdvan Budak** örneğinin de ilk olmadığı bilinmektedir. 12 Eylül döneminde darbe hükümeti olarak şekillendirilen yapıda **Halil Tunç'a** Çalışma Bakanlığı yaptırılması, meselenin tek başına oy avcılığı olmadığını, işçi-emekçi kesimleri itibar ettikleri şahıslar üzerinden vurmanın ve böylece tepkiyi yumuşatmanın amaçlandığını gösteriyor.

Bugün Derviş üzerinden solculuk yapılmaya çalışılması, kavramların zorlanarak, sosyal-liberal vb. tanımlamalar-

la, yapılmakta olana gizem ve önem kazandırılmaya çalışılması, Türkiye'de tüm kombinezonları zorlayarak bir **İMF partisinin yaratılması** gayretinden başka bir şey değildir. Mevcut hükümet, gecesini gündüzüne katıp İMF'nin direktiflerini yerine getirmeye çalışmış ise de bu, emperyalistlere yetmemiş, kimi gecikmeler veya nüanslar bile tahammül sınırlarını zorlamıştır. Derviş'i bir sömürge valisi gibi gönderip, kamuflelmeye başlayan emperyalist çevrelerin dizginsiz saldırganlığı ve doymak bilmeyen talepleri, sınıfsal duruşlarına denk bir tutumdur. Ancak, işçiden-emekçiden, halktan yana olduğunu söyleyip, emperyalizmin dolaysız bakanını kendine rehber edinmek, bırakalım solculuğu; tutarlılık, samimiyet gibi insan olmanın akla gelen ilk ölçütleriyle bile bağdaşmamaktadır.

Düşününün bir kez, dün işçi sınıfı ile beraber yürüyüp, "Al paketini başına çal" diyerek Kemal Derviş'i protesto eden bir şahıs; bugün Kemal Derviş ile beraber o paketi uygulamak için halktan oy isteyecek.. Ne kadar oy alır bilemiyoruz; ama, halk nezdinde bu onursuzluğun faturası mutlaka olacaktır.

"EMEK, BARIŞ VE DEMOKRASİ BLOĞU" SİSTEM KARŞITLIĞINDAN UZAK KAYGI VE ARGÜMANLAR EŞLİĞİNDE OLUŞTU

Sistemin devamı için memur edilmiş sözcülerin, dün "sağ-sol kalmadı" demesi, sınıfsızlıktan söz etmesi; seçim döneminde ise, ihtiyaca göre sağı bile sol olarak göstermesi, kendi sınıfsal duruşu ile uyuşan tutarsızlıklarının bir yansımasıdır. Onlar için bu, ilk veya yeni değildir.

Devrimcilere gelince; sistem karşıtlığı temel bir ayrım olsa, bunun net tanımlarla ifade edilmesi ve aynı netlikte yaşanması, bu ayrımın somutlanmasıdır. Biz, 18 Nisan 1999 seçimleri ile ilgili yaptığımız değerlendirmede *"Alternatif bir duruş sergilemek isteyenlerin, burjuva siyaset kulvarında yer alan modellere benzememek için çokça nedeni var. Bu*

benzemezlik, kullanılan üsluptan yönteme ve verilen mesajlara kadar her açıdan somutluk kazanmalıdır.

(...)

Amaç 3-5 oy fazla almak olunca veya 'seçim kazanmak' için çalışma yapılırken izlenecek tarzla, halkı kazanmak gerektiğinde izlenecek tarz aynı değildir. **CHP'lilerle de oy arttırmak mümkün, ama o oylarla bu ülkede 'sol dalgayı' yaratmak mümkün değil.**" demiştik.

Yıllar sonra, büyük iddialarla gündeme gelen Blok'un, ne yazık ki yukarıdaki ölçeklerden hemen hiç öğrenmediğini, hatta yoğun didişme, ucuz hesaplar ve öznellik sebebiyle çitanın daha da düşmüş olduğunu gördük. Uzun süre, çok ilkeli ve seviyeli bir oluşum olarak yansıtılan ittifak çalışmaları için, sürecin sonunda, SDP'li Veysi Sarısözen'in kullandığı "Hayatımın sonuna kadar böyle bir şeye bir daha girmek istemem" ifadesi, çok şey anlatmaktadır.

Burjuva siyaset sahnesinde rastlanan ve "liste savaşları"nda doruğa ulaşan pespayelikler, ahlaki erozyonun küreselleştiğinin göstergesidir. Norm ve ölçek yitimi olarak da tanımlanabilecek bu iklimden, "sol", "sosyalist" söylemlili parti ve çevrelerde yer yer etkilenecek olduğu bilinmektedir. Ve halk kesimlerinde asıl kafa karıştırıcı ve yaralayıcı etki bu zeminden gelmektedir. Örneğin Baykal, Derviş, Bayram Meral ve Yaşar Nuri Öztürk'ün el ele aynı kürsüden kitlelere seslenmesi etik ve politik aynılaşma olarak görülüp geçilebilir. Ne var ki, Blok'ta yaşanan ve bir çeşit "liste savaşı" olarak yansıyan gelişmeler, öyle kolay geçilecek cinsten değil: "ÖDP, HADEP'ten seçilebilecek yerlerden 11 adaylık istedi. Yapılan görüşmede HADEP bu isteği kabul etmeyince, ÖDP bu kez isteğini 14'e çıkardı. ÖDP ile görüşmelerin devam ettiği sırada bu kez SHP 21 aday isteğini 33'e çıkardığını bildirdi. Bu durum karşısında kendisine 'milletvekilliği kalmayan' HADEP, bu isteklerin kabul edilemez olduğunu bildirdi." (Evrensel, 12 Eylül 2002).

Yukarıdaki alıntıda da görüldüğü gibi, söz konusu olan, küçük hesaplara dayalı ilkesiz bir ittifaktı. İttifaklar, sınıflar arası bir katılımdır ve aynı siyasal duruş ve ideolojik argümanlara sahip olmak, bir zorunluluk değildir. Ne var ki, Saadet Partisi'ne kadar uzanmak, Karayalçın gibi halka karşı sabıkalı bir kişinin kaprislerine alet

olmak, ittifakın kapsayıcılık niteliğinin ilkesizliğe doğru zorlanması anlamına gelmektedir.

" PARLAMENTO, DEVRİMCİLERİN HEDEFLEDİĞİ ALTERNATİF TOPLUMUN SİYASAL KURUMLARINDAN BİRİ DEĞİLDİR

Burjuvazinin bütün kesimlerinin temsilcisi olabilecek bir siyasi erkin yaratılmasının aracı olarak parlamento, rekabetçi kapitalizm dönemiyle ortaya çıkan bir olgudur. Bütün toplumun değil ama tüm burjuva katmanların ortak iradesi olarak parlamento, oldukça işlevseldi. Diğer yönden temsil olayının, devletin -ve parlamentonun- sınıfsal niteliğini gizleyici bir yönü de vardı. Ayrıca, burjuvazinin diğer sınıflar üzerinde tahakkümünü kolaylaştıran bir niteliğe sahipti.

Temsili parlamenter yapı, genel oy ile bütünleştiğinde ise, işleyiş biraz farklılaştı. Burjuvazi, kendi taleplerini, toplumun tümünün talepleri gibi sunmak zorunda kaldı. Bu zorunluluk, kapitalizmin tekeli aşamaya ulaşmasıyla birlikte, burjuvazinin parlamentodan önemli oranda kopuşunun da nedenini oluşturdu. Burjuva demokrasisinin önemli kurumlarından olan parlamento, giderek daha fazla burjuvazi tarafından işlevsiz hale getirilmeye başlandı. Parlamento, asıl siyasal güç odaklarını gizleme araçlarından biri haline geldi.

Aslında dünyanın her yerinde, ama özellikle yeni sömürge ülkelerde; halkın seçiminde rol aldığı parlamentonun ülkeyi ciddi olarak ilgilendiren konularda gerçek söz sahibi olmadığını, çünkü iktidarın parlamentoda olmadığını gösterir gelişmeler örtük olmaktan çıkmış ve çıplak bir hal almıştır.

Nils Castro'nun Panama için söyledikleri çarpıcıdır:

'Halk bir şey için oy veriyor ve bu amacın tam tersini elde ediyor. Bir hükümete oy veriyor, bir parlamento seçiyor, ama ekonomik gelişme politikası Washington'da ve New York'ta, Latin Amerika Cumhuriyetleri'nin kuruluşuna yabancı ve çeşitli ülkelerin ulus ve halk çıkarlarına aykırı ölçütlere göre belirleniyor. (...) Görülen, gerçek bir demokratikleşme süreci değil, çok büyük bir 'Porto Rico'laşma' sürecidir ve kimse böyle bir süreç için oy vermedi.

Arjantin seçimlerinden iki gün önce başkan George Bush'un yaptığı açıklama bu duruma en açık örnektir: ABD'nin

seçilmiş adayın zaferini tanıyacağını bildirdi, ama bu adayın kim olursa olsun, ek yapısal ayarlamalar yapması gerekeceği uyarısında bulundu.' (Latin Amerika Solu Kendini Sorguluyor, aktaran, M.Harneck, s:59-60)

Günümüzde parlamento, özellikle yeni sömürge ülkelerde, egemen sınıfların, açık zora dayalı olarak egemenlik sürdürme tercihinin kamuflle edilmesi amacıyla hizmet etmektedir. Ancak, ülkemizde, genel oya dayalı seçimler sonrasında oluşan parlamento, egemen sınıflar arasındaki çelişmelerin doğrudan yansıdığı bir platform oluşturuyor. Geniş kitlelerle yakın ilişkileri ve diyalogları olan burjuva katmanları, parlamentoda ekonomik güçlerinden çok daha büyük bir siyasal güç ile temsil edilebiliyor. Bu noktada parlamento, gerçekte sahip olmadığı bir güce sahipmiş gibi görünebiliyor.

Günümüzde, parlamento çevresinde yaşanan gelişmeler ve zoraki girilen seçim sürecini, bu çerçevede değerlendirmek gerekiyor.

Parlamento, devrimcilerin hedeflediği alternatif toplumun siyasal kurumlarından biri değildir. Ancak, sürecin demokratik devrim niteliği taşıması ve öz olarak da bir bütün halinde toplumun demokratikleştirilmesini hedef alması, farklı sınıf ve katmanların böyle bir toplum modeline katkılarını sağlama zorunluluğu, parlamento tarzı bir temsil kurumunu başlangıçta kaçınılmaz kılıyor. Fakat, gerçek demokratik işleyişin tabana ve yerel yönetimlere yayılması, toplumdaki alternatif demokratik yapılanmaların yetkinleşmesi sonucu parlamento, bugünkü işlevi ve görünümünden çok farklı özellikler taşıyacaktır. Sosyalist toplumun inşası sürecinde parlamento, giderek ortadan kalkacaktır.

Gerçek demokrasi; temsili değil doğrudan demokrasidir. Diğer bir ifadeyle sovyet/konsey demokrasisidir. Böyle bir sistemde belli aralıklarla halkın karşısına onları yönetmeye aday olarak çıkan profesyonel politikacılar yoktur. Aslında bugün anlaşıldığı biçimiyle seçim de yoktur; veya 'her gün seçim vardır' da diyebiliriz. Seçilen temsilcilerin her an geri çağrılabilir olması na dayanan denetim ve şeffaflığın yanında seçimlerin sovyet kaynaklı olması demokrasiye dolaylı bir yan kazandıracaktır." (Emperyalizm ve Faşizme Karşı DEVRİMCİ HAREKET, 1999 s:11)

Yaptığımız değerlendirmeye ek olarak, dünya ve ülke gündemine yönelik hazırladığımız soru ve yanıtlara aşağıda yer veriyoruz. Sürecin kavranması açısından yararlı olacağına inanıyoruz.

Soru: Emperyalizmin, tüm içsel/yapısal problemlere rağmen karşılaşılan krizleri atlattığı, önünü açtığı ve bunun giderek kahçılaştığı biçiminde bir değerlendirilmeye son dönemlerde daha sık rastladık. Aynı zamanda, sistem karşısında bir özgüven yitimi anlamına gelen bu duruşun sistemin değişmezliği fikrini üstü örtük biçimde yansıttığı ve bunun çeşitli tonlarına solda giderek daha sık rastlandığı görülüyor.

Sistem gerçekten kendini yenileyerek yoluna devam mı ediyor; yoksa, sanıldığı aksine, taşıdığı çelişmeler daha yıkıcı krizlerle dışa vurarak yaklaşan tehlikeyi mi işaret ediyor? Bu durumu, gerek sistemin kendisi gerekse, ona entegre olan sol açısından değerlendirir misiniz?

Yanıt: Emperyalizm çağı ile birlikte, kapitalizmin devresel bunalımının süreklilik kazandığı; sürekli bunalımın zaman zaman derinleşerek krizlere neden olduğu bilinen bir olgudur. Rekabetçi kapitalizm döneminde, genellikle üretim araçlarının yenilenmesi ile aşılacak devresel bunalımlar, emperyalizm çağında daha güçlükle aşılabilmektedir. Savaşlarla pazar alanlarının genişletilmesi, meta niteliği olmayan -pazarda serbestçe alınıp satılmayan- ürünlerin (silah gibi) üretiminin yaygınlaştırılması, - sömürge - ülkeler üzerindeki emperyalist sömürünün arttırılması, ülke içinde artı-değer sömürüsünün arttırılması gibi önlemlerle krizler geçiştirilebilmektedir.

Dünyanın pazar olarak paylaşımının tamamlandığı, kıtaların derinlemesine sömürüye açıldığı günümüz koşullarında krizlerin pazarı genişleterek aşılması mümkün olmamaktadır. Hızla artan silahlanma ve sık sık çıkartılan bölgesel savaşlar krizleri ertelemenin bir aracı olarak ortaya çıkıyor.

Krizleri ertelemenin, kapitalist ekonomi üzerindeki yıkıcı etkilerini azaltmanın en önemli araçlarından biri de iç ve dış sömürünün arttırılmasıdır. Sömürge ülke halkları üzerinde daha yoğun bir sömürü ve talanın yanında emperyalist-kapitalist ülkelerde emekçilerin sömürüsünün giderek arttırılması, devletlerin sosyal harcamalarının kısılması, vergi oranlarının azaltılarak şirketlerdeki vergi giderlerinin düşürülmesi gibi yöntemlerle krizler ertelenmeye çalışılmaktadır. Ancak, ertelenen krizler, her defasında, daha şiddetli olarak ortaya çıkmaktadır.

Burada, dikkat edilmesi gereken nokta,

sürekli ertelenen bu krizlerin günün birinde ertelenemez hale gelerek emperyalist-kapitalist sistemi kendiliğinden bir çöküşe götürüp götürmeyeceğidir. İyi bilinmelidir ki emperyalist-kapitalist sistem kendiliğinden bu krizlere yenik düşerek yıkılmayacaktır. Sömürge ülke halkları ve tüm emekçiler daha yoğun sömürü ve talana dur demek için mücadele etmedikleri sürece, emperyalizm krizlerinin faturasını emekçilere ve yoksul halklara yükleyerek varlığını sürdürecektir.

Bu noktada sol açısından önemli olan; sistem ile uzlaşılarak sömürünün azaltılamayacağı, ya da ortadan kaldırılamayacağıdır. Emekçiler, sistem ile uzlaştıkları oranda, emperyalist-kapitalist sistemin krizlerinin tüm yükünü kendileri çekeceklerdir.

Soru: Ülkemizde Kasım ve Şubat aylarında veya 1980, 1994, vb. dönemlerde yaşanan krizlerin nedenlerini doğru anlamak açısından, kapitalist ekonomide kriz olgusunu ayrıntılandırarak açabilir misiniz?

Yanıt: Dış etkenlere tamamen kapalı kapitalist ekonomilerde bile, dönemsel olarak (5-8 yıl aralıklarla) bunalımlar yaşanmaktadır. Canlanma ve durgunluk dönemlerinin periyodik olarak birbirini izlediği bu çevrim, marksist iktisatçılar tarafından çok iyi incelenmiştir. Burjuva iktisatçılarca "aşırı üretim" buhranı olarak adlandırılan bu çevrim, plansız kapitalist üretim mekanizmasının ve kapitalist sömürünün bir sonucudur. Çevrimin canlanma döneminde üretilen ürünler kontrolsüz bir biçimde pazara sürülür. Pazardaki tüm ürünü tüketebilecek kadar bir ücret işçiye hiçbir zaman ödenmez. Sömürülen artı-değer genellikle birikime ya da diğer üretken olmayan alanlara yatırılır. Sonuçta üretilen mallar pazarda yeteri kadar tüketilemez (eksik tüketim); ekonomide bir durgunluk başlar. Küçük işletmeler kapanır, işsizlik artar, pazar iyice daralır ve durgunluk bunalıma dönüşür. Bunalım dönemlerinden kapitalistler küçük işletmeleri tasfiye ederek -giderek tekelleşerek- ve üretim araçlarını yenileyerek çıkarlar. Bu çevrim, kapitalist ekonominin doğal sonucudur. Ancak günümüzde emperyalist sömürü ve emperyalist ülkelerle girilen çok yönlü ilişkiler nedeniyle sorun daha karmaşıktır. Yeni sömürge ülkelerde ortaya çıkan krizler kapitalist ekonominin devresel bunalımlarından çok, çarpık yapısından (hammadde, finansman, alt yapı yetersizlikleri, tekeli nitelik, pazar darlığı gibi

sorunlar) ve emperyalist sömürden kaynaklanır.

Diğer yandan emperyalizm ile girilen ilişkiler nedeniyle emperyalist ülkeler kendi coğrafyalarında yaşanan krizleri, kolaylıkla yeni sömürge ülkelere aktarabilirler. Emperyalist ülkelerdeki krizler daha kolaylıkla, az zararla geçiştirilirken, sömürge ülkeler tam anlamı ile yağmalanarak çöküşe sürüklenir. Süreçte çöken, emperyalizm değil ama emperyalizme bağımlı ülkelerdir.

Ülkemizde yaşanan 1980, 1994, vb. krizleri de bu çerçevede değerlendirmek gerekir. 1980'de yaşanan kriz, var olan sorunların yanında emperyalizmin farklı bir sanayileşme modeli dayatmasıyla derinleşen bir krizdir. Aynı şekilde yakın zamanda yaşanan Kasım ve Şubat krizleri de, sürekli var olan krizin emperyalizmin -özellikle ABD- ülkenin tüm maddi değerlerine, tüm demokratik kazanımların yok edilmesi amacıyla yönelik olarak yapay şekilde derinleştirilmesidir.

Soru: Son olarak basına yansıyan bir habere göre, ABD hükümeti Boeing, Walt Disney ve Microsoft gibi şirketleri, Dünya Ticaret Örgütü kurallarına aykırı olarak desteklemiş; bunun üzerine AB'nin DTÖ'ye yaptığı başvuru sebebiyle ABD'nin dört milyar dolarlık ceza alması gündeme gelmiştir. Birincisi, emperyalist-kapitalist ülkeler DTÖ çerçevesindeki bu yasakları hangi amaçla koyarlar? İkincisi, kendilerinin koydukları bu yasaklara neden kendileri uymazlar?

Yanıt: DTÖ ve NAFTA gibi örgütlenmelerin amacı, emperyalist tekellerin ürettiği tüm mal ve hizmetlerin tek bir pazar olarak düşünülen dünyada özgürce, hiçbir kısıtlamaya tabi olmadan, hiçbir rakip ile karşılaşmadan pazarlanmasını sağlamaktır. DTÖ'nün tüm ilkeleri, emperyalist tekellerin sınırsız egemenliğini hedefler. Uluslar arası tekeller için kendi aralarında uzlaşma genellikle tercih edilen bir yöntemdir. Ancak yeni sömürge ülkelerdeki herhangi bir ticari kuruluşun (kamu veya özel) yerel siyasi yapılarca desteklenmesi, subvansiyonlar uygulanması kesinlikle kabul edilemez. Çok katı cezai yaptırımlar uygulanır.

ABD-AB-Japonya gibi emperyalist ülkeler sıklıkla kendi şirketlerini, tarım kesimindeki üreticilerini korumak için subvansiyonlar uygularlar. Bu herhangi bir şikayet konusu olmaz. Ancak diğer emperyalist ülkelerdeki geniş işçi ve emekçi kesimlerinin zararına olan uygula-

malar, bu kesimlerin mücadeleleri ile kamuoyunun gündemine taşınabilirse, kaçınılmaz olarak bu tür başvurular yapılmaktadır.

Soru: Bilindiği gibi ABD'nin altıncı büyük şirketi, enerji devi Enron skandallar eşliğinde iflas etti. Aynı şekilde Worldcom'un durumu ve çeşitli sektörlerde rastlanan çöküş, dikkatleri ABD'ye çekti. Bu gelişmeler tekil olaylar veya bir tesadüf olarak mı açıklanmalı yoksa sistemin bütününe dair bir çöküş eğilimi olarak mı algılanmalıdır?

Yanıt: Bugün tekellerin yaşadığı en büyük handikap, büyüyen sabit sermayeye oranla değişken sermayenin büyümemesi ve kar oranlarının düşmesidir. Bir ürün en ucuz nerede üretilebilirse oraya yönelen, serbest bölgeler oluşturan ve ileri teknolojiler kullanarak maliyeti düşüren emperyalist tekeller; eksik tüketim krizi ile karşı karşıya kalmakta, işsizlik veya boğaz tokluğuna çalışmak sonuçta, tüketim grafiğindeki düşme sebebiyle sermayedarı da vurmaktadır. Eksik tüketim sonucu oluşan krize kapitalist ekonomi içinde çözüm bulabilme şansına sahip olmayan tekeller, çeşitli hile ve usulsüzlüklere yönelmiş durumdadır. Bu nedenle, emperyalist tekeller kendi topraklarında bile yasalara uyma konusunda istekli değildir. Vergi kaçırma, kara para aklama, borsa hileleri, rüşvet, seçim entrikaları, ticaret hileleri, zehirli atıklarla doğal ve tarihi zenginliklerin yok edilmesi gibi yasal olmayan işlere bulaşmayan tekel kalmamış gibi. Bunlar arasında günümüzde en saldırgan olup uç noktada hareket edenler, petrol ve silah tekelleridir.

Yapılan yolsuzlukların bazılarının açığa çıkarılması ve şirketlerin batması, tekeller arasındaki iç çekişmenin bir sonucudur. Sistem dışından güçlü bir müdahale olmadıkça, bu tür işlerin daha fazla açığa çıkarak sistemi tehdit eder boyuta varacağı düşünülmemelidir. Yapılan yolsuzluklar, münferit şeyler değildir; ama, bunların açığa çıkarılması münferit şeyler olarak görülmelidir. Enron, bunlardan sadece biridir.

Soru: Euro'nun TL değerinin birkaç günlüğüne doları geçmesi, Avrupa emperyalizminin ABD emperyalizmi karşısındaki üstünlüğü gibi değerlendirmelere sebep oldu. Birincisi yabancı paraların TL karşısındaki durumuna bakarak bu tür sonuçlar çıkarmak doğru mudur? İkincisi Euro ile doların değerini tayin eden faktörler genel anlamda da olsa nedir?

Yanıt: Emperyalist ülkelerin para bi-

rimlerinin birbirleri arasındaki kur, birçok faktöre bağlı olarak değişir. Öncelikle bilinmelidir ki, bir ülkenin para biriminin değerlendirilmesi, o ülke dışı ürünlerin uluslararası pazarda rekabet şansını azaltır. Aşırı değerlendirme, ekonomik durgunluğa bile neden olabilir. Dolar ve euro arasındaki ilişkiye gelince; son yıllarda, ABD'de uygulanan liberal politikalar (vergi oranlarının azaltılması, sosyal harcamaların kısılanması, silahlanma ve buna bağlı sektörlerdeki yatırımların artırılması gibi) sonucunda ekonomik bir hareketlenme yaşanmıştı. Bu hareketlilik sonucu borsa yükselmiş, dolara güven artmıştı. Sonuçta euro karşısında dolar normalin ötesinde değerlendirilmişti. Ancak arka arkaya gelen "skandallar" sonucu borsa düşmüş, dolar sarsılmıştı. Bu dönemde euro da değerli bir konuma geçmişti. Bundan hareketle dolar-euro değerine bakılarak ekonominin geneli hakkında fikir yürütmek yanlıştır.

Ancak, sistemli ve uzun süreli uzun düşüşlerin de yapısal nedenlerden kaynaklandığı unutulmamalıdır.

Piyasa kuralları dışında euro ve dolar kurunun belirlenmesinde yerel merkez bankalarının da sınırlı araçları vardır. Faiz oranlarını belirli ölçüler içinde azaltarak ya da çoğaltarak kur üzerinde bir baskılanma yaratılabilir.

Soru: AB üyeliğinin iktisadi açıdan Türkiye'ye olumlu olarak yansıtacağına dair bir kanaat var. Bunun neden olmayacağına dair bir değerlendirme yapar mısınız?

Yanıt: Kimi kesimlerce; yabancı sermayenin, küresel yayılma ve pazar ihtiyacının bir devamı olarak Türkiye'ye gelmesinin bir kurtuluş olarak görüldüğü bilinmektedir. Hatta, söz konusu sermaye çevreleri; ülke ekonomisini düze çıkaran, fabrika kuran, işçi çalıştıran ve sendikalsosyal hakları gözetken bir yatırım gücü olarak da gösterilmektedir. Gerçekte ise, küresel saldırtıyı dizginsiz boyutlarda sürdüren emperyalist tekeller, bir ülkeyi önce IMF, DB, DTÖ gibi araçlarla tüm dikenlerle arındırdıktan, yani kolonikanadını kırdıktan sonra girmekte ve sömürünün en vahşi biçimini gerçekleştirmektedir. Örneğin Cargill adlı tarım tekelci Türkiye'de yatırım yapacak diye, şeker pancarı üreticisine verilen devlet desteği kesildi ve kota konularak üretim alanı daraltıldı. Aynı şey Phillip Morris söz konusu olduğunda tütünde yapıldı. Veya maden yasağı çıkarılarak Rio Tinto'nun bu alanın tek hakimi olmasının önü açıldı.

Aynı şekilde, HSBC ve Citibank gibi dünyanın en büyük mali tekellerinin Türkiye'de banka avına çıkması ile

Bankalar Yasası arasında bağ kurmamak için perspektif özürü olmak gerekiyor. Bu tekellerin, hedef seçtiği ülkelerde kuralları baştan sona değiştirdiği; iş güvenliğine, kıdem tazminatına dair yasaları, grev yasasını, vb. değiştirttiği bilinmektedir. Türkiye'den önce Güney Kore'de, Arjantin'de, Brezilya'da yaşananlar bunun ön kanıtlarıdır.

Sonuçta diyebiliriz ki, AB üyeliğinin ekonomik açıdan Türkiye'ye olumlu yansıtacağına dair düşünce bütünüyle yanlıştır. Bilinmelidir ki AB üyeliği gerçekleşse bile -ki çok zor görünüyor- söz konusu olan, serbest dolaşımı da içeren tam bir üyelik olmayacaktır. Türkiye, sekiz milyonu aşan işsiz ile her zaman ucuz işgücü kaynağı olmaya devam edecektir. En çok da bu nedenle gelecek yabancı yatırımcılar sınırlı alanlarda ileri teknoloji ile az sayıda işçiyle büyük bir üretim potansiyeli yakalayıp ürünlerini çok ucuza ihraç edecekler. Tıkanan ve çöken ekonomide bir canlanma hiçbir zaman yaşanmayacaktır.

Tam üyelik öncesi ekonomik uyum için AB'den, İspanya örneğinde olduğu gibi, güçlü bir maddi destek istenmedi. Şu noktadan sonra böyle bir yardım da söz konusu değil.

Özellikle tarım kesiminde, AB'de ileri tarım teknolojilerinin kullanıldığı ülkelerin köylüleri bile AB sürecinden hoşnut değil. Bu birleşmeye karşı en güçlü muhalefet köylülük kesiminden gelecektir. Çok geri bir üretim teknolojisi kullanan ülkemiz tarımının AB rekabetine dayanması olanaksızdır. Tarım kesiminde ve ona bağlı üretim yapılan diğer sektörlerde büyük bir çöküşün yaşanması kaçınılmaz olacaktır.

Soru: AB'nin hiçbir yararının olmadığını söyleyebilir miyiz?

Yanıt: Aslında soruna halklara verdiği toplam zarar açısından yani bütünlüklü bakılabilirse; gerçekten hiçbir yararının olmadığı görülecektir. Ve bunu görebilmek, bizce başlı başına bir önem taşımaktadır. İnaniyoruz ki, önümüzdeki dönem sol, emperyalizme ve dolayısıyla AB'ye ne denli karşı durabildiği ile ölçülecektir.

Baştan aşağı Avrupalılaştırma olarak algılanmak istenen şey, baştan aşağı emperyalizmin ihtiyacına göre biçimlenmek olduğu için sonuçları, tarifi güç tahribatlara, yoksulluk ve açığa sebep olacaktır. Böyle bir sınıfsal afetin içerisine yedirilmiş tatlı zehirler için "iyi, güzel" demek için emperyalizmden bihaber olmak gerekiyor.

Halklara karşı teşkilatlanan projelere, olumlu gibi görünen kimi uygulamalar

temelde bir tavır alış söz konusu. Örgütün kuruluş tarihi de Albaylar Cuntası'nın çöküşünden sonraya rast geliyor. Cunta döneminde pek çok devrimci ve demokratın faşist zulme karşı direndiği günlerde böyle bir örgütlenme yoktu; buna gerek duymamışlardı. Böyle bir örgütlenmenin ABD karşıtlığı, Kıbrıs ve Ege gibi sorunlarda yeterince desteklenmedikleri kaygısının bir sonucu olabilir. Ama tutarlı anti-empyralist bir çizgiden kaynaklanmadığı açıktır.

Örgüt ile ilgili olarak şu ana kadar hala ciddi bulgulara ulaşılabilmemiş değil. Pek çok bilgi tıkanıyor. Bu da ciddi bir polis bağlantısını düşündürüyor. Ama daha başlangıcından itibaren CIA denetimli bir örgüt olduğunu söylemek, aşırı zorlama olur.

Soru: Paşabahçe direnişi müthiş bir direniş olarak yansıtıldı veya kimileri böyle algılamak istedi. Gerçekte ise, gerek içsel gerekse dışsal dinamikler açısından pek çok zayıf noktası olan bir direnişti. Üstelik bu, sermaye çevreleri tarafından da bilinmekteydi. Sözünü ettiğimiz yönlendirmelerin dışına çıkarak objektif bir gözle bakmak gerekirse Paşabahçe direnişi için neler söylenebilir?

Yanıt: Olguları doğru okumak, Paşabahçe'nin de benzeri süreçlerin de daha iyi anlaşılmasını sağlayacaktır. Sendikaların durumundan ülkede sınıflar mücadelesinin seyrine kadar pek çok faktörün sonuç üzerinde etkili olduğu bu tür olaylarda, direniş halinde görünmek yetmiyor. Örneğin Ankara'da düzenlenen yüzbinlik mitingler için de aynı ölçekler geçerlidir. Söz konusu mitingin, var olan birikimi boşaltma, umut ve hayal kırıklığı ile bitme olasılığı gibi, kendine (örgütlü güce) güveni perçinleyen, hakların kopararak alınacağı gerçeğinin altını dost ve düşman için bir kez daha çizen bir karakterde gelişip sonuçlanma ihtimali de vardır. Bu iki olasılığın, yanıltıcı çabalarla iç içe sokulması ve sapla samanın karışması da mümkündür.

Paşabahçe grevine dışarıdan -uzaktan- bakıldığında her şey yolunda gibi görünüyordu. Geçmişte çeşitli başarılarla imza atmış, benzer saldırıları püskürtmüş olan Paşabahçe işçileri, bölge halkından aldığı tam destekle ve sendikanın kararlı tutumu ile sonuca gidecekti!... Gerçekler acaba öyle miydi?

Bu tür direnişlerde aynı sektörün diğer birimlerinden gelecek destekler tayin edici nitelikte dinamiklerdir. Bunun yanında farklı kurum ve kuruluşlardan gelecek desteklerin niteliği kadar karşılama biçimi

de önemlidir. Paşabahçe daha önce yapılan direnişte sektörün diğer fabrikalarından farklı olarak sıfır zamlarla anlaşma yapmış olması, "eylem kırıcı" olarak nitelenmesine sebep olmuş ve bu nedenle son direnişte çok ihtiyaç duyduğu desteği sektörün diğer işçilerinden alamamıştır. Sendikanın başından beri kendine güvensiz ve uzlaşmaya yatkın tutumu gelen destekleri, fabrikanın bir hayli ilerisinde kurduğu sembolik kabul masasında karşılaşması biçiminde de dışa vurmuş; bu durum, işvereni olduğu gibi giderek tutumunu sertleştiren ve Paşabahçe'nin yalnızlaştırılmasında rol oynayan polisi de cesaretlendirmiştir.

Paşabahçe direnişini her şeye rağmen anlamlı buluyoruz. Ne var ki Paşabahçe'de yaşanan direnişin ehven-i şer yorumuyla yetinmemek ve doğru dersler çıkarmak; "koparıp alma" kültürünün oluşumuna katkı koyacak türden bir çabadır. Değerlendirmemiz bu çerçevede ele alınmalıdır.

Soru: Yukarıdaki giriş yazısında seçim olgusuna yeterince değindiniz. Ancak biz yine de sorma ihtiyacı duyuyoruz; bu seçim sürecinde sağ parti ve şahıslarda da kendini sol olarak gösterme eğilimi gözlemlendi. Bunun ardındaki gerçeklik nedir?

Yanıt: Türkiye'de halk, parlamentodan umudunu kesmiş de olsa, her seçim döneminde yaratılan illüzyon ve sahte yarış ortamında, mevcut burjuva partileri içinden birini tercih etmeye zorlanır. 3 Kasım seçiminin diğerlerinden farkı, göstermelik de olsa IMF'e karşı çıkma şansının bu kez tanınmamış olması ve başından beri, kim gelirse gelsin, Derviş şahsında somutlanan IMF programını uygulayacağına dair bir genel eğilimin belirlenmiş olmasıdır.

IMF, Derviş'i Türkiye'ye gönderdiğinden beri daha açık davranmakta; partileri, kendi programına koşacağı bir at olarak gördüğünü gizlememektedir.

Sermayenin vatani, dini, imanı olmadığı gibi, hedefe varmak için başvurmayacağı yöntem de yoktur. Dünya ölçeğinde iyice teşhir olan IMF ve programlarının Türkiye'de de kriz üretmiş halinin sahiplenilmesi kolay olmayacağı için, bu tepkiyi yumuşatabilecek kişi ve kurumlara bir yönelimin yaşandığı görüldü. Sol görünme çabası ve sendika konfederasyon başkanları ile yaşanan flört, böyle bir niyetin ürünüdür.

Soru: Gerçi bildiri metninde, oy kullanmayacağınızı söylüyorsunuz. Ama, çevremizde kimi insanların, oy kullanmamayı bir çeşit kayıp gibi gördüğüne tanık oluyoruz. Bu nedenle, seçim

sürecindeki duruşunuzu biraz daha açar mısınız?

Yanıt: Devrimciler seçimlere katılsa da katılmasa da yapacağı çalışmanın ana eksenleri; var olan sistemi teşhir etmek ve bunun karşısında kendi çözüm önerilerini/alternatifini sunmaktır. Bu çalışmalarda var olan örgütlülüğünü geliştirmek ve kalıcı ilişkiler oluşturmak, en önemli kazanımlardan biridir.

Devrimciler, yaşamın diğer alanlarında olduğu gibi seçim çalışmalarında da sistemin siyasal öznelere ile aralarında nitelik farkı olduğunu, hiçbir konuda benzemediklerini göstermeli; diğer bir ifadeyle, ayrımını net koymalıdır. Alışkanlıklarla veya kulaklara dolan burjuva siyaset figürlerinin etkisinde kalarak yapılacak oy ve umut avcılığı, yarardan çok zarar getirir.

Bilimsel bir tarzdan ve bütünlüklü bir yaklaşımdan uzak olarak yapılan ve AB değerlendirmesinden demokrasiye, seçim vb. olgulara kadar pek çok yerde rastlanan "hiç yoktan iyidir", "ufak-tefek yararları olur" tutumu, bir perspektif yoksunluğudur ve uzun vadeli projeleri olanları değil iradesiz ve edilgen olanları anlatmaktadır.

Devrimciler, parıltılı şeylerle değil gerçeklerle uğraşır ve tüm çalışmalarını devrim hedefi ile ilişkilendirir. Seçime katılsalar da öz olarak bu değişmez. Kimi ülke pratiklerinde rastlanan seçime katılım veya boykot örneklerini ülkemizin bugününe doğrudan taşımak da sağlıklı bir yöntem değildir. Devrimciler, içinden geçmekte oldukları tarihsel kesiti, diğer tüm kesimlerden daha iyi değerlendirebilme yöntemine sahiptir. Bu yöntem hiçbir zaman ezberi veya şablonu önermez.

Oy kullanmadığında bir eksiklik hissetmek, oyunun boşa gittiğini düşünmek, ruhsal olarak sistem dışına çıkamamanın ve alternatif duruşu içselleştirmemiş olmanın dışavurumudur. Aksine devrimciler; "seçim, halkın gündemi değildir" diyerek dikkatleri gerçek sorunlara çekmeli ve "onay mekanizması"na araç olmamanın onurunu taşımalıdır.

Soru: Blok ile ilgili değerlendirmenizi biliyoruz; ne var ki HADEP'in, EMEP'ten ve SDP'den farklı olarak; AB'ye, empyralizme ve diğer düzen partilerine bakışta tamamen düzen içi bir söylem kullandığı bilinmektedir. Bu bağlamda ve bloktan bağımsız olarak soruyoruz; HADEP, bir düzen partisi sayılır mı?

Yanıt: Düzen dışında olan bir yapının düzene dönüşü, bir gece ansızın olmaz; bu, belirli bir süreç içinde gerçekleşir. HADEP'in bu konuda oldukça büyük mesafeler aldığını, özellikle de sisteme

kendini kabul ettirme gayretleri sebebiyle de elde avuçta olanı hızla tükettiğini söyleyebiliriz. Sözünü ettiğimiz süreç hala tam olarak tamamlanmamış ise de büyük oranda düzeniyleştirdiğini, yani bir düzen partisi haline geldiğini söylemek mümkündür.

Bu tür sorunlara duygusal ölçeklerle değil, gerçekçi gözlerle bakmak gerekiyor. Düzene karşı durmak yerine biat etmeyi seçenler, geçmişte kimlikleri ne olursa olsun, bugün artık düzeniyleşmiş demektir. Yaranmanın belki de en kötü biçimi düzene yaranmaktır. Bir parti eğer kendini sisteme kabul ettirmek için canını dişine takarak çaba harcıyor, hemen her yolu deniyorsa; sistem onu kabul etmemeye devam etse de o artık düzen partisidir. Hatta böyle bir parti, icazet alma kaygısıyla, düzenin normal gördüğü kimi fiillerden bile kaçınabilir.

HADEP'in durumu yukarıdaki tanıma uymaktadır. Son yıllarda 1 Eylül'de, Dünya Barış Gününü, verilen izin çerçevesinde kılı kırk yarararak ve tanımlı belirsiz bir barış motifiyle yetinerek kutlayan HADEP, bu yıl süreci daha da geri bir çizgide karşılamaya karar verdi. Adana'daki 1 Eylül etkinliklerinden çekildiğini açıklayan HADEP'in, basına yansıyan gerekçeleri oldukça düşündürücü: "bir temsilci ile yürütmeye bulunan HADEP'in de önerileri alınarak yazılan bildiri metninde 'Kahrolsun ABD', 'Emperyalistler barışı değil savaşı temsil ediyorlar', 'Türkiye Irak saldırısına ortak olmamalıdır.' Ve 'başta ABD olmak üzere saldırgan haydutlar Ortadoğu'yu terketmelidirler' söylemlerinin altına HADEP'in imza atamayacağı belirtildi. HADEP Adana İl Başkanı Fatih Osman Şanlı, bildirinin bir örneğini genel merkeze gönderdiğini ve genel merkezin de bu süreçte sert üsluplara ve düşmanlaştırıcı açıklamalara yer vermek istemediğini söylediğini bildirdi. Bu anlamda başından beri 1 Eylül'e temsili bir katılım düşünen HADEP Adana'da kurumların ortak yapacağı tüm etkinliklerden çekilmiş oldu.

Aslında bu durum şaşırtmamalıdır. ABD'nin Irak'a yönelik saldırısını "demokratikleşmeye yol açacağı" gerekçeyle destekleyen, AİHM Savunmaları'nda "Milliyetçilik çağından kalma ve daha çok yerel gericiliğe hizmet eden soyut bir anti-Avrupa emperyalizmi anlayış ve eylemliliğini gerçekçi ve ilerici bulmamaktayım" diyen birini kendine kılavuz edinen HADEP'in nereden geldiğine değil, nereye vardığına bakmak gerekiyor.

Bakın 20 Ağustos'taki Özgür Politika'nın Başyazısında neler söyleniyor: "Örneğin 'solu birleştirmek' sloganı ile

harekete geçen Derviş, Cem'in Yeni Türkiye'si, Baykal'ın CHP'si, günlerdir ittifak arayışındalar. Elbette çabaları yerinde ve önemlidir. Ancak ne hikmetse 38 belediye başkanlığı bulunan, Kürt illerinde tartışmasız tek parti olan... HADEP'i dışta tutuyorlar. ... CHP, YTP, HADEP, SHP ile ÖDP, EMEP gibi partilerden oluşacak bir demokrasi bloku Türkiye'nin temel yapısal sorunlarını içeren bir ittifak-koolisyon programı ile sosyal demokratları kolayca iktidara taşıyabilecektir. Bunun için henüz zaman var. Lakin ne yazık ki, bunu gerçekleştirecek stratejik bir liderlik yok. Derviş buna soyundu ama henüz elde ettiği bir kazanım görülmemektedir."

Görüldüğü gibi CHP ve YTP ile demokrasi bloğu oluşturuyor. Ancak bilinmek durumundadır ki, IMF partileri ile birlikte olduğunda, kendine benzetme koşulu yoktur. Olsa olsa, onlara benzemek söz konusu olacaktır.

Soru: Peki salt AB'yi savunması sebebiyle bir partiye, düzen partisi denilebilir mi?

Yanıt: Aslında, ancak bir devrimle mümkün olan bir değişimi önce isteyip, sonra vazgeçen ve bu değişimin AB gibi emperyalist bir oluşum tarafından gerçekleştirileceğini iddia ederek, buna göre konumlanan yapı veya kişileri, düzen içi değil, düzen dışı olarak görmek yadırganmalı. Bu olgu, İsmail Cem ile Derviş'in veya Ecevit'in yaptığı solculuk tartışmalarına benziyor. Düzenin en sağ ve çürümüş kesimi sayılan bu unsurların solculuğu ne denli ciddiye, AB'yi savunanların düzen dışılığı da o denli ciddidir. Kendini perspektif bozucu rüzgarın etkisinden koruyabilmiş her insanın rahatlıkla görebileceği bu gerçekliği iskalamak, emperyalizmin ideolojik aygıtlarının tam kapasite çalıştığı günümüzde büyük önem taşıyor.

Dikkat çekilmesi gereken bir diğer nokta; sistem, karşıtlarını yutarken, önce kişileştirir sonra da kendine benzeterek yutar. Bu, kişiler için de partiler için de geçerlidir.

Soru: HADEP'in blok oluştuktan bir süre sonra DEHAP programı adı altında yayınlanan ve içinde, emperyalizm, IMF vb.'ne karşıtlık bulunan programa imza attığı görüldü. Bunu nasıl değerlendiriyorsunuz?

Yanıt: HADEP için bu bildik bir tutumdur. Pragmatizm bir yöntem haline geldiğinde bu tür çelişkilere daha çok rastlanır. Aynı HADEP'in taraftarlarının günlük yaşamda ABD'nin Irak'a saldırısı dahil, bildik duruşu savunmaya devam ettiğini biliyoruz.

Aslında emperyalizmden medet ummak yeni bir olgu değildir. Örneğin

İsmail Beşikçi'nin "kukla olsun yeter ki bir Kürt devleti olsun" dediğini ve bunu gürültülü bir şekilde savunduğunu biliyoruz. Ne var ki, bu eğilim artık bir yöntem haline gelmiş, gelişimini tamamlamış ve yukarıdaki örneklerde gördüğümüz gibi HADEP'i belirler hale gelmiştir.

Soru: Bu arada, 1991'deki saldırının açtığı yaraları hala saramamış olan Irak halkına yönelik yeni bir saldırı olasılığı gündemde. Son sorum bununla ilintili. ABD'nin Irak'a yönelik senaryoları ile ilgili son durumu ve muhtemel gelişmeleri, Türkiye boyutunu da dikkate alarak değerlendirir misiniz?

Yanıt: ABD'nin gerçekleştirmeyi planladığı Irak operasyonundan beklentilerinin boyutu her geçen gün daha da netleşiyor. ABD'nin gerçek amacının Irak ve Saddam'la sınırlı olmadığı, Ortadoğu petrolü üzerinde tam ve kesin bir hakimiyet kurmak istediği anlaşılıyor. Dünyadaki petrol rezervlerinin sanılandan daha fazla olması; en azından 21. yüzyıl ortalarına kadar petrol yerine ikame edilebilecek başka bir enerji kaynağının bulunmaması nedeniyle petrol daha da önem kazanıyor.

Uzun dönemde ABD karşısında önemli bir güç odağı olabilecek Hindistan ve Çin'in en önemli enerji kaynağı olan Ortadoğu petrolü üzerinde tam ve kesin hakimiyet ABD'nin stratejik hedefi niteliğindedir. Ancak, ABD'nin bu kapsamda bir operasyona AB ve Rusya dahil hiçbir ülkeden şimdilik destek yok. Sadece Irak ve Saddam ile sınırlı bir operasyona ise kısmi boyutlarda bir destek bulunabilir. ABD için, Irak ile başlayan "sınırlı" operasyonu tırmandırma amaçlı planlar hazır sayılır. Bunun temel aracı da Kuzey Irak olacak gibi görünüyor.

ABD, planladığı türden kapsamlı bir değişimi sadece kendi gücüne dayalı olarak gerçekleştiremez. Burada, en fazla ihtiyaç duyacağı güç Türkiye ve İsrail olacaktır. İsrail, her türlü desteğe hazır. Türkiye ise, istemeyerek bile olsa, bu operasyonun içinde olacak gibi görünüyor. Kuzey Irak'taki parlamentonun bağımsızlık yönünde atacağı en küçük bir adım Türkiye'nin operasyonu başlatmasına ya da operasyon başlamış ise katılmasına neden olacaktır. Bu noktada, Türkiye ABD ile karşı karşıya gelmeyeceğine göre, savaşa kendi isteği dışında değil; isteyerek, koşullarını belirleyerek katılmayı tercih edebilir. Bu da ABD'ye Ortadoğu'da istediklerini yapması için çok büyük bir destek sağlar.

AYDIN ÜZERİNE

Aydın kimdir, işlevi nedir; böyle bir kimliği hakketmenin ölçütü nedir?

İlk yaptığı çağrışım sebebiyle toplumda aydın kavramı "eğitilmiş, kültürlü" olanla özdeş görülmekte ve bu nedenle yazarlar, sanatçılar, gazeteciler, akademisyenler, vb. bu sıfatı doğrudan hakketen kesimler olarak kabul edilmektedir.

Birbirinden farklı ölçütlerle yapılan aydın tanımlarına bakıldığında, bu farklılığın kaynağında, sınıfsal duruş farklılığının yattığı görülür. Bilindiği gibi egemen sınıfsal duruş, sınıfsal farklılığın ayırıcısında olmayanları da kapsar. Yani kişi eğer önüne gelen doktora, mühendise, gazeteci veya sanatçıya aydın diyorsa; o, tarafsızlığı ile egemen olana taraftır.

Alternatif bir gözle yapılan aydın tanımlamaları, Tanzimat'tan bugüne aydınlanmacılıkla, kalkınmacılıkla, reformculukla anılmış; kimi dönem sosyalizm, kimi dönem insan hakları, kimi dönem de Kürt sorunu asli ölçüt olmuştur. Bu ölçü değişkenliği, aydının tanım aralığı içerisinde kaldığı için anlaşılır boyutlardadır. Bu konuda bir genelleme yapmak gerekirse; "aydın, içinde bulunduğu tarihsel kesitte kültürlü, uygar ve ilerici olandır" denebilir. Yani ölçüt, bir zamanlar Kenan Evren'in "Vandettin de aydıydı; ne yapayım ben böyle aydını" biçimindeki tepkisinde yansıyan ölçütten öz olarak farklı olmak durumundadır. Gerici olan, halka karşı uygulamaları destekleyen veya göz yuman, zorbalığa/işkenceye karşı durmayan, fiili ve fikri duruşuyla ilerici olmayan kişi veya kesimler için aydın sıfatını kullanmak doğru değildir. Belki bu durumda, "aydın diye anılabilecek kimse kalmadı" denilecektir. Bunun bir ölçüde gerçekliği yansıttığını söyleyebiliriz. Ancak, bu sonucun nedenleri üzerinde de durmak gerekiyor. Gerçekte 1789 Fransız Devrimi'nde dillendirilen değerler dahil olmak üzere, insani ölçüklerin, demokratik norm ve oluşumların bir ideolojik bütünlük oluşturması ve insanlığa malolması marksistlerin ve işçi sınıfının önderliği/çabası sonucu olmuştur. Sanıldığı aksine, bu değerler hiçbir zaman solun, marksistlerin fikri ve fiili üretkenliğinden bağımsız

olmamıştır. Hatırlanacak olursa ülkemizde, '70'li yıllarda solda gözlenen gelişmeye paralel olarak, aydınların sayısında da duruşunda da bir gelişme gözlenmişti; aydınlar da kendini sol, devrimci kimlikle ifade ediyordu.

Bugün dünyada ve ülkemizde aydınların yaşadığı ve bir çeşit şaşkınlık sayılan ölçü/duruş bulanıklığının ardında da solun edilgen ve biraz da belirsiz duruşu yatmaktadır. Elbette ki aydınların da, koşullar ne olursa olsun tutarlı olmak, tanık olduğu gerçekliklere göz yummak gibi bir sorumluluğu vardır. Ne var ki mesele, neden-sonuç ilişkisi içinde ve bir günahkar aramadan incelenmelidir.

"Aydın"lık, kazanılmış ve geri alınamayacak bir hak değildir. Veya bir kez aydın olundu mu, bu kimlik bir daha hiç yitirilmez de değildir. Aydın tanımlayan işlev, yerine getirildiği ölçüde, "aydın"lık devam ediyor demektir. Ama, bir dönem aydın olanın bir süre sonra değerlerini satarak sermayenin uşağı haline gelebildiği de bilinmektedir. Bunun yanında, örneğin günlük bir gazetede köşe yazarı olmayı aydın sayılmak için yeterli bulmak yerine, kişinin icraatlarına bakmak daha isabetli olur.

Aydın olmanın zaten zor olduğu ve her an bir bedel ödemeyi gerektirdiği ülkemizde, yukarıda saydığımız konjonktürel nedenler, zorluğu büyütmede ve aydınları, bu tanıma hakketen sınırlı sayıda özneye kadar daraltmaktadır.

1970'lerin başında, Deniz Gezmiş'lerin idamı gündeme geldiğinde Yaşar Kemal, Onat Kutlar, Erdal Öz gibi aydınların başlattığı imza kampanyası, aydın ölçütüne denk düşen bir göstergedir. Aynı şekilde 12 Eylül sonrasında Aziz Nesin önderliğinde cuntaya karşı geliştirilen

imza kampanyası da bir aydın tavrı için örnek tutumdur. Ne var ki, bir dönem aydın olanın bir başka dönem kimliğinin gereklerini yerine getireyerek bu niteliğini yitirebileceği; bir dönem ilerici olanın bir başka dönem gerici olarak adlandırılabilir bir duruşa geçebileceği bilinmeli; aydınlığın, bir kez kazanıldıktan sonra bir daha sonsuza dek taşınabilecek koşullar üstü bir kimlik olmadığı hatırlanmalıdır.

Ölüm Orucu, kimi aydınların duruşundaki çarpıklığı olduğu kadar, bazı devrimci yapıların aydın tanımındaki ölçü sorununu da açığa çıkarmıştır. Daha önce de dergimizde yer vermiştik; konu ne denli acil ve önemli olursa olsun, desteğini almak karşılığında, devrimcilerle ve hatta demokratlıkla arasında kocaman mesafeler bulunan kimi şahsiyetleri kıymete bindirmemek gerekiyor. Hatırlanacağı gibi, ölüm orucunun ilk etaplarında, sürecin ilk üç öznesi tarafından Sabah Gazetesi yazarı Necati Doğru'ya "Siz ülkemizin aydınları" hitabıyla mektup yazılmış ve yukarıda sözünü ettiğimiz gibi, aydın olgusuna dair ciddi bir ölçü sorununun varlığı dikkat çekmiştir.

Devrimci Demokrasi gazetesinin 24. sayısında sürmanşetten verilen fotoğraf da aynı problemin bir başka biçimdeki yansımasıdır. Fotoğrafta "aydın" varsayımıyla öne çıkartılan şahsiyeti (Abdurrahman Dilipak) ülkemiz solu ve halkımız iyi tanımaktadır. Savunduğu ideolojik-politik duruş hükümet olduğunda, ne denli demokrat/aydın olduğu fiilen test edilmiştir. '96 ölüm orucu sırasında infazcı Şevket Kazan idi. O gün o işkence ve katliamlara sessiz kalanlar, infazcı değişince demokrat kesiliyorlarsa; bu çifte standardın sahipleri en azından devrimcilerin nezdinde muteber olmamalıdır. Mesela Hürriyet Gazetesinde yapılan bir haberde Asaf Savaş Akat, İshak Alaton ve Melih Aşık'tan solcu aydın diye bahsedildiğini gördük. Hürriyet açısından bu, anlaşılır bir durumdur. Ne var ki devrimci/sosyalist bir yayın bu konuda net bir tutuma/ölçeğe sahip olmalıdır.

Devrimciler, bilinç olgusuna ve ilkel duruşa verdikleri önem sebebiyle,

toplum içerisinde ölçü sorununu en az yaşayan kesim olmalıdır. Bir süredir, yazılı ve görsel holding basınının yürüttüğü bir çeşit yargısız infaza tanık olunmaktadır. Bir şeyi ak veya kara göstermek istediklerinde arşivlerinde saklı duran malzemenin bir demet sunup, toplumda istedikleri yargının oluşmasını sağlamaktadırlar. Hatta buna **düşünme kalıplarında tekelcilik** de denebilir. Bu tekel, iletişim araçlarının manipülasyon gücü sayesinde sonuç almaktadır. Bunun bir başka biçiminin, adına aydın, gazeteci, vb. denen ve gerçekte sistemle flört halinde bulunan bir kesim tarafından bir gömlek farklı ölçülerle de olsa yürütüldüğünü söylemek abartılı olmayacaktır. Bunların, adeta "sizi desteklememiz için bizim anladığımız sol ölçüler içinde kalacaksınız" anlamına gelen dayatması, devrimciliğin icazet tanımayan ilkeli ve tutarlı niteliği ile hiçbir biçimde bağdaşmaz.

Var olan bir fikri ve durumu doğru/haklı göstermek için kimi devrimci yapıların ve taraftar kitlesinin, ölçülerini eğip-büktüğünü görmek, bizlerde iç sızlatıcı bir etki yapmaktadır. Bugün "taraftar" konumundaki kitlenin genç ve eskiye oranla daha tecrübesiz olması, taraftarlıkta ölçü ve seçicilik oranını aşındırmaktadır.

'96 Ölüm orucunda, böylesine önemli bir eylemde doğru ve haklı olarak, kendi iradesini sürekli biçimde önde tutan, karar alıp uygulayan; aydınların süreci geri çekebilecek tavsiyelerine itibar etmeyen eylemci öznelerin aksine; 2000 Ekiminde başlatılan süreçte başından beri kimi aydınların bu işte söz ve karar sahibi olduğu görüldü. Bu öylesine tehlikeli bir insiyatif idi ki, meşruiyet çizgisi de onların söylemleri/duruşları tarafından belirlendi. Örneğin, bir devrimci yapı tarafından gerçekleştirilen ve pek çok acılı yüreğin beklentilerine tercüman olan bir eylem, meşruiyet çizgisini tartışmalı ve belirsiz kılan gölgeler sebebiyle gerekli etkiyi yapamamış ve sonuçta, geniş bir kesim tarafından, sürece olumsuz etki yapan bir eylem olarak değerlendirilmiştir.

Yaşadığı tarihsel süreçte olgulara tanıklık etmek ve haklı olanı tespit edip ondan yana taraf olmak, bir "aydın"lık ölçütüdür; kaçınılmaz bir görevdir. Aydın, tarafsız olamaz; zarara uğramış dahi olsa; haklının hakkını teslim etmek zorundadır. İngiliz gazeteci Robert Fisk, Afgan mülteciler tarafından

öldüresiye dövülmesi sonrasında, yaptığı açıklamada, onları anladığını söylüyor ve hak veriyordu: "Eğer ben Kila Abdullah'taki bir Afgan mülteci olsaydım, onların yaptığını ben de yapardım. Robert Fisk'e saldırırdım. Ya da bula bildiğim bir başka Batılı'ya." (Robert Fisk)

Yukarıda da belirttiğimiz gibi; "Aydın"lık, kazanılmış ve geri alınmayacak bir hak değildir. Veya bir kez aydın olundu mu, bu kimlik bir daha hiç yitirilmez de değildir. Aydını tanımlayan işlev, yerine getirildiği ölçüde, "aydın"lık devam ediyor demektir. Ama, bir dönem aydın olanın bir süre sonra değerlerini satarak sermayenin uşağı haline gelebildiği de bilinmektedir. Bunun yanında, örneğin günlük bir gazetede köşe yazarı olmayı aydın sayılmak için yeterli bulmak yerine, kişinin icraatlarına bakmak daha isabetli olur. Mesela okurların Radikal gazetesinden tanıdığı Mine G. Kırıkkanat'a dair bir bilgi vermek istiyoruz.

Mayıs'ın ilk haftasında Fransa'da Sınır Tanımayan Gazeteciler, bir eylem düzenler. Paris'te bir garın önüne serdikleri "Basın özgürlüğünün ayaklar altına alındığı ülkeler" haritasında Türkiye bölümüne Orgeneral Kıvrıkoğlu'nun resmi yerleştirilir. İşte bu haberi Milliyet'e yapan Mine G. Kırıkkanat, başlığı "Sınır Tanımayan Küstahlar" diye atıyor. Belki denecektir ki, "Ne var bunda; Mine hanım, Türkiye'de basın özgürlüğü olduğunu düşünüyor". Ne var ki, Mine G. Kırıkkanat'ın yazdığı yazılar sebebiyle, halen on yıllara varan hapis istemiyle yargılandığı bilinmektedir. Bu tutumun ardındaki hesapları ve nasıl bir kişiliğe tekabül ettiğini tartışacak değiliz. Ancak, bir kişiye aydın demeden önce, tutarlılık karnesini incelemek gerektiğine dair Mine G.'nin çarpıcı bir örnek olduğunu düşünüyoruz.

Sistem adına hareket edenler, sol ile sağ, aydın ile uşak kavramları üzerinde bir bulanıklık hali yaratmaya çalışırken; devrimcilerin, ölçüklerinde ısrar eden net tutumlar alması, daha büyük bir önem kazanıyor. Ne var ki, yukarıda da belirttiğimiz gibi, şaşırtıcı boyutlarda bir ölçük bozukluğu ile karşı karşıyayız. Bir örnek de Ekmek ve Adalet'ten; yeni Adalet Bakanı Aysel Çelikel'e, "Cephe" tarafından yapılan çağırışı yayınlıyor Ekmek ve Adalet; aktarıyoruz:

"Yeni Adalet Bakanı Aysel Çelikel, bu göreve getirilmeden önce, bir öğretim

üyesiydi. İnsan haklarından, demokrasi-den yana yazılar yazan bir aydıydı. Türkiye aydınları adına bir sınavdadır şimdi." (Ekmek ve Adalet, sayı:23)

Aydın kimliğini terkedip, faşist bir rejimin bakanlığın yapmaya başlayan birinden dolayı Türkiye aydınlarının ne günahı var bilemiyoruz; ama, biz bir başka örnek vereceğiz. Ankara Üniversitesi öğretim üyesi Prof. Dr. Oğuz Ayan, henüz aydın kimliğini koruduğu bir dönemde, başından geçen bir olayı şöyle aktarıyor:

"2000 Yılı Şubat ayı başındayız. Ankara'da Sheraton oteli girişinde Dünya Bankası uzmanı bay Lorenz Pohlmeier bana ve yanımdaki iki arkadaşa tarım satış kooperatifleri birliklerinin tepesinde oluşturmayı düşündükleri 'Yeniden Yapılanma Kurulu'na üyelik teklifinde bulunuyor. Yedi kişilik kurulun dört üyesinin kendileri tarafından belirleneceğini söylüyor. Hangi sıfatla Türkiye Cumhuriyeti Yasalarına göre kurulması planlanan bir üst kurula üye önerebildiklerini soruyoruz. 'Eğer parayı biz veriyorsak, kararları da veririz' yanıtını veriyor. Bu teklifi ben anında geri çevirmem üzerine şaşırıyor ve dolar bazında iyi para verileceğini söyleyerek yeni bir ikna hamlesi deniyor. Gereken yanıtı da alıyor...dünya sahnesinde belki binlerce kez sahnelenen bu Faust'un ruhunu satın alma girişimi büyük olasılıkla çoğunlukla başarıyla sonuçlanıyor. İşin tuhaftı, olayı yansıttığım bazı güvenilir dostlar dahi bu teklifi geri çevirmemi yadırgıyorlar; çünkü mevcut hükümetin benim gibi liyakatli kişileri bu kurula seçmeyeceğinden dem vuruyorlar. Ama işin özünü kaçırıyorlar: Bir kere ruhunu satınca artık geride ilkeler, liyakat falan kalmaz; kendi doğrularını değil, güç odağının doğruları egemen olur..." (Aktaran Bahadır Özgür, Evrensel Gazetesi, abç)

Oyan, bu sözlerin üzerinden çok zaman geçmeden, CHP'den milletvekili adayı oluyor ve durumunu "Türkiye daha iyi vekillere layık" diyerek gerekçelendiriyor.

İşte size, sistemin dişlisi olmaya aday ve dolayısıyla "ruhunu satarak" aydın kimliğini yitirmiş bir başka "Aysel Çelikel". Yani sistem, yeni Aysel Çelikel'ler bulmakta güçlük çekmeyecek ve bunlar, Türkiye aydınları adına değil, kendi adına sınavdadır. Önemli olan devrimcilerin, netliğe en çok ihtiyaç duyulan bir dönemde; norm kaymasına uğramadan yaklaşım geliştirebilmesidir.

UYUŞMANIN HİÇBİR BİÇİMİ DEVRİMCİLİKLE BAĞDAŞMAZ; AKSİNE DEVRİMCİLİK, SİSTEMİN TÜM UYUŞTURUCULARININ PANZEHİRİDİR

Yönetenler, bu konularını, yönetilenlerin görmesini istemedikleri birtakım gerçeklikler üzerine kurmuşlarsa; uyanıklık halinden rahatsız olurlar ve kitleleri uyuşturmanın çeşitli yollarına başvururlar. İdeolojik aygıtlarla sağlanmaya çalışılan bu uyuşma hali, tarihin çeşitli evrelerinde, insanların yaşamına sokulan çeşitli zararlı maddelerin desteği ile sürdürülür. İnsanın fiziki ve ruhsal sağlığını bozan; içki, sigara, esrar, eroin, vb. maddelerin insanın normal gelişim seyri içinde bir ihtiyaç olmadığı genel kabul gören bir doğru ise de; sosyal yaşama yapılmış bozucu müdahaleler sonucunda bu türden "ihtiyaç halleri" yaratılmıştır.

Kişiyi fiziksel ve ruhsal olarak uyuşturarak teslim alınmasını kolaylaştırmak, sistemin niteliği gereğidir. Sistemin anti-insan yanına karşı çıkan ve bir çeşit insanlaşma etkinliği olan devrimcilik, sürekli bir irade halini ve uyanıklığı gerektirdiği için gerçekte uyuşturucu etki yapan hiçbir madde ile bağdaşmaz. Bunalım, sıkıntı, boşluk, vb. haller, insanın insan olmaktan çıkarılması oranında artar. Gerçekte insan yaşamı, uyuyarak kaçınmayı değil, her anı diri yaşamayı gerektiren güzelliklerle/zenginliklerle doludur. Bunların algılanmasını güçleştiren bozukluklar ile "uyuşmaya yönelmeyi çözüm görmek", birbirine doğrudan bağlı olgulardır.

Kişinin, uyku saatleri dışında hemen her an ciğerlerine duman göndermesi gibi zararlı olduğu bilindiği halde sürdürülen pek çok alışkanlık; kişinin yaşamına irade koymasındaki aşınma oranında artar.

Devrimciler, tutsak düştüklerinde konuldukları daracık mekanlarda bile güzellik üretme ve yaşamı çekilir kılma potansiyeline sahip insanlardır. Bu nedenle, biralım "içeri"yi, dışarıda bile yaşamın dar gelmesi ve kendi damarlarına ağır ağır zehir zerk etme ihtiyacı duymak, devrimcilik niteliği ile bağdaşmaz. Çünkü bu niteliği yeterince kazanmış olanlar, sahip oldukları avantajlı gözlerle yaşama bakmaktan bıkmayacak ve bu nedenle de o gözlerin bir an bile bulanmasına izin vermeyeceklerdir.

Kapitalizmi, yaratıcı ve üretken yanları köreltilmiş, ruh ve beden yorgunluğuna razı, edilgen ve iradesiz insanı; içine hapsedildiği kabuğu kırmamakla kalmaz, aynı zamanda o kabuğun içinde sistemi hergün yeniden üretir. Doyumsuzluğun, içine düşülen boşluk ve hiçliğin etkisiyle, değişiklik arayışını ifrata vardırıran; kulağı ile yetinmeyip, kaşının ve burnunun muhtelif yerlerine halka (kiminde de çengelli iğne) taktıran gençlerin hali; bir

tarafından kapitalizmin insandışılaştırıcı niteliğini yansıtırken, diğer taraftan bir insanın ne denli zavallılaşabileceğini gösteriyor.

Fiziksel görüntüde aykırılışmanın en uç biçimlerini tercih etmek, kimileri tarafından toplumdaki olumsuzluklara bir tepki olarak kabul edilip, olumlanabiliyor. Ne var ki, ne aykırılığın sahibinde ne de olumlayanda bir alternatif rastlanmadığı gibi kendi içlerinde bir bütünlük de söz konusu değil. Ve tepki duyulan ilişkilerden daha ileri bir düzeyde yakaladıkları söylenemez.

Şekilden şekile sokulan fiziksel görüntünün; içilen zararlı maddelerin veya uçuklaşmak için gösterilen özel çabaların, nasıl bir ihtiyacın veya boşluğun ürünü olduğu değerlendirilebilirse; vazgeçmek veya en azından olumluluk atfetmemek için önemli sonuçlara varılmış olacaktır.

İnsanlar öyle çok sınırlanıyor, sahip oldukları etkinlik potansiyeli, güç ve yaratıcılık açısından öyle çok gemleniyor ki, içi boş bir kutunun boşlukta yuvarlanması gibi en "boş"tan işlerle yetinir hale geliyorlar. Maçların sokaklara yüzbinleri dökmesi, sayıları ne kadar çok olursa olsun müşterisiz kalmayan kahvehanelerin kendini de zamanını da tüketen müdavimlerle dolup taşması ve sonuçta anlamsızlığın bir toplumu bütünüyle teslim alması kapitalizmin en tehlikeli ve acı sonuçlarındandır. Bu durum devrimcilerin öncelikli ilgi alanları içinde bulunmalıdır.

İnsanı gemleyen ve bozulmaya uğratan kapitalizmin karşısına dikilen ve insanlaşma edimini öne çıkaran devrimciler, insanın engelsiz biçimde yaratıcı etkinlikte bulunması halinde nasıl zaptedilemez bir verimin fıskıracağını bildikleri oranda; güzelliği ve mutluluğu çoğaltma ve renklendirme koşulunu büyütecektir. Küçük şeylere mahkum edilen insan, bunu benimsedikçe daha çok küçülür ve mümkün olan ile var olan arasında insanlık adına acı verici bir aç oluşur. İşte devrimcilikle yeni tanışmış, daha bu kimliğin eşliğinde olan öznelere, şu veya bu nedenle, kırılmaya uğraması ve girdikleri yolda kendilerini bekleyen güzelleştirici duraklarla tanışmadan içi boş mekanlara savrulması daha acı ve daha üzücü bir durumdur.

İnsan, sahip olduğu potansiyelin bilincine vardığında, bu bilinç devrimleşme etkinliği ile güçlendiğinde mutluluğa tırmanma basamaklarının sonsuz olduğu görülecektir. Örneğin bir yoldaşın bir yoldaşa, bir sevgilinin sevgiliye vereceği şeylerin günlük yaşamda toplum tarafından gösterilenden çok daha çaplı olduğu, bunun

bitmez tükenmez bir üretkenliği beraberinde getireceği görülecektir. Ve bugün eğer zaman boş, sıkıntılı ve anlamsız geçiyorsa; kişi, "vakit öldürme" ihtiyacı duyuyorsa, canlıların en şanslısı olma avantajını kullanamıyor ve kendisine en çok gerekli olan zamanı öldürürken, gerçekte kendini öldürüyordur. Ancak bilinmek durumundadır ki, zamanı dolu dolu yaşamak ve biralım tüketmeyi, üzerinde titreyerek en verimli etkinliklerle karşılamak, kolay değildir.

Gelecek umudu kırılan, kendine ve başarıya güveni sakatlanan insanlar, planlı programlı ve uzun vadeli adımlar atma niteliğini yitirirken, bunun yerini kaderci, edilgen bir kişilik alıyor. Bu nedenle devrimciler, doğruyu ifade edip yol gösterse de katılım zor ve gecikmeli olmakta, azla yetinen ve risk göze almaktan kaçınan kişilik ağır basmaktadır.

Devrimcilerle halk arasındaki açının kapanmasını zorlaştıran bir diğer etmen de devrimcilik adına yürütülen faaliyetlerin içsel zaafıdır. Bir alternatifin inandırıcılık ve cazibe oranı, onun taşıyıcısı öznelere şahsında içselleşme oranı ile doğrudan ilintilidir. Kendi yarısına merhem bulamayanın başkasının yarısı için çözümler önermesi pek anlamlı olmaz. Bu nedenle devrimciler, kendilerini tanımlayan normların taşıyıcısı ve takipçisi olduklarını göstermek ve böyle bir kimliğin içselleşmesi halinde ortaya çıkacak kaliteyi bire bir yansıtmak durumundadır.

Keyfiyet, öznelik, çifte standart devrimciler için ölümdür. Kişi, kendi yaşamına içermemediği ilkeleri, başkasının uygulamasını bekleyemez; bu, en azından tutarlılıkla bağdaşmaz. Aslında devrimcilik için olmazsa olmaz ilkeler, yaşamı sınırlayan değil zenginleştiren ilkelerdir. Yeter ki bunların, bir yaşam biçimini oluşturmak üzere atılmış ilmiçler olduğu kavranabilsin. İlke, kural, vb. dendiğinde insanlar sınırlandıkları hissine kapılıyorlar. Gerçekte, yaşamın içinde insanların hemen her adımını kontrol altına alan, denetleyen "kurallar ve bekçiler" vardır. Maksatlı eller tarafından oluşturulmuş ve sokaktaki insana ahlak, namus, gelenek, kural, kanun adı altında uygulatılan bu ölçeklere başkaldırmak, özgürlüğün bir gereği ise; alternatif normlarla yaşamı karşılamak, özgürlüğün devamıdır. Özgürlüğün ilkeli bir yaşamla çelişmediğini, aksine ilkelerin bu konuda bir çeşit güvence sayıldığını bilen devrimciler, kendilerini tanımlayan ilkeleri ustalıklı uygulamının bu güvence için zorunlu olduğunu da bilmek durumundadır.

ÇEVRE SORUNU

Orhan KESKİN

Yaşayabilmek için kendini dönüştüremeyen insan doğayı dönüştürme yoluna gitmiştir. Başlangıçta toplayıcılıkla (bitki kökleri) yaşarken, koşullar alet kullanmasını zorunlu kılınca (avlanmak ve vahşi hayvanlardan korunmak) taş, sopa, mızrak, ok gibi aletler geliştirerek hem kendisini korumayı başarmış hem de yiyecek ihtiyacını daha kolay karşılama olanağını kazanmıştır. Yerleşik hayata geçilmesiyle birlikte barınma ihtiyacı ortaya çıkmış, önceleri kerpiç sonraları ağaç ve taştan yararlanarak daha sağlam yapılar inşaa edebilmiştir. Tarımın gelişmesiyle daha geniş alanlar ekilip biçilir hale gelmiş, vahşi hayvanların bir kısmı evcilleştirilerek et, süt, giyinme, kimi zaman barınma ihtiyaçları karşılanmıştır. Toplumsal ilerleme arttıkça insanın doğaya üstünlüğü de artıyordu. Tarım aletlerindeki gelişme çok daha geniş alanları ekime açabiliyor, hayvan yetiştiriciliği artıyor, madenlerin çıkarılıp işlenmesi ve kullanıma sunulması, zanaatçılığı yaygınlaştırıp geliştirmiş ev araç- gereçleri, silahlar, daha sağlam yapılar yapılabilmektedir.

Kapitalizmin ortaya çıkışıyla birlikte bütün yer altı ve yer üstü kaynaklar yağmalanmaya başlanmış, özellikle sömürgeleştirdikleri yerlerdeki tüm zenginlikler insanları da köleleştirilerek anayurda taşınmıştır. Yağma ve talan öyle bir noktaya gelmiştir ki önceleri ormanlarla dolu olan Afrika kıtası kısa bir sürede çöle çevrilmiştir. Amerika kıtasının sahibi olan Kızılderililer soykırımı uğratılmış, milyonlarca katledilmiş, katliamdan kurtulanlar ise daha da vahşi bir şekilde altın, gümüş gibi değerli madenlerin çıkarılması için maden ocaklarına doldurulup öldüresiye çalıştırmak suretiyle azar azar ama daha çok eziyet edilerek katledilmiştir.

Fabrika sistemine geçişle birlikte hammadde gereksinimi korkunç boyutlara ulaşmıştır. Üretim katlanarak büyümüş bu dengesiz büyüme anayurtlarda da çevrenin tahribini, fabrika atıklarının sulara ve çevreye karışmasını hızlandırmış böylece adım adım çevre

felaketleri artmaya başlamıştır.

Tekelci aşama da kapitalist azgınlık kudurganlık seviyesine gelmiş milyonlarca canlı türünün soyu tükenmiş, ekolojik denge bozulmuş, ozon tabakası delinmiştir. (2001 yılında Şili'nin bir kentinin üzerindeki ozon tabakasının delindiği televizyonlara yansdı) Kapitalizmin buna cevabı çevreyi kirleten tüm sanayi dallarını yarı ve yeni sömürge ülkelere kaydırarak yönetsel işkollarını kendi metropollerinde yoğunlaştırmak olmuştur. Böylece kar hırsına gem vurmak yerine daha fazla kar ve tahrip edilebilecek daha büyük coğrafyalara yatırımlarını kaydırmıştır. Kapitalizmin talanı böyle giderse tüm yer altı kaynaklarını tüketecektir. 2000 Yılı maden rezervlerinin beş katı büyüklüğünde yeni rezervlerin bulunabileceği varsayımıyla hammaddeler için aşağıdaki tüketim süreleri hesaplanıyor. (kaynak; Yarın dergisi s,12-13)

Alüminyum.....	55 yıl
Demir.....	173yıl
Nikel.....	96 yıl
Kömür.....	150 yıl
Manganez.....	94 yıl
Bakır.....	48yıl
Çinko.....	49 yıl
Krom.....	72 yıl
Kurşun.....	64 yıl
Petrol.....	50 yıl
Civa.....	45 yıl
Gümüş.....	42 yıl
Kalay.....	61 yıl
Altın.....	29 yıl

Verilerinde gösterdiği gibi kapitalizm kendi türüyle birlikte milyonlarca canlı türünün de sonunu hazırlıyor. Kapitalizmin temeli artı-değerdir ve bundan dolayı sınırsız kâr hırsları bu duruma gelmesini sağladı, belki şöyle sorulabilir; daha az kâr edilerek bir nebze olsun rahatlama sağlanamaz mı? Buna cevabımız olumsuz olacaktır. Çünkü diyelim kapitalizmin bir sanayi kolunda böyle bir uygulama geliştirdi, bu kez diğer sanayi kolları doğacak boşluğu dolduracak ve bu kez onlar daha çok kâr elde edebilecektir. Peki her sanayi kolunda böyle bir şey olsa diyecek olursanız yine cevap olumsuzdur. Çünkü

kapitalist şirketler hem yatay (başka sanayi kollarıyla) hem de dikey (kendi sektöründeki başka şirketler) rekabet halindedir bundan dolayı hepsi birbirinin ayağını kaydırmaya çalıştığı için bu öneride olumsuz yanıtlanacaktır ya da bunların hepsi gerçekleşse bile bu kez de boşluğu mali sermaye dolduracak faiz ve spekülasyon yoluyla piyasayı istediği gibi şekillendirecektir. Ozon tabakasının delinmesine ve bu konudaki tehdidin devam etmesine rağmen, sera gazlarını (sprey, parfüm.vb) yasaklamaya ya da sınırlamaya dönük toplantılar birbiri ardına fiyaskoyla sonuçlanıyor. Kapitalist devletler birbirini suçluyor. Kârlarının düşeceği endişesiyle anlaşma yapmaktan kaçıyorlar. Japonya'da imzalanan Kyoto Anlaşması da ABD engeline takıldı; bebek ölü doğdu. Durum böyle olunca kapitalist sınırlar içinde reformcu düzenlemelerle sonuca ulaşabileceğini sanan grupları da eleştirmek gerekiyor. Çevreciler olsun, Hayvan severler olsun, bir noktada kadın hareketleri olsun bu hataya düşüyorlar. Kapitalist sistem yıkılmadan ve yerine artı-değerin sömürsünü kaldırarak bir sistem yani komünizm gelmeden bu sorunların hiç birisi çözülemez.

Peki artı-değer sömürsünün kalktığı komünizmde bu sorunlar yumağı nasıl çözülecek? Kapitalizmin mekanizmasının kar hırsı olduğunu belirtmiştik. Örneğin ABD'nin silahlanmaya ayırdığı bir yıllık ödenekle dünya da aç insan kalmazdı veya çölleştirilmiş Afrika kıtası belki de onlarca kez ağaçlandırılabilirdi. Fabrikaların atıkları çevreye bırakılmayıp depolanıp bacalarına filtre takılırsa çevre kirliliği azalırdı. Hayvanları koruyacak doğal park alanları geliştirilse belki sayıları tükenen milyonlarca canlı türü geri getirilemezdi ama milyonlarcasının daha yok olması önlenebilirdi. Örnekler çoğaltılabilir.

Sorunun kaynağı artı-değerin sömürülmesi üzerine kurulu kapitalizmdir, çözüm ise üretim araçlarının toplumsallaştırılmasıyla birlikte artı-değer sömürsünün ortadan kaldırılmasını sağlayacak olan komünizmdir.

FİKRİ ÜRETKENLİKTE KISIRLIK ANLAMA VE DOĞRU YORUMLAMA OLASILIĞINI ZAYIFLATIR

Türkiye'de 12 Eylül sonrasında dışavuran bir nitelik, bugün çok daha net ve yaygın bir halde kendini eleveriyor. Fikri üretkenliğin şu veya bu yerinde bulunması gereken veya kendine böyle bir niteliği yakıştıran kişi ve kesimler, genellikle böyle bir üretkenliği ya geriden takip etmiş ya da çok daha ilgisiz konuları kendilerine bir uğraş alanı olarak seçmiştir.

Bir bakıyorsunuz kişi, devrimcilikle ve de marksizmle maddi-manevi her türlü bağıni kestikten sonra, Özgür Üniversite'de ders vermeye başlamış. Veya pek çok insan, daha önce sanki felsefeye ilgisi yokmuş gibi birdenbire felsefenin önemini keşfediyor. Öyle ki mantar gibi felsefe atölyeleri çoğalıyor. Ve asıl üzücü ve de tehlikeli yanı, bu uğraşın, pratik hayattan bağımsız akademik-entelektüel bir uğraş olarak addedilmeye başlanmasıdır. Bu çabanın homojen olmadığını, felsefe dersleri alan veya veren kimi öznelere, yaptığımız tanıma uymadığını biliyor ve onların burada yaptığımız genellemeden rahatsızlık duymayacak olgunlukta olduğuna inanıyoruz. Ne var ki, atölyeler içinde işi abartıp, bugün siyasal zeminde yaşanmakta olan tüm sıkıntı ve yetersizlikleri felsefe eksigine bağlayanların ve daha ileri giderek "en solundan en sağına tüm yapılar"ı, bu bağlamda aynı kefeye koyanların olması bu tanımlamamızın haksızlık anlamına gelmeyeceğini gösteriyor.

Fikri üretkenlik alanında türeyen bir diğer çarpık olgu da, kitap yazma işinin bir ticari olaya dönüşmesi veya "yazar" olarak anılma hesap ve isteği sonucu olmasıdır. Öyle kitaplar ortaya çıkmaya başladı ki, işlediği konuyu insanlar o kitaptan öğrenmeye kalktıklarında yanlış yönlendirilmiş olacak veya en azından kafaları karışacaktır. Mesela bu yazarlardan biri, devlet konusunda marksist klasiklerden tuttuğu notları, kendi yorum ve yönlendirmeleri eşliğinde bir kitap olarak yayınlamış. Ve böylece devleti ilk olarak kendisinden öğrenmeye kalkanların yanlış gıdalanacakları sağlıksız bir ürün sunmuş oluyor. Aynı konu zaten, önce Marks ve Engels tarafından ortaya konmuş, Lenin tarafından ise daha da anlaşılabilirlik kazandırılarak açılmıştır. Bu kaynaklar varken, insanlar kişisel ihtiyacın ürünü olarak bastırılmış olan ve yanlış ifade, yönlendirme ve başlıklarla dolu böyle bir

kitabı neden tercih etsin ki? Eğer, kolayımıza gelir de Marks'tan, Lenin'den daha kolay anlaşılır diye, bu tür kitaplardan (güvenilirliğinden emin olmadığımız kitaplardan) işe başlarsak, fikri gelişim olasılığını baştan sakatlamış oluruz.

Unutulmamalıdır ki, bizlerin tercihleri dışında, devrim uzakta ve zorlu bir olasılıktır. İşin savaştığımızı dair eleştiri alsak dahi, attığımız ilmiği aceleyle getirmeyecek, saman alevi gibi parlayıp sönecek değil, kalıcı olacak adımlar atmaya çalışacağız. Bunun yolu, devrimciliği yaşama içermektir. O zaman, moral grafiğini bir yerlere endeksleme, bıkkınlık, yılgınlık, yakınma, vb. olmaz. Ücret, mesai, emeklilik, vb. beklentisi olmaz. Ve yetmişinde de terkedilmesi gerekmeyen bir yaşam çizgisi tutturulmuş olur.

Yayın alanında, sözünü ettiğimiz çarpıklığın yaygınlığı ve çeşitliliği sanıldığından çoktur. İçinde bulunulan tarihsel kesitte, toplumsal gelişimin önünü açacak olan ve ihtiyaç halinde bulunan konular yerine; kimliksizlik, özne olamamak, sivil toplumculuk, postmodernizm gibi konuların öne çıkarıldığını ve dönemin de gerçekliğin de ıskalandığını biliyoruz. Bu çarpıklığın son yıllarda yansıyan bir diğer biçimi de değişim olgusunu, diyalektik bağlam içerisinde ve gerektiği oranda ele almak yerine; burjuva çevrelerin yönlendirmesi, kendindeki negatif değişimin dışı vurumu veya revaçta olanı öne çıkarmak gibi nedenlerle abartılı ve farklı nitelikte tanımlamalar gerektirecek çerçevede ele almaktır. Aynı abartılı ve maksatlı tanımlamalar emperyalizm konusunda çokça yapılmışken; son olarak, yazar sıfatıyla anılma sevdalısı kimi şahsiyetlerin 11 Eylül konusuna balıklama atıldığı görüldü. Bu konu elbette ki önemliydi ve işlenmek durumundaydı. Ne var ki, çabaların pek çoğu konunun özünü açma ve muhtemel gelişmelere ışık tutma bağlamında değil; "yazmış olmak" bağlamında ele alınmıştır.

Ülkemizde fikri üretkenliğin kısırlığına ve hatta ölü doğumuna örnek sayılabilecek gelişme; dünya kamuoyu tarafından bilinen muhalif yazarlardan Edward Said, Tarık Ali, Noam Chomsky, Samir Amin gibi isimlerin ürünlerini ya çeviri, ya derleme olarak, ya da kendi süzgecinden geçirerek yayınlama sırasında yaşanan çarpıklıklardır.

Söz konusu yazarlar, içinden geçmekte olduğumuz tarihsel kesitte, fikri üretkenliğin önemli öznelere ve elbette ki çevirisi yapılacak, izlenecek ve onlardan öğrenilecektir. Kastettiğimiz şey, bu tür bir çabanın da ya tembelce bir kısırlıkta gündeme gelmesi ya da öznel sebeplerle fazlaca öne çıkarılmasıdır.

Yaptıkları araştırmalarla ve ortaya koydukları ürünlerle dünya ölçeğinde bir ilgiye muhatap edilen gazeteci ve yazarları izlemek, onlardan öğrenmek doğru ve gereklidir. Ne var ki, bu yapılırken, aynı kişinin fikri, taban tabana zıt bir duruşu kuvvetlendirmek için veya sırf, sınırlar ötesi üretimle de alakalı görünmek için kullanılmamalıdır. Örneğin, gazeteci Hüsnü Mahalli'den öğrenecekseniz, onun "ABD'nin 50 yıllık politikasında bir değişiklik yok" biçimindeki değerlendirmesini öncelikli olarak dikkate almak durumundasınız.

GEÇMİŞE İPTAL DAMGASI VURULARAK FİKRİ YENİLENME GERÇEKLEŞTİRİLEMEZ

Dünyada olduğu gibi ülkemizde de solun son birkaç onyılına damgasını vuran, "arayış" olmuştur. Arayış içinde olmak ve sürekli bir yenilenme ile yaşama verilecek yanıtlarda toplumun bir adım önünde bulunmak, yani yol-göstericilik, elbette ki en çok devrimcilere yakışır. Ancak hiçbir yenilenme, geçmişi yok sayarak gerçekleştirilemez.

Bir dönem, Avrupa solunda dışavuran ve büyük ölçüde marksist zemini sağa kaydırma olarak gerçekleşen arayışlar, ülkemiz gibi kendine has süreçler yaşayan coğrafyalarda fazlaca itibar görmemişti. Ne var ki, '89'daki çözülme sonrasında, kendine kâbe seçmemiş olanların da kâbeleri yıkılmış gibi davranması, kimi çevreleri ve çabalarını kıymete bindirdi.

Bilinir ki kendisi olamayanlar, başkası olmaya (başkasını taklit etmeye) mahkumdur. Belki de ilerde

sosyalbilimcilere konu olacak nedenlerle, ülkemizde fikri üretkenliğin iç sızlatan bir kısırlık sergilemesi ve her canı sıkılanın fikir kaşifliğine soyunması, bu konudaki çabaların seviyesini düşürmüş ve belki ilerde "sol mizah"a konu olacak fiili ve fikri duruşlar yaratmıştır.

Öncelikle bilinmek durumundadır ki, bir dönemin eylemine ve dolayısıyla fikri külliyatına iptal damgası vurup yeniye aramak, bilimsel bir yaklaşım olmamaktadır.

Dünyadaki sağ-liberal rüzgarlarla eş zamanlı olarak sahneye konan ve bir değer erozyonu olarak da yansıyan arayışların en örgütlü/iradi adımı sayılan ÖDP, bugün örgütsel olarak parçalanmaya uğramış da olsa, etrafında oluşan çevre halkaları ile beraber, sözünü ettiğimiz eğilimin odağını oluşturmuştur. Yeni bir jargon oluşturma çabası olarak da karşımıza çıkan söz konusu eğilimin "sosyalizmin tarihsel bir dönemi sona ermiştir", "aşılmış bir tarihsel döneme ait tarzları terketmek gerekiyor", "soğuk savaş dönemine ait verilerle bugün açıklanamaz", "sosyalizmin yeni bir tarihsel döneminin başladığını söylemek gerçekçi olmaz" biçimindeki saptamalarında yansıyan ortak özellik; marksist yöntemin kapsayıcılığını dikkate almayan, "bilimde devamlılık şarttır" önermesini çiğneyen ve en basit mantıksal çerçeveyi bile zorlayan karakterde olmasıdır.

Sosyalizmin bir tarihsel dönemi, neden Sovyetler Birliği'nde doğan ve sonra yine aynı coğrafyada kırılmaya uğrayan pratikten ibaret olsun? Eğer bu tarihsel dönem, dün devrimini gerçekleştirememiş ülke devrimcilerini ve onların pratiğini de kapsayacaksa; bugün onların hâlâ devam etmekte olan teorik ve fiili duruşuna rağmen, neden sona ermiş olsun ki? Veya yenisini başlatmak, bu çabaları yok sayan dolayısıyla da öznel bir tanımlama olmuyor mu? İşin ülkemiz solu adına dikkat çeken ve üzücü olan tarafı, arayış içinde olanlarda en ufak bir özgün üretime rastlanmamasıdır. "Yenilenme" sürecinde fiili olarak varılan yer, siyasal anlamda devrim hedefinden iyice uzaklaşma; sosyal anlamda ise, bir çeşit burjuvalaşma sayılan, sistemin tanımladığı normlara ve mekanlara geri dönüş olmuştur.

Soğuk savaşa göre biçimlenmiş verilerle bugün hareket edilmemesi gerektiği ise; biraz komik biraz da acı bir tanımlamadır. Eğer sorun Nato ile Varşova Paketi'nin gerginlikleri veya ABD ile Sovyetler Birliği'nin nüfuz alanları kapışması ise; evet bunlar bir dönemin olgularıdır. Ne var ki, aynı dönem, bu olgularla yetinmeyen ve kendi özgün üretimleri ile yaşamdaki yerini alan devrimcilerin olması; o olgular sona

erse de, bir dönemi tüm özneli ile sonlandırma çabasını doğru/haklı kılmaz.

O sonlandırma tanımlamasıyla aslında, sadece son yıllarda sosyalizmden oldukça uzaklaşmış pratikler değil, devrimlerin ve uygulamaların bütünü kastedilmektedir. Bu niyet, başlangıçta üstü örtük ve utangaç biçimde belirmiş ise de bugün artık sesli ve yazılı olarak açık biçimde yansımaktadır. Örneğin,

Bir bakıyorsunuz kişi, devrimcilikle ve de marksizmle maddi-manevi her türlü bağı kestikten sonra, Özgür Üniversite'de ders vermeye başlamış. Veya pek çok insan, daha önce sanki felsefeye ilgisi yokmuş gibi bir-denbire felsefenin önemini keşfediyor. Öyle ki mantar gibi felsefe atölyeleri çoğalıyor. Ve asıl üzücü ve de tehlikeli yanı, bu uğraşın, pratik hayattan bağımsız akademik-entelektüel bir uğraş olarak addedilmeye başlanmasıdır. Bu çabanın homojen olmadığını, felsefe dersleri alan veya veren kimi öznelerin, yaptığımız tanıma uymadığını biliyor ve onların burada yaptığımız genellemeden rahatsızlık duymayacak olgunlukta olduğuna inanıyoruz. Ne var ki, atölyeler içinde işi abartıp, bugün siyasal zeminde yaşanmakta olan tüm sıkıntı ve yetersizlikleri felsefe eksigine bağlayanların ve daha ileri giderek "en soldan en sağına tüm yapılar"ı, bu bağlamda aynı kefeye koyanların olması bu tanımlamamızın haksızlık anlamına gelmeyeceğini gösteriyor.

dün Stalin boy hedefi yapılırken, bizler "Stalin'in şahsında gerçekte Lenin'e ateş edilmektedir" dediğimizde, bu iddiamız subjektif kabul ediliyordu. Bugün artık, Lenin'e ve Sovyet devriminin, hatta gerçekleşmiş tüm devrimlerin bizatihi kendisine "atışın serbestleştiği" görülmektedir.

Bu kocaman ve ciddi konular, sanıldığı aksine; hemen her değeri ayağa düşüren bir seviyede ve içki masalarına meze eden bir etik aşınma halinde ele alınmaktadır.

DENEYİMLERDEN VEYA TEORİK BİRİKİMDEN ÖĞRENMENİN YOLU ŞABLONCULUK OLMAMALIDIR

Dünyada pek çok ülke deneyiminden ve fikri birikim havuzundan bir bilimin devamlılık gerektiren niteliğine uygun olarak kendine düşeni süzerek alamamış olan -en azından yeterince alamamış olan- ülkemiz solu bugün; önünü açma, yenilenme ve sürece uygun açılımlar sunma konusunda tedirgin edici bir sessizlik hali yansımaktadır.

Devrimcilik, her şeyi bilen bir "bilgin" halini şart koşan bir etkinlik alanı değilse de, dünyada teorik ve pratik birikimle ilinti içinde bir ölçü oluşturma işi, doğru algılanıp gereği yerine getirilmediğinde; ortaya, kimliğin özüne pek de uymayan bir sonuç çıkar.

Bugün adeta bir ölçü/norm bunalımının gözleendiği, bir çeşit fırtına öncesi sessizliğin yaşandığı solda; fırtınanın sıçrama değil, geri düşme biçiminde yaşanma olasılığı güçlü görünmektedir.

Türkiye'de solda gelenek sayılabilecek denli sıkça rastlanan bir durumdur; örgütsel öznelere yaşanan nitelik değişimleri; açıkça ifade edilen bir biçimde değil, zamana yayararak ve sanki bir çeşit gizlenme ve utangaçlık halinde adım adım gerçekleşir. Solun bugün önemli bir kesimi, böyle bir sürecin içindeymiş izlenimini vermekte ve muhtemel fırtınanın nitelik değiştirmeye aday öznesi olarak, rolünü oynamaktadır.

Birikerek açığa çıkan niteliklerden biri de, devrimci bir duruştan reformist duruşa geçiştir. Bu tür sorunlar polemik konusu yapıldığında genellikle subjektif öğeler öne çıkar, gerçeklik yadsınır ve hemen her yapının bir diğerinden daha devrimci (reformizme bulaşmamış) olduğunu iddia ettiği gergin bir ortam oluşur.

Geriye dönüp baktığımızda ülkemiz solunun, çocukluk sürecinin 70'li yıllarla sınırlı olmadığı, sıkıntılı ve yavaş büyümenin devam ettiği ve adeta; "canlılar içinde çocukluk süreci en uzun olan insandır" önermesini haklı çıkarırcasına bunun aşılamadığı görülmektedir.

Temel teorik tezlerini, bir ülkeyi kâbe seçerek (Çin, Sovyetler, Arnavutluk gibi) tayin eden kesimlerin yanında, örnek aldığı olguyu bir şablon halinde aktaran kesimleri de saydığımızda; Türkiye'nin marksizmini

oluşturma konusunda büyük ölçüde özürü olduğu görülecektir.

Dünyada var olan ve küçümsenmeyecek boyutlarda bulunan teorik ve pratik birikimden yararlanmak, sosyal bilimin kuralları gereği doğru aktarma yöntemi ile yapılamadığı için; seçicilik öne çıkmakta ve bu seçiciliğe öznel-liğin gölgesi düşmektedir.

İster roman, ister teorik kitap, isterse de pratik bir olgu olsun; bir deneyimden yararlanırken, somuta doğru izdüşümler yapabilmek, bir ustalık gerektirir. Örneğin, ölüm orucunun gerekliliğine karar verirken, ne RAF'ın, ne İRA'nın ne de '84 veya '96'nın deneyimlerine bakmak yetmez. O deneyimler çok şey anlatmakta ise de her süreç kendi koşulları bağlamında irdelenmeli ve böyle bir tarzın, ihtiyaca denk düşüp düşmediği, her türlü öznel-likten ve grupsal kaygıdan uzak bir yaklaşımla değerlendirilmelidir.

Devrimcilikte tutarlılık ve güvenilirlilik hanesine gölge düşürecek ve başarısızlık olasılığını kuvvetlendirecek en önemli etkenlerden biri normlarda keyfiyettir. Aynı eylem süreci içerisinde bir olguya, tüm dost bilesenlerin önerilerini ve hatta varlığını yok sayarak "kara" demek, sonra da maddi zeminde hiçbir değişiklik olmadığı halde, salt özne nedenlerle "ak" demek, bu fiilin sahibinin bile algılamayacağı boyutlarda bir tahribata sebep olur. Bu tür tahribatlar sonrasında belki, kalıcı göstergeler sunma yeteneği olmayan bir teraziye, dostlarına karşı bir üstünlük görüntüsü oluşturmak mümkün olabilecektir; ama, kavganın geleceğini gözetken hiçbir göz, orada asıl hedef olan güçler karşısında bir kazanıma rastlamayacaktır.

Hiçbir şeyi sonuçlardan yola çıkarak değerlendirecek değiliz; sonuçların, nedenlerden bağımsız olmadığını biliyoruz. Kendi gerçekliğini kabul etmeyen siyasal yapılar, değişim ihtiyacını programlı ve iradi bir duruşla karşılamadıkları için; bu zeminde sık sık utangaç geçişlere ve "zamana yayarak benimsetme" tutumlarına tanık olunur.

Karşı devrimin atraksiyonlarıyla ve sürprizlerle her an karşılaşma ihtimali olan devrimcilerin yüzü, sürekli olarak yenilenmeye ve yaratıcılığa dönük olmalıdır. Örneğin, "hain kimdir; kim nerede nasıl cezalandırılır; sorguda çözülen bir devrimciye karşı nasıl bir tutum takınılmalıdır?" gibi karşımıza çıkabilecek pek çok soruya, romanlardaki veya devrim deneyimlerindeki benzer örneklerin fotokopisini çekerek yanıt vermeye kalkarsak, var olan kazanımları koruma ve üzerine yenilerini ekleme şansımız olmaz.

TÜRKİYE DEVRİMİ, GENEL İLE ÖZEL, YENİ İLE ESKİ ARASINDAKİ BAĞI DOĞRU KURABİLEN ÖZNELERİN YOLGÖSTERİCİLİĞİNDE GERÇEKLEŞECEKTİR

Diğer ülke devrimleri gibi, Türkiye devriminin de kendine özgü bir karakteri olacak; yerele taşınan evrensellik, başarıyı artırırken, yerelde sağlanan gelişme, evrenseli güçlendirecektir. Buradaki genel-özel diyalektiği, devrimciler için nasıl yeni veya yabancı değilse; tek ülkede devrim fikrinin, insanlığın nihai hedefi ile çelişmediği, aksine o merdivende bir basamak oluşturduğu da yabancı değildir. Ne var ki, arayış/yenilenme adı altında eldekini-avuçtakini tüketip yerine yenisini koyamayan ve bu nedenle, "Avrupa solu"ndan, Troçkizmden veya burjuva liberalerinden apartılmış bir söylemi, doğruluğu kanıtlanmış önermeler niteliği taşıyan ve devrimcilerin gelenek örgüsünde bir doku bütünlüğü oluşturan normların yerine ikame eden kesimlerde; Leninizmin evrensel diğer tezleri gibi tek ülkede devrim meselesi de "tedavülden" kaldırılmıştır.

İfade edildiğinde, ağızlarından kocaman bir gerçeklik olarak yansıyan ve sahibini, ciddi bir araştırma içindeymiş gibi gösteren, "Leninist parti artık geçerli değildir", "Tek ülkede devrim mümkün değildir" gibi ifadelerin, ne acıdır ki geçmişini aşarak değil, geçmişin gerisine düşerek kullanıldığını görüyoruz. İşin üzücü olan bir diğer tarafı, bu kadar afra-tafranın bilgiye ve araştırmaya değil, dünya basınından yapılmış bazı çevirilerden alınan ve fikri bir-sistematik içine yerleştirilemediği için eklektik bir halde duran kimi yorum ve değerlendirmelere dayanmasıdır.

Devrimini yapmış bir ülkenin, emperyalist kuşatma sebebiyle, tek başına sosyalizme evrilmesinin güçlüğünden söz etmek başka bir şeydir; tek ülkede devrimin bile olanaksız olduğunu söylemek çok daha başka bir şeydir. Tersine devrimin aynı anda birden çok ülkede olması çok daha güçtür ve zayıf bir olasılıktır. Bu konu, dünden bugüne fikri gelişimi doğru takip edebilenler için pek de karışık olmayan bir konudur. Bilgiyi özümseyip doğru yerde kullananlar, onun önemini bilir ve olur-olmaz nedenlerle yadsıma/değiştirme yoluna gitmezler. Bilgiye en rahat kıyabilecek olanlar, onu sosyal bir çevrede kendine yer edinmek amacıyla, bir araç olarak kullananlardır. Onlar için bilginin ilgi çeken bir içerikte olması, doğruluğundan veya toplumsal dönüşümdeki

rolünden daha önemlidir. Bu konuyu daha iyi kavramak ve daha somut örnekler görmek isteyenler; değerlerini bir çırpıda terkedip yüzseksen derece zıt yönde tercih yapan kişi ve çevrelerin durumuna göz atarlarsa, sözünü ettiğimiz gerçekliğe daha çıplak ve daha yakından tanıklık etme şansını bulmuş olacaklardır. Önemli olan, kişinin öznelikten sıyrılıp samimi bir gözle değerlendirme yapabilesidir.

Yaşam yolunu seçerken, bilinçli davrananların ve bu yolu, ayırdına varılmış taşlarla döşeyenlerin; yani, değerlerini içselleştirerek yaşayanların yoldan dönmeleri için hiçbir sebep yoktur. Kişi, sevdiği bir olguyu terketmez, aklıyla seçip yüreği ile bağlandığı bir seçenekten vazgeçmez. Bugün, değerlerini hızla eskiten ve yolundan dönen kişi ve çevrelerdeki artış, bu denli önemli tercihlerin aceleye getirildiğini, hafife alındığını gösteriyor. Genel boyutları ile devrimci yaşam normları kavranmadan yapılan grupsal tercihler, kaba bir taraftarlığı ve sığ bir duruşu koşullamakta; herhangi bir dalgalanma karşısında da savrulma kaçınılmaz olmaktadır. Bu nedenle yoldaşlarımız,

Bilinir ki kendisi olmayanlar, başkası olmaya (başkasını taklit etmeye) mahkumdur. Belki de ilerde sosyalbilimcilere konu olacak nedenlerle, ülkemizde fikri üretkenliğin iç sızlatan bir kısırlık sergilemesi ve her canı sıkılanın fikir kaşifliğine soyunması, bu konudaki çabaların seviyesini düşürmüş ve belki ilerde "sol mizah"a konu olacak fiili ve fikri duruşlar yaratmıştır.

kişiyi örgütsel zemine kazanma olgusunu hafife almamalı, bunun için acele etmemeli ve girdikleri çevrelere devrimciliği sembollerle değil, yaşamın bizzat içinde taşımalıdır.

Unutulmamalıdır ki, bizlerin tercihleri dışında, devrim uzakta ve zorlu bir olasılıktır. İş savaştığımızıza dair eleştiri alsak dahi, attığımız ilmiği aceleye getirmeyecek, saman alevi gibi parlayıp sönecek değil, kalıcı olacak adımlar atmaya çalışacağız. Bunun yolu, devrimciliği yaşama içermektir. O zaman, moral grafiğini bir yerlere endeksleme, bıkkınlık, yılgınlık, yakınlık, vb. olmaz. Ücret, mesai, emeklilik, vb. beklentisi olmaz. Ve yetmişinde de terkedilmesi gerekmeyen bir yaşam çizgisi tutturulmuş olur.

MÜTEVAZILIK, DEVRİMCİLİĞİN GEREKTİRDİĞİ BİR NİTELİKTİR; ÖZNELLİK VE KEYFİYET İSE, YAKIŞIK DÜŞMEZ VEYA BİR SINAV YERİ OLARAK HAPİSHANELER

Hapishaneler, devrimcilerle sınıf düşmanlarının en dolaysız ve en eşitsiz olarak karşı karşıya geldiği yerdir. Sorgu süreçleri de tutsaklıkla aynı kapsama alınmalıdır. Buralarda yenmek-yenilmek olgusu, fiziki bir çatışmadan çok ideolojik çatışmalarca belirlenir. Teslim almak, kimliğinden soyundurmak, dışarı çıktığında ne kendine ne de bir başkasına yararı dokunmayacak denli tüketmek... Bunlar, tutsak alanların, genelde devrimciler üzerinde elde etmeyi amaçladığı sonuçlardır. Dünya ölçeğinde bu amaçla uygulanan yöntemlere bakarak, egemenler için hapishanelerde her yolun mubah olduğunu söylemek mümkündür. Ve uygulamalar; fiilen karşılaşılan sorunlar üzerinden geliştirilen önlemler, taktikler, vb.nin toplamı olarak yansıyor. Dikkat edilirse, dünyanın dört bir yanında hakim sınıfların yasaları da işkenceleri de hapishaneleri de benzerdir.

İnsanın fiziki ve ruhsal yapısı üzerinde yapılan araştırmaları, yani bilimin sonuçlarını, insana karşı kullanmak üzere uzmanlar görevlendiren ve geliştirdiği tarzları işbirlikçi iktidarlarla paylaşan ABD, son marifetlerini Guantanamo'da uygulamıştır. ABD, Küba'da ki Guantanamo üssüne taşıdığı Afganistanlı savaş esirlerinin ellerine eldiven giydirerek kelepçeler, ağızlarını kapatır, duymayı engelleyen kulaklık takar, görmeyi bulanıklaştıran opak camlı gözlük takar, doğal ortamdan tümüyle tecrit eden giysiler giydirir ve diz çöker durumda tutar.

Görüldüğü gibi insanlaşmanın, iyiye ve güzele doğru evrilmenin önüne dikilmiş olan sistemlerin, tarih sahnesinden silinmemek için başvurmayacakları hiçbir yöntem yoktur. Sık sık biçim değiştiren hapishaneler, bu ihtiyacın ürünlerinden sadece biridir.

Türkiye'de 12 Eylül sonrasında, eski tip hapishanelerden edinilen tecrübeler üzerine bina edilen E tipi hapishaneler, devrimcilerin yaratıcılığı ve direngen duruşu sonucu hızla eskitildi. F tipine kadar uzanan süreçte tüm taktikler ve yenilenme çabaları boşa çıkartılırken; bu, hazır bir kültürün ve direnme reçetesinin ürünü olarak değil; yaşam içinde adım adım biriken bir deneyimin sonucu

olmuştur. Bu deneyim, 12 Eylül öncesine uzansa da asıl olarak 12 Eylül sonrasında "yaşayarak" oluşmuştur. **Türkiye devrimcilerinin toplam emeğiyle oluşan bu deneyimin bir ke-sime mal edilmesi; hele ki doğruların ayıklanıp "bunlar bana aittir" denmesi, yanlışların da bir başkasına fatura edilmesi; en yumuşak ifadeyle tarih okuma özrü içerir.** Ne yazık ki ülkemizde hala, öznellekle sakatlanmamış sol tarih çalışmalarına pek rastlanmıyor. Yayınlanan ürünlerdeki öznellik oranı öylesine yoğun oluyor ki, aynı süreci bizzat yaşamış başka özneler, söz konusu yayınları okurken, bir başka

Biz daha önce de söyledik, Ulucanlar katliamına tepki olarak gelişen direnişten sonra yaşanan gözle görülür biçimdeki geri çekilmenin, Burdur ve Bergama saldırıları sırasında diğer hapishanelerde desteğin merkezi olarak önlenmesinin inandırıcı gerekçeleri ortaya konmadığı sürece, ölüm orucu kararı anlaşılmayacak; her şeyi bedel ödemenin oluşturduğu saygınlığın gölgesinde açıklama yolu, bizler tarafından, aynı duruşun devamı olarak değerlendirilecektir.

tarihsel kesitten söz edildiği intibana kapılabilmektedir.

İlk direniş örnekleri, ilk açlık grevleri, ilk fiili direnişler nasıl oldu; bugünkünden farkları neydi? Aradaki değişim ve evrilmenin dinamikleri nedir? Örneğin yanlış yaparak da, doğrulardan yeni doğrular çıkararak da gelişme sağlandığı gibi, tarihsel süreç içinde geriye düşülen alanlar da olmuştur. Başlangıçta, "hapishane idaresi devrimcilerin farklı düşündüğünü anlamasın diye" hareketlerin yanlış bulunduğu eyleme bile katıldığı bir duruştan,

aynı koğuştaki kiminin yemek yediği, kimininse açlık grevi yaptığı bir duruşa geçmek çok zaman almadı. Bugünden geriye bakarken, böyle bir sonucu bir başkasına fatura ederek, kendi tarihine sadece yapıcı örnekleri yakışık görenlerin yaptığı çalışmalara "resmi tarih" demek abartılı olmaz.

Ekmek ve Adaletçiler, 13. sayıda; geriye bakarak, diğer bir ifadeyle tarih okuyarak(!) bugünü yazıyor. Metris'i anlatırken, bugüne izdüşümler yaparak, değişmez haklılığına ve isabetli duruşuna kanıt arıyor. Söz konusu izdüşümlerden biri şöyle: "*Hemen şimdi, solun bir kısmının 19 Aralık öncesi sergilediği tutumunu hatırlayın; oligarşinin tehditleri ve saldırıları karşısında ortaya çıkan tereddütlü tavırları, kaçıışı hatırlayın...*"

İnanıyoruz ki, o süreci tutsaklıkta karşılayan her özne, bu ifadeyi okuduğunda, gördüklerine/duyduklarına inanamamıştır. Bu, halkı ve devrimcileri hafızasız zannederek/varsayarak keyfi olarak tarih yazma alışkanlığının uçlaşmış halidir. Daha sonra Ekmek ve Adalet'te de kabul edildiği gibi "mesele tek başına ölüm orucu yapmak" değilse; geriye bu dostlarımızın söyleyebileceği, dayanabileceği hiçbir şey kalmıyor. 19 Aralık öncesinde tutsaklar nasıl bir duruş içinde olduklarını aslında 19 Aralık'ta zaten gösterdiler. Ancak biz yine de şu kaçıştan bahseden arkadaşlara, eğer ölüm orucu yerine, ölümüne dövüşmeyi kaçış saymıyorlarsa, bunu Kurtuluş'ta ve Vatan'da neden yazmadıklarını sormak isteriz. Ölüm orucundan geriye doğru, söz konusu yayınları inceleyenler, "solun bir kısmı" denen kesimi ayırmaksızın ne kadar kararlı ve tutarlı bir direniş halinin sergilendiğinden söz edildiğini görecektir. Ölüm orucu hariç, hemen tüm direnişlerde o sözü edilen yapıların bir bütün halinde dayanışma ve direniş örnekleri sergiledikleri, sadece Vatan ve Kurtuluş'tan değil, hemen tüm sosyalist basından izlenebilir. Ayrıca, 26 Eylül gecesi Ulucanlar için harekete geçildiğinde yaşanan eylem içi yoldaşlaşma sonunda, bir hapishaneden DHKP-C'li tutsakların "burada artık CMK yok, devrimciler örgütü var" diyerek, merkezi yapılarına, "solun bir kısmı"ni ayırmaksızın ortaya konan devrimci

duruşu yazılı olarak aktardıklarını, en azından biz biliyoruz. Veya Ulucanlar'da katledilen, ama teslim olmayan o güzel insanlar, yoksa yine o "solun bir kısmı"ndan mı idiler?

Aynı yazıda bir diğer izdüşüm: *"Metris işkencecileri direniş mevsisine tüm güç ve olanağı ile saldırırken, DY davası tutsakları hapishanede bir şey olmuyormuş gibi mahkemeye gidip geliyordu." DY'nin 19 Aralık'taki devamcılarının tavrıyla ne kadar aynı!"*

Evet "DY'nin 19 Aralık'taki devamcılarının" tavrının ne olduğunu öğrenmek isteyenlere biz yine Vatan dergisini öneriyoruz. Bu zahmete katlanıp Vatan arşivini inceleyenler, Çanakkale Hapishanesi'nden F tiplerine giden DHKP-C dava tutsaklarının ilk mektuplarında, 19 Aralık'ta DY dava tutsakları ile nasıl yoldaşlaştıklarına dair vurguları ile karşılaşacaklardır.

Peki bu nedir, nasıl bir devrimci kültürdür ve hangi ihtiyaca bağlı olarak gündeme gelmektedir; diye sorulabilir. Gerçekte devrimci çalışma tarzı içinde böyle bir ihtiyaç yoktur. Ancak, tüm devrimci dostlarını rakip olarak gören ve kendini sürekli olarak bir yarış halinde hisseden; bu duruşunu feodal değerlerle besleyerek bir iç kültür haline getiren ve bu nedenle yaşamın her alanında dostlarına kapalı/mesafeli duran bir yapı için bir ihtiyaç olabiliyor.

Sahip olduğumuz tüm izlenimlere rağmen biz, asıl olarak ölüm orucu kararının bir "kaçış" olduğunu söyleyecek değiliz. Ama o süreçte gelenek haline gelmiş olan fiili direniş çizgisini, var olan birliği parçalama pahasına, geri çektiğini düşünüyoruz.

İlginç olan ve değerlendirmeye değer bulduğumuz bir diğer olgu da devrimci yapıların bugün yaşamakta olduğu sorunların yirmi yıl önceki önemli oranda benziyor olmasıdır. Bu durum, bugün yaşamakta olan pek çok gelişmenin bir tesadüf olmadığının da göstergesidir. Örneğin 1980 yılında da açlık grevleri birlikte başlar, ancak "kimin daha direngen olduğu" biçimindeki tartışmalar ve "eylem kırıcı", "hain" gibi suçlamalar eşliğinde son bulurdu. Veya hapishanelerde gelenek haline gelen ve hemen herkesin başvurduğu bir direniş tarzını keyfi olarak reddetmeyi kendinde hak olarak gören bir yapı, kendisinin uyguladığı bir direniş tarzı söz konusu olduğunda bu hakkı başkasında görmez ve sekterleşirdi. Mesela 1980'li yılların başlarında 12 Eylül hukukunun bir

devamı olarak insanlar hapishanelerden tekrar tekrar işkence edilmek üzere polis tarafından talep edildiklerinde, Alemdağ Askeri Hapishanesi'nde sadece DS'li tutsakların, yoldaşlarını direnmeksizin verdiklerini; bunun dışındaki tüm devrimci yapıların ölümüne direndiğini ve hatta "TKP- İşçinin Sesi"nden bir tutsağın alınmak istenmesi sırasında iki tutsağın şehit düştüğünü (Kurtuluş davasından Hakan Mermeroluk, Devrimci Yol davasından Şenol Yazar), pek çok tutsağın yaralandığını söylesen; kendine toz kondurmanın tarzıyla kültürlenmiş olanların reflekslerinin ne olacağını merak ediyoruz. (*)

Gerçekliği kabul etmemekte ısrar edenlere, gerçekliğin bizzat kendisi, faturası daha ağır pratiklerle bunu mutlaka kabul ettirir. Satranç oyununu yeni öğrenirken, tek başına tahtanın karşısına geçip, hayali rakiplerle (rakipsiz) antrenmanlar yapıldığı bilinir. Kişi, rakibinin yerine de hamle yapar, hatta kolayına geldiği için, genellikle basit hamlelerle geçitirilir ve sonuçta, var olmayan rakibini yener. Bu, bir çeşit kendini kandırma yöntemidir. Devrimci zeminde bulunup, bu zemini bir yarış pisti gibi görmek ve sürekli olarak kendini galip saymanın çabasına girmek, ne yazık ki satrançtan çok daha büyük ve acı sonuçlar vermektedir. Çünkü, devrimci yapılar bir rakip, sınıflar mücadelesi ise bir oyun değildir ve yeni öğrenilmemektedir.

Bugün eğer devrimci yapılar, karşı karşıya oldukları sıkıntılı hali aşmak için projeler üretecekse, bunlardan biri de "doğru/objektif okunmuş bir tarih" olmalıdır.

Koca bir döneme, mesela Metris sürecine bakarken sadece "'84 ölüm orucu"nu görenler, Metris'te hakların, açlık grevi yapılmadığı için değil, olur olmaz durumlarda yapıldığı için (en azından böyle başlayıp yenilgi ile biten bir açlık grevi sonrasında) yitirildiği gerçeğini göremezler. İnanıyoruz ki bugün, ölüm orucuna eleştirel bakan da içinde bulunan da seksenli yılların ilk yarısında bile devrimcilerin, açlık grevi silahının çok kullanılmaktan dolayı işlevsizleştiğine dair yoğun tartışmalar yaşadığını bilse ve oradan günümüze, öznellik aynasında kırılmamış izdüşümler yapabilse, bugünkü sorunlarına daha kökten yanıtlar bulma şansını arttıracaktır.

Elbette ki bugün solun tek meselesi hapishaneler değildir; her şeyin kaynağında da hapishaneler görülmemelidir. Ne var ki özellikle 1996'dan itibaren, solun

önemli bir kesimi için, bilinen işlevini aşan ve dışarıyı belirleyen bir konumda olmuştur.

HAFIZASIZLIKTAN MEDET UMANLARIN YAZDIKLARI TARİH, HER ZAMAN RESMİ TARİH OLMUŞTUR

Ölüm orucu etrafında dönen tartışmalar, sürecin başından beri olduğu gibi, bugün de, eylemin büyüklüğüne denk düşmeyen bir içerikte, içeriği doldurulmamış argümanlarla ve uygun olmayan bir üslupla sürmektedir (istisna sayılabilecek değerlendirmeleri ayrı tutuyoruz). Bu sonuçta, özneliğin ağırlıklı rolü var ise de, kimileri için dışarıdan bakıyor olmanın sebep olduğu bilgi eksikliğinden de söz edilebilir.

Ölüm orucu kararının ileri değil, geri bir duruşun ürünü olarak gündeme geldiğini anlayabilmek için o sürecin önceli olan dönemi bizzat hapishaneden izleyebilmiş olmak gerekiyor. Veya bu zorunlu değilse de önemli bir gerekliliktir. Dışarıdan bakıldığında, özellikle de F tipi ile beraber, ölüm orucu kaçınılmaz bir durak olarak görünebilir. Ne var ki 2000 Ekim öncesini bilenler için durum bir hayli farklıdır. **Biz daha önce de söyledik, Ulucanlar katliamına tepki olarak gelişen direnişten sonra yaşanan gözle görülür biçimdeki geri çekilmenin, Burdur ve Bergama saldırıları sırasında diğer hapishanelerde desteğin merkezi olarak önlenmesinin inandırıcı gerekçeleri ortaya konmadığı sürece, ölüm orucu kararı anlaşılacak; her şeyi bedel ödemenin oluşturduğu saygınlığın gölgesinde açıklama yolu, bizler tarafından, aynı duruşun devamı olarak değerlendirilecektir.**

Burada, ölüm orucuna 2000 Ekim'inde başlayıp, sonra da süreci tamamlayan ve bugün "farklı araçlarla" F tipi saldırısına karşı durduğunu söyleyen dostlarımıza da birkaç sözümüz olacak. Bizler başlangıçta defalarca uyardık; ölüm orucu tek eylem biçimi değildir; katılmayanlara "edilgen, pasifist, bekle-görcü" demek gerçekçi olmamaktadır... Kaldı ki söz konusu tanımlamaların gerçekliği yansıtmadığını ve bir çeşit haksızlık olduğunu bu dostlarımız ölüm orucu sürecinden önce hapishanelerde direnişin pek çok biçimi ile bizzat yaşamışlardır. Çatışmanın her biçimine gözünü kırpmadan katılan devrimci dost bileşenler, bu niteliklerini defalarca kanıtlamış olmasına rağmen, ölüm orucu tek ölçüt olarak ele alındı. Ve tarih bugün

ironi yaparak, gerçekliği hatırlatmaktadır; aynı dostlarımız, ölüm orucunu tek ölçüt gören bir başka yapı tarafından bugün benzer ithamlarla muhatap edilmektedir.

Devrimci yapılar eğer bir diğerinin ne dediğini dikkate almadan, keyfi ölçülerle tanımlama yapmaya devam edecekse; ne yazık ki daha uzun bir süre birbirinin dilini anlamayan ve süreci asli dinamikleri üzerinden değil, kendi duruşundaki tercihler üzerinden değerlendiren eğilimlerin ağırlıkta olduğu bir öznellik hali ortalığa egemen olacaktır.

Öznelliğin en koyu rengiyle kendini dışa vurduğu zeminlerden biri de Ekmek ve Adalet'tir:

"Meselenin tek başına 'ölüm orucu' yapmak olmayıp, sağa sola savrulmadan, ideolojik ve fiziki direnişi kararlılıkla sürdürmek olduğu, tarzın da bunda somutlandığı görülür." (Ekmek ve Adalet s:17)

Edilen pek çok lafın, tek taraflı bilgilendirmenin, monologun içinden bazen yukarıdaki gibi doğru ifadeler de çıkıyor. Evet mesele ne yazık ki "tek başına ölüm orucu yapmak" olarak algılanıyor. Ve hatta daha ileri gidip, "ben nerede duruyor ve ne yapıyorsam doğrusu odur" ben-merkezçiliği olarak da tanımlanabilecek bir çeşit tekelcilik olarak yansıyor. "Ölüm orucu, ideolojik ve kültürel boyutuyla Parti-Cephe tarzının bir ifadesidir" deniyor. Evet ortada bir tarz var. Ama bu, ölüm orucu değil, yaptığı her şeyi (geri veya ileri olması fark etmez) bilimsel olmayan argümanlarla "en doğru" olarak dayatma tarzıdır. "Parti-Cephe" denince bir tek kendilerinin anlaşılması gerektiğini düşünmek bile başlı başına bu tarzın yansımasıdır. Parti-Cephe, THKP-C tarzıdır ve bugün onun teorik ve pratik referanslarının taşıyıcısı olduğunu söyleyerek o değerleri yaşatmaya çalışan her yapı bu isimle anılmayı hak eder.

Dergi hazırlarken masada oturup, tarih sayfalarını keyfi biçimde taramak ve seçilen sayfaları ihtiyaca uygun olarak yansıtmak, artık sol olduğunu söyleyen hiçbir yapının başvurmaması gereken bir tarzıdır.

Herkes bilmektedir ki hiçbir yapı, "Ekmek ve Adalet"çilerin yansıttığı denli hatasız, doğru, mükemmel, vs. olamaz. Böyle bir yansıtma şekline ihtiyaç duymak bile başlı başına bir zaafın ürünüdür. En masum ihtimalle, böyle bir dilin; en güçlü görünene meyiletme eğilimi taşıyan, araştırmadan taraf olan genç beyinleri etkileyeceği hesaplanıyorsa; bilinmek duru-

mundadır ki, bu saiklerle gerçekleşen kazanımların kayıplara dönüşmesi ve dolanın geri boşalması zaman almaya-caktır/almamaktadır.

Evet mesele "sağa sola savrulmadan, ideolojik ve fiziki direnişi kararlılıkla sürdürmek"tir. Değerlere bağlılık, yaşamın her kesitinde sınanmalıdır. İşkencehanelerde değerlerini korumak, hapishanelerde teslim olmayıp yaptırımları reddetmek; dışarıda veya içeride burjuva yaşamını mıknaş etkisi yapan çekim gücüne itibar etmemek, vb. pek çok deney alanı vardır. Örneğin içerde (F tiplerinde, alınmış olan genel kararın gereği olarak) "açık görüş"e itibar etmemek de bir ölçektir; fiili direnişle ölüm orucunu karşı karşıya getirmeme olgunluğunu göstermek de... Aynı şekil-de, değerlerine bağlılığı ve inançlarında samimiyeti fiilen defalarca kanıtlanmış olan dost devrimci yapıların inançlarını tartışma konusu yapmamaya özen göstermek de bir ölçü olarak görülmelidir. Aksi durumlar, bir taraftarlık bilincinin ve feodal bir kültürün beklentilerini kaşımak, ona göre bir duruş ve söylem tutturmak anlamına gelecektir.

Bir devrimci yapı, çok doğru bulduğu bir duruşu, reformizmin en dibe vurmuş örnekleri üzerinden karşıtlıklar yaratarak savunma yoluna gitmez. Eğer böyle bir yola baş vuruluyorsa; ya yanlış bir tarz uygulanıyordur ya da doğru olmayan bir duruş, "en kötü" duruşla kıyaslanarak doğru gösterilmeye çalışılmaktadır. Ekmek ve Adalet'çilerin o kendinden emin üsluplarını kazının altından bir savunma psikolojisi çıkacaktır. ÖDP'vari oluşumları sıkça hedef almak, doğrularını bu tür zayıf halkalarla karşıtlıklar oluşturarak savunma ihtiyacının bir ürünüdür.

Örneğin ölüm orucunu "intihar, siyasi cinayet" biçiminde değerlendirenler karşısında, 2000 Ekim'inden bugüne yapılan yanlışları savunmak kolaydır. Ve bizler inanıyoruz ki, Ekmek ve Adalet'çilerin ölüm orucuna karşı duranları sürekli olarak bu en geri kesim ile özdeşleştirmeleri veya en çok oraya ateş etmeleri, en kolay hedef olmalarındandır. Aynı şey "feda eylemleri" için de geçerlidir. Bunu intihar olarak görenleri eleştirmek kolaydır. Peki ya intihar olarak görmeyen ama, kendini yakma yerine daha etkili biçimleri savunan kesimlere/eleştirilere yanıtları ne olacaktır; merak ediyoruz.

Sonuç olarak; hepimizi bağlayan bir hukuka, hepimize yakışan bir üsluba, tarz ve seviyeye ihtiyaç vardır. Bu, harekete veya duruma göre değişmeyen bir

olgudur. Bu bağlamda diyoruz ki, DHKP-C'ye ve Genel Sekreterine "tarikat ve sürgündeki şeyhi" demek, nasıl yakışıksız bir tutumsa; Devrimci Yol'da görev almış öznelere, "bir örgütün şefleri" demek de yakışıksız bir tutumdur. Hele ki "şef" kavramının genellikle Leninist Parti modelini ve genel sekreterlik olgusunu reddeden tasfiyeciler tarafından militan sola yönelik olarak kullanılıyor olması, bu konuda daha özenli davranmayı zorunlu kılıyor. Pekdemir, "tarikat, şeyh" dediğinde, ilk refleks gösteren biz olduk. Biz, duruma göre ölçeklerimizi eğip büküyoruz. Bundan sonra da bu konudaki duyarlılığımız sürecektir.

Gerçekte mesele tek başına ne ölüm orucu ne de hapishanelerdir. Sınıflar mücadelesinin bir alanı olan hapishanelerde, eylem tercihleri de bir bütünün parçası olarak görülmelidir. Devrimcilerin, sınıf düşmanlarına karşı üstünlükleri, bir kol güreşine veya birkaç rauntluk maçlara indirgenmiş testlerle ölçülmemeli; yer yer ajitasyon amacıyla kullanılan ifadelerle bilimsel ölçekler dahilinde yapılan değerlendirmeler karıştırılmamalıdır. Bugün dünya ölçeğinde emekten yana gelişmelerin henüz istenen seviyede olmaması, ezilenlerin yerel veya genel duruşunda fiili üstünlüğün yakalanamamış olması, felaket tellallığına gerekçe edilmemelidir. Yerel koşulları ne denli olumsuz olursa olsun, her ülke devrimcisi, emperyalizmin sağladığı başarıların ve halk kesimlerinde görülen değer erozyonunun hiçbir güç ve uygulama ile kalıcılaştıramayacağını; ezenlerin çöküşünün mutlaka gerçekleşeceğini bilmek, geçici olguların yansıttığı güç dengelerine aldırmandan yoluna devam etmek ve umudu emzirmeyi ihmal etmemek durumundadır.

(*)DS'liler, bir yoldaşları istendiğinde, karşı taraftan süre talep ediyor ve bu sürede işkenceye gidecek yoldaşlarını marşlar söyleyerek, şiirler okuyarak motive ediyor (hazırlıyor) sonra da gönderiyordu. Dostlarımız belki burada, uyguladıkları tarzın teslimiyet anlamına gelmediğini, işkenceye gidecek yoldaşın direnmesini sağlamanın tayin edici önemde olduğunu, kendilerinin de böyle bir tarzı seçtiklerini söyleyeceklerdir. Bizler, bu yöntemi yanlış bulsak da, bir "farklılık" olarak algılayıp geçebiliriz. Ne var ki, bunu yapanlar; bugün, ölüm orucu karşısında fiili direnişi bile "anlaşılabılır farklı bir tarz" olarak kabule yanaşmayan bir anlayışa sahip oldukları için, sözünü ettiğimiz gerekçeler açıklayıcılık özelliğini yitiriyor.

KADINA DAİR OLAN İNSANA DAİR OLANDAN AYRILMAZ

EZİLEN CİNSİ BİR ARAYA GETİREN BAĞIMSIZ BİR ÖRGÜTLENME YARATMAK; İNSANLIĞIN KURTULUŞU ÇABASINI BÖLMEK ANLAMINA GELMEZ

İnsanlığı nihai kurtuluşa götüren basamakların sayısı kadar, niteliği de çoktur ve karmaşıktır. Toplum kesimlerinin özlük hakları etrafında kümelenmesi, en genel talepler etrafında bir araya gelişine bir ayakbağı oluşturmaz. Aksine, örgütlülük ve hak arama bilincinin oluşması, mücadeleyi daha üst seviyelere taşımayı kolaylaştırır. Zaten, toplumsal dönüşümü sağlayacak olan nehir, pek çok akıntının toplanabilirlik özelliğinin sonucunda oluşur. Bu bağlamda parti, sendikaya; dernek, halk içi sivil bir insiyatife engel değildir. **Ulusal baskı altında olan kesimlerin, bu sorunu gündeme getirmek üzere bir takım örgütlülükler oluşturması, zencilerin renk ayrımına karşı örgütlenmesi nasıl gerekli ve anlamlıysa, kadınların da ezilen cins olarak bağımsız bir kadın hareketi oluşturması gereklidir ve sınıfsız toplumu hedefleyen çalışmaların bir bileşeni olarak düşünülmelidir.**

1920'de Clara Zetkin ile yaptığı sohbette, proletarya diktatörlüğünün, kadının toplumsal hak eşitliği için gerçek bir kılavuz olduğunu söyleyen Lenin, bununla yetinilmemesi-gerektiğine ve uluslararası bir kadın hareketi yaratmanın önemine dikkat çeker.

Dikkat edilirse sol, bir konunun tartışılması esnasında, geçmişe uzanır ve üsta-önder konumundaki öznelerden, durumu birebir anlatan alıntılar aktarmaya çalışır. Aslında eğer meseleyi, zaman ve mekan mefhumunu yok sayan bir aktarmacılığa indirgeme niyetinde değilsek, marksist klasiklerde hemen her şeyin çözümüne dair bir yolgöstericilik bulmak mümkündür. Örneğin bir kadın gazetesi mi çıkarılmak isteniyor? Rosa Lüksemburg'un, bir kadın gazetesi çıkarmak için ne kadar çok uğraştığını bilmese de, böyle bir aracın gerekip gerekmediğini, öncelikler sıralaması içindeki yerini, vs. yanıtlayabilmeliyiz. Marksizmi öğrenirken işin kolayına kaçmayan, uygularken de özneliğe düşmeyen kadroların üzerinde yükselmiş olan hareketlerde bu tür sorunların aşılması, daha kolay olmaktadır.

Organlaşmadan, kullanılan araçlara ve çalışma biçimine kadar; hemen her olguda, kadın sorununun dikkate alınması bir

gerekliliktir. Parti içerisinde kadın-erkek tüm üyelerin aynı tüzüğe tabi olması ve özgün konuların, yine parti içinde komisyonlar, kurullar, vb. alt organlar üzerinden yürütülmesi; parti dışında bağımsız kadın örgütlenmelerinin olamayacağı kanaatini geliştirmemelidir. Örneğin, "feminist çaba; bütünüyle ve kesin olarak yanlıştır" demek yerine; parti içinde böyle bir çalışmanın yanlılığı vurgulanmalıdır. Bunlar, aynı şeyler değildir.

Elbette ki bir devrimci için bağımsız siyasal örgütlenmenin (partinin) çapı; cins ayrımı, renk ayrımı, çevre, vb. sorunları kapsamak için yeterlidir. Bu nedenle de ayrı bir örgütlenme ihtiyacı duyulmayarak; ne gerekiyorsa, partinin kapsayıcılığı dahilinde geliştirilir. Örneğin "*Bu kadın yığınının politik-dışı, toplumsal-dışı, geri kalmış ruhu, yalıtılmış etkinlik çevresi, yaşamının bütün düzeni, birer olgudur. Onları göz önüne almamak budalalık, kesinlikle budalalık olurdu. Onlar arasında çalışmak için bize birkaç organ, özel kıskartma yöntemleri ve örgüt biçimleri gerek. Bu kadıncılık (feminismus) değildir; bu, pratik, devrimci amaca-uygunluktur...*" (Lenin, Kadın ve Aile, s:262) biçimindeki yaklaşım, kadının özgün durumunun geniş bir perspektif içinde dikkate alındığının göstergesidir. Ancak bütün bunlara rağmen devrimciler, "gerçek kadın özgürleşmesinin ancak-komünizmle olabileceğini" bilir; bu uzunca ve engembeli süreçte bağımsız kadın çalışmalarının da rolünü önemser.

KADINI GÖZETEN LEHTE DÜZENLEMELER, SORUNUN ÖZÜNÜ DİKKATE ALARAK YAPILMALIDIR

Kadına karşı ayrımcılık ilişkisinde "egemen" konumunda olan erkek; bu egemenliği benimser ve kölelikten yarar umarsa, belki fiili kimi işleri/yükleri kadının sırtına yıkma avantajına kavuşacak; ama, özgür bir kadınla ilişkinin avantaj ve üstünlükleriyle tanışma fırsatı bile bulamayacaktır. Ayrıca, sömürücü egemenliğin kendi içinde, egemeni de aşağılayan bir yanı vardır. Bir "ezilen"e sahip olmak; sevgili ilişkisini bir köle ile yürütmek; gerçekte köle sahibine de kaybettirir. Bilinir ki, başkasını ezenin özgür olma şansı yoktur.

Sistemin bencilleştiği; rekabete, yarışa, aldanma ve aldatma ikilemine sıkıştırdığı bir erkeğin; bu ilişkilene biçimini evinin içine taşıması bir sonuçtur. Ne

var ki bu sonuç, erkeği de vurur. İnsana yakışan, maddi ve moral kazanımları büyüten incelmış ve gelişmiş ilişki yerine; emreden-emredilen, bağırان-bağırılan, ezen-ezilen ilişkisi ile yetinmek zorunda kalır. Ve açıktır ki bu, ezen konumunda olanı dahil tarafların ikisini de mutsuz eder.

İnsanlaşma evrimi sekteye uğramamış bir kişinin kendisine kölelik edilmesini kabul etmesi mümkün değildir. İşte eşitsizliğin bu karşılıklı etkisini dikkate alan ve sorunun kaynağını doğru kavrayan kişi ve çevreler, yapacakları jestleri doğru seçebilme avantajını yakalar. Aksi takdirde, sorunu aşmayı biçimsel jestlere (şirinliklere) indirgeyen kişiler, bilerek veya bilmeyerek kadını aşağılamış olur. Ve yapıcı adımlar geliştirme şansı bulamaz. Örneğin, ezilen konumundaki kadının bu eşitsizliğine çözüm olarak onu parti, dernek, kitle örgütü, vb. yerlerde yönetime kota ile getirmek bu türden bir zorlamanın ifadesidir. Evet, kadının yönetim kademelerinde daha fazla yer alması için uğraşılmalıdır; ama bunun yolu kota değildir. Bugün için böyle bir tarz, özgürlükçü değil, burjuva bir tarzdır. **Lehte ayrımcılık** (pozitif ayrımcılık) yaparken de benzer ölçülerle yaklaşılmalı, lehte düzenlemelerin "şirinlik"ten öte bir anlam ifade etmesine, işlevsel olmasına çalışılmalıdır.

KURTULUŞ PROJESİ, KOLAY İLGİ UYANDIRANA DEĞİL, ÖNCELİKLİ OLANA YOĞUNLAŞMAYI GEREKTİRİR

Özveri, coşku ve katılım isteği bir amaç peşinde koşan kişide başarı grafiğine doğrudan yansır. Doğaldır ki bu nitelikler, bilgi ve kavrayıştan bağımsız değildir. Kişi, önemini kavradığı bir sorunun üzerine daha yoğun bir istekle eğilir. Hareket içinde olduğu gibi, yığınlar arasında da istek ve coşku grafiğini yükseltebilmek, çalışma yapan yoldaşların niteliği ile yakından ilintilidir. Yığınların eğilim ve beklentilerini, ağızdan ağıza dolaşan mesajları algılayıp, bunları çalışmanın temel eksenlerini dikkate alan bir düzenlemeye içerebilmek; bir hareketi hem ilkelerinden uzaklaştırmayacak, hem de kitlelerle bütünleştirecektir.

Kitlelerin ilgisini, politik istemlerini ve düşüncelerinin merkezini değerlendirmek durumunda olan devrimci öznelerin, bizatihi kendilerinin, düşüncelerinin merkezine neyi koydukları çok önemlidir.

Toplumda da devrimcilerin içinde de

konunun özünü, parlıtlı görünen ve ilgi çeken kimi olgulara kurban etme alışkanlığı vardır. Bu konuda, Alman yoldaşlarını eleştiren Lenin, ilginç bir örnek verir.

"Yetenekli bir komünist kadının Hamburg'ta orospular için bir gazete çıkardığı ve onları devrimci savaşım için örgütlemek istediği anlatıldı bana. Rosa, o üzünçlü işinin yapıyla ilgili polis buyruklarına karşı herhangi bir kusurdan ötürü hapse atılan orospuyu bir makalesinde ele alırken, komünist kadın olarak, insanca duydu ve davrandı. Burjuva toplumun acınası ikili kurbanı şunlardır: Birincisi onun iğrenç mülkiyet düzeni ve ikincisi iğrenç ahlaki ikiyüzlülüğü. Bu, bellidir. Yalnız yontulmamış ve kısa görüşlü bir insan bunu unutabilir. Ama bunu kavramak, orospuları -açıkça söylemem gerektiği gibi- özel loncasal devrimci savaşım birliği gibi örgütlemekten ve onlar için bir kadın gazetesi çıkarmaktan bambaşka bir şeydir. Almanya'da örgütlenmesi gereken, kendileri için bir gazete çıkarılmak gereken, savaşımınıza katılmak gereken hiçbir sanayi işçisi kadın gerçekten yok mu? Burada hastalıklı bir gelişme sözkonusudur. Bana her orospuyu tatlı bir Madonna gibi işleyen yazınsal modayı kuvvetle ansıttıyor." (Lenin, Kadın ve Aile, s:249-250)

Öyle sanıyoruz ki, mantıklı davranan hiç kimse Lenin'in hayat kadınlarıyla bir derdi olduğunu, onların sorunlarını görmezden geldiğini düşünmeyecek. Lenin'den alınması gereken mesaj, ilgi ve enerjinin devrim amacına bağlı olarak en doğru ve en verimli yere yönlendirilmesi gerektiğidir. En azından öncelik sıralamasının dikkate alınması gerektiğidir. Lenin'in buradaki "Almanya'da örgütlenmesi gereken hiçbir sanayi işçisi kadın gerçekten yok mu?" ifadesi işin özünü yansıtıyor.

Lenin'in saptadığı hastalıklı gelişmeye gelince, öyle sanıyoruz ki bu, daha uzun süre solda yaygın biçimde rastlanacak bir hastalıktır. Aslında mesele, salt cinsellik değildir; önemli olan, düşüncelerinin merkezine, doğru ve öncelikli konuları koymaktır. Ancak, cinsellik konusuna daha yoğun rastlandığı için, örnekler de bu çerçevede olmaktadır. Lenin, Clara Zetkin'e de benzer bir eleştiri yönelir. "Sizin günah listeniz daha da uzun, Clara. Bana anlatıldı ki yoldaşlarınız okuma ve tartışma akşamlarında özellikle cinsel sorun, evlilik sorunu ele alınıyor. Başlıca ilgi konusu, politik öğretim ve eğitim konusu buymuş. Bunu işittiğim zaman kulaklarıma inanamadım." (Lenin, age, s:250)

DEVRİMCİLEŞMİK; HER OLGUYA DEVRİMİN GEREKLERİ IŞIĞINDA VE DOLAYISIYLA MARKSİZMİN YÖNLENDİRİCİLİĞİNDE BAKABİLME OLGUNLUĞUDUR

"Hintli ermişin kendi göbeğine baktığı

gibi, gözlerini yalnız cinsel soruna dikip ondan hiç ayırmayanlara güvenim yok. Bana öyle görünüyor ki, pek çoğu varsayımlar, çoğu zaman gerçekten keyfi varsayımlar olan cinsel teoriler salgını, kişisel bir gereksinmeden, yani kendi anormal ya da azgın cinsel yaşamını burjuva ahlakı karşısında haklı çıkarmak ve onun hoşgörüsünü dilemek için doğuyor. Burjuva ahlakı karşısındaki bu peçelenmiş saygı, bana, cinseli kurcalayıp durmak gibi aykırıdır. Pek yabani ve devrimci tavır takınabilir, ama sonunda burjuvadır. Özellikle aydınların ve onlara yakın olan katmanların bir düşkünlüğüdür. Partide, sınıf-bilinçli, savaşan proletaryada buna yer yoktur." (Lenin, Kadın ve Aile, s:251)

Değerlendirme yaparken veya yapılmış değerlendirmeleri incelerken, olayların ekserini kaydırmadan ve kişisel gereksinmelere göre sorunu eğip-bükmeden sonuçlar çıkar-

Devrimciliğin koca dünyasında, gözleri karşı cinsten başka bir şey görmeyen ve bu nedenle, devrimciliğin kıyısından, kolunda bir sevgili ile dönen kişiler kendilerini burjuva evliliğin içerdiği çirkeflüğün dışında gibi görmek isterler. Ancak, bağına döndükleri dünyanın yasaları, onların o temelsiz temennilerini de "aşk"larını da tuz-buz etmekte gecikmez.

bilmek ve bu sonuçları, özüne bağlı kalarak yaşama geçirmek; devrimciler için, amaçlarından uzaklaşma ihtimaline karşı bir güvencedir. Kişisel gereksinmeler, devrimcileşmenin test edilebileceği en özel alanlardan biridir. Aşılammış bireycilik, bu alanda çeşitli biçimlerde dışa vurur. Kişi, gereksinmelerine "devrimin yararına olma" ölçütü ile yaklaşabildiğinde, cinsellik gibi özgün konulara yönelen ilgi gerekli oranlarda kalacaktır.

Kişi yeni bir yaşamla tanıştığında, hele ki bu, insanlaşma olgusunu ileriye taşıyan değerlerle örülü bir yaşam ise, eski değerlerin çözülmesi ve yeni değerlerin mayalanması durumuyla karşı karşıya kalır. Bu çözülme-mayalanma süreci, sanıldığından çok daha uzun ve gel-gitli olur. Bu nedenle, geçiş süreçlerinin adım adım ve sindirerek geçilmesi, içselleşmenin tamamlanması çok önemlidir. Aksi takdirde özel

mülkiyetin ve burjuvaca fayda yönlendirmesinin etkisinde, bir ayağını oraya basarak devrimcilik kapısını aralayan kişinin; yeni yaşamın avantajlarını "kişisel cazibe"lere çevirme riski vardır.

Kapitalizmin, insanın maddi ve ruhsal üretkenliğini gemleyen niteliği, olguların özüne değil, parlayan yanlarına yönelmeyi, geçici zevk ve heveslerle yetinmeyi koşullar. Kadında sadece cinsellik gören kişinin, fiziki görünüşü öne çıkarması, farklı fizikler ve cinsellikler tasarımı ile bir çeşit, doyurulmaz açlık çarpılmasına uğraması mümkündür. Bu tür yönlendirme ve ihtimallerin çimlenmesine uygun olan bireyci yaşam biçiminden; insanın dünyasını bütünüyle farklı bir temel üzerine bina eden bir yaşam biçimine doğru evrilirken, kişinin uzun bir süre, eski değerlerin etkisinde olacağı unutulmamalıdır.

Okuduğu romandan, izlediği filmde sadece cinsel içerikli kareleri anımsayan en çok ondan etkilenen kişi, gerçekte yaşamsal bir daralma halindedir. Bu daralma, yaşamın bütünü içinde bir tatsızlık/anlamsızlık olarak yansır. O çok abartılan cinsellik de, yaşamın paylaşılmasının bir devamı olarak değil, "fiziki bir ihtiyaç" sınırlılığında yaşanacağı için, o ihtiyacın karşılanması kadar anlamlı olacak ve giderek, öznesi ile beraber önemini kaybedecektir.

Toplumda bir bütün halinde yansıyan boşluk, hiçlik, tatsızlık, moral grafiğindeki istikrarsızlık, mutluluk açlığı, vb. olguların kaynağında; kapitalizmin, insanın hem maddi hem ruhsal niteliklerini budayan/körelten yapısı vardır. Bu nedenle, ne kapitalizmin başkalaştırıcı etkisinden kurtulma çabası, ne de devrimcileşme etkinliği hafife alınmamalıdır. Karşı-cinsle ilişki, bu değişim sürecinin sadece bir parçasıdır. Ve salt bir parça olarak alınıp ileriye taşınmaz. Yani, basitleştirerek ifade etmek gerekirse, "ben devrimciliğin sadece karşı-cinsle dair yanını alıp, bununla yetinmek istiyorum; devrimciliğin diğer boyutları bana ağır geliyor" demek; olmayan bir şeyin, gereklerinden birini varsaymak anlamına gelir. Bu da, yukarıda belirttiğimiz gibi, yeni bir dünyaya aralanan bir kapıdan, eski alışkanlıkların yönlendirmesi ile cazip görünen ilk olguya el atmak ve onunla yetinmeye kalkışmak anlamına gelir.

Devrimcilikle yanlış yerden ve yanlış biçimde tanışmak demek olan yukarıdaki örneklerin benzeri gelişmeler sonucunda özgürlüğü, cinsel özgürlük olarak algılamak, cinsel özgürlüğü de seksüel özgürlüğe indirgemek; sonra da yaşanan badireler sebebiyle özgürlük olgusuna bütünüyle sırt çevirmek mümkündür. Yoksa, hangi insan, kendini de karşı cinsi de yaşamın bütünü içinde yeniden ve çok daha kapsayıcı biçimde tanıma fırsatı

veren; karşı-cins ilişkisinin "seksüel" boyuttan çok daha büyük bir dünya olduğunu öğreten devrimciliğe sırt çevirir ki? Etrafımızdaki örnekleri bu bağlam içerisinde değerlendirmeli ve devrimcileşmeyen kişinin şahsında devrimcilik olgusunu yargılar duruma düşmemeliyiz.

Devrimciliğin koca dünyasında, gözleri karşı cinsten başka bir şey görmeyen ve bu nedenle, devrimciliğin kıyısından, kolunda bir sevgili ile dönen kişiler kendilerini burjuva evliliğin içerdiği çirkefliliğin dışında gibi görmek isterler. Ancak, bağrıma döndükleri dünyanın yasaları, onların o temelsiz temennilerini de "aşk"larını da tuz-buz etmekte gecikmez.

Devrimci bir kimliğin gereklerini hafife alanlar, böyle bir kimliğin aşka dair içeriğini de hafife alırlar. Ve çoğu kez, yapılan tercihlerde özneliliğin ağır bastığı görülür. Devrimciliği öğrenmeden, devrimciliğin aşka dair vaat ettiği özgürlükleri öğrenenler(!) veya devrimci olsalar dahi, insan yaşamına dair gelecek tasarımı burjuva yönlendirmelerin etkisinde yapanlar; cinselliği, bir bardak su içmek, selamlaşmak, vb. sıradan fiillere benzetirler. Lenin, bu yaklaşımdaki kabalaştırıcı tarzı mahkum eder: "*Engels, Ailenin Kökeni'nde genel cinsel içgüdünün bireysel cinsel sevgiye geliştiğini ve inceldiğini, bunun ne kadar anlamlı olduğunu göstermiştir. (...) Kuşkusuz! Susuzluk giderilmek ister. Ama normal insan, normal koşullarda sokak çamuruna yatıp bir çirkeften içer mi? Ya da kenarı birçok dudağın değmesiyle yağlanmış -bir bardaktan? Hepsinden önemlisi işin toplumsal yanındır. Su içmek gerçekten bireyseldir. Aşkta iki kişi vardır ...*" (Lenin, age, s:257)

Lenin, bu itirazlarıyla "keşişlik" çağrışımı yapabileceğinden kaygılanıyor ve "aklımdan geçmez!" diyor. Mesele aşksa, yaşam sevinci, yaşam gücü ise; buna itirazı yok. Ancak, görüldü ki burjuvaca olan, "gönüllerin özgür kılınması"ndan "etin özgür kılınması"nı anladı. Engels, genel cinsel içgüdünün bireysel cinsel sevgiye gelişmesini "incelme"yle açıklıyor. Evet, güzel olanın tanımında **incelik**, kalite ölçütüdür; **kabalık** ise, kalitesizlik. Bu nedenle cinselliğin, "azgınlık" olarak yansıyan hali, yaşam sevincini arttıran değil, azaltan bir rol oynar.

"Düşünen hayvan", "alet yapan hayvan", vb. olarak tanımlanan insan, hayvani olandan insani olana evrildikçe (inceldikçe), fiziki gereksinmelerini karşılamada da incelik. Açlığı giderme yönteminin, mideye bir şeyler göndermekten ibaret olmadığı kavranmaya başlandıkça; zevk, tat, doyum hissi ve bunların fiziki ve ruhsal sonuçları farklılaşmaya başlar. Bir

yemek sonrasında mide ve ruh doygunluğu olabileceği gibi; mide ve ruh yorgunluğu da olabilir. Bu, kişinin seçicilik (incelme) yanının gelişmişliği ile yakından ilintilidir.

Bu konuda etrafta yansıyan ve insanlık adına umut kırıcı olan örnekler, bütün bir toplumda hayvani olandan insani olana geçişi amaçlayan devrimi ne tür güçlüklerin beklediğini gösteriyor. Bu vesileyle Lenin "çağımızda devrim çetin, çok çetin" diyor.

Sigarayı bırakanın, belirli bir süre bütünüyle o eksikliğe (açlığa) odaklanması ve bunu hemen hiçbir şeyle gideremediği için "mide fesadı"na sebep olacak şekilde "abur cubur"a başvurması gibi; yaşamındaki maddi ve ruhsal alanı gerekli biçimlerde düzenleyip doyuramayan insanların açlık ve doyum grafiklerinde bir dengesizlik haline rastlanabilir. Bunlar, ister devrimci zeminde, ister dışında olsun, dengeyi kuramadığında, savrulma/çarpılma kaçınılmaz hale gelir.

Devrimci zeminin telaffuz ettiği özgürlüğü, yaşamda bir çeşit kuralızsızlık ve serbesti olarak algılayıp, istismar için yola çıkanlar "burjuva" olanı, devrimci şemsiyenin korumacılığı altında hayata geçirirken; kötü örnekleri devrimcilerin "Aşıl topuğu" olarak kabul edip oraya ateş etmek için sabırsızlananlara fırsat vermiş olur.

Bilinir ki, fazla vitaminin yararı yoktur. Fazla antibiyotik zararlıdır. Özellikle genç bedenler, çeşitli ve yoğun aktiviteler için uygun bir organik zemindir. Bu zemin, kendine uygun aktivitelerle mutluluk ve sağlık üretebileceği gibi, yanlış müdahalelerle bunalımın ve hastalığın eksilmediği bir hal alabilir.

"Gençlik özellikle yaşam sevinci ve yaşam gücü gerektiriyor. Sağlıklı bir spor, jimnastik, yüzme, yürüme, her türlü bedensel pratik, ruhsal ilgilerde çok-yanlılık. Onlarla birlikte olabildiği kadar çok öğrenme, inceleme, araştırma! Bütün bunlar, gençliğe, cinsel problemler üzerine sonsuz açıklamalardan ve tartışmalardan ve sözümona zamanını değerlendirmekten daha çok şey verir. Sağlıklı beden, sağlıklı ruh! Ne keşiş, ne Don Juan, ama ikisi arasında Alman darkafalı da değil. X.Y.Z.'yi tanıyorsunuz herhalde. Olağanüstü bir delikanlı, üstün yetenekli. Korkarım, bütün bunlara karşın asla adam olmayacak. Durmadan ötüyor ve kadın öyküsünden kadın öyküsüne sendeliyor. Bu, politik savaşıma, devrime yaramaz." (Lenin, age, s:258)

Bütün gün TV izlemek, yataktan kalkmak istemezcesine uyuma hali, tiksinecek boyutlara varıncaya dek sigara içmek, sık sık içkiye yönelmek, oynayanlardan biri üzerinden başarı beklentisiyle saatlerce futbol izlemek; insanın kendi potansiyel yaşamıyla barışık olmaması, bir çeşit yaşa-

ma küskünlük halidir. Sıkça belirttiğimiz gibi kişi, kendine yakışık gördüğü ve bunun için emek harcadığı oranda güzelliklerle tanışma ve sahip olma şansı bulur. Bunun için gerekli çabayı harcamıyorsa, farklı düşünüyor gibi görünüyorsa da güzellik kaygısı yok veya zayıf demektir.

"*Proletarya yükselen bir sınıftır. Uyuşmak için ya da uyaran olarak sarhoşluğa -az bile olsa, alkolle sarhoşluk gibi cinsel taşkınlık sarhoşluğuna-gereksinme duymaz.*

(...)

Kendine egemenlik, özdisiplin kölelik değildir, aşkta da kölelik değildir." (Lenin, age, s:258)

Sürekli uyanık olmak, dinç olmak, yaratıcı bir üretkenlikle yaşama müdahale etmek bir öz disiplin gerektirir. Böyle bir öz disiplin kişiyi yaşamında ve dolayısıyla başkaları ile olan ilişkilerinde başarılı ve doyum kılar. Açlığın akli gemleyen dürtücülüğünden muaf, doğru kareleri doğru zamanlarda seçip uygulayabilen kişinin başarı ve mutluluk grafiğinde yüksek değerler gözlenir.

Devrimciliği ve dolayısıyla vaat ettiği zenginliği kavramayıp, bu zeminin dışına düştükten sonra, mutluluk arayışına giren ve sonuçta smokinli garsonların gülme özürü yapaylıkları eşliğinde ışığı az bir ortamda eşiyle içki içmek gibi çözümlere (!) kadar kendini düşüren kişilere belki kızmak değil, acımak gerekiyor. Çünkü bilinir ki devrimciliğin eteği bile yüksektir. Ve kişi ne denli yüksek bir yerden düşerse, o denli parçalanır.

İçki, sigara ve uyuşmuş iradelerin kontrolsüzlükleri eşliğinde adeta renkli bir sos işlevi gören gürültülü bir müziğe kendini kaptırmak, bu müziğin "devrimci çağrışımlar" yapmasından vicdani rahatlama duymak ve vaktini de parasını da orada harcar duruma düşmek; bir şeyleri kırmanın, önünü açmanın, ileri bir adım atmanın değil kendini bir çeşit tutsaklığa teslim etmenin ifadesidir. Dün, devrimcilik bir yaşam biçimidir diyenlerin; bugün bu tasvir ettiğimiz iç karartıcı kısır döngüyü bir yaşam biçimi olarak seçmesi sonrasında, diğer başka konularda olduğu gibi cinselliği ve karşı-cins ilişkilerini de bu atmosferin normları içinde algıladığı görülür. Bunun sonucunu görmek için çok uzağa gitmeye veya uzun boylu tahliller yapmaya gerek yok. Herkes, etrafındaki bu tür örneklerden birini seçip incelesin. Her akşam insanın bedeninden de ruhundan da bir parça koparan o mekanlarda gerçekten tam bir tükenmenin yaşandığını ve kişinin giderek boşluğa/anlamsızlığa yuvarlandığını görmek zor olmayacaktır.

(Devam edecek)

MAVİLER ÖZGÜRLÜK DALGALARI

Söylesene güzel kız
Neden çok düşünüyorsun.
Maviyi anlatan gözlerini
Neden durgunlaştırıyorsun

Bırak dalgalansın onlar
Bırak cesaretin kamçısı olsun onlar
Yıksın yüreklerdeki esareti
Başlara taç edilen ağaları indirsin
koltuklardan

Versin,
Versin yüreklerde olması gereken
özgürlüğü
Anlatsın,
Anlatsın bilmeyenlere hayatı
Damgasını vursun alınlarına
Yeter ki!
Yeter ki esareti yıksın

Neden ki güzel kız
Gözlerim onları yapacak kadar
becerikli değil diyorsun
Neden gözlerini hiç yokmuş gibi
düşünüyorsun
Unutma bunu güzel kız
Sen ne kadar yapamam desen de
Yüreğin hiç öyle demiyor
Çünkü yüreğin mavilerdeki özgürlük
dalgalarına kapılmış
Mutlaka bir gün ağaları yendiği gibi
benliğindeki korkuyu da yenecek
Çünkü o devrime aşık

Istanbul'dan Liseli bir okur

ÖĞRENCİ GÖZÜYLE

Korkunun insanlığa yaydığı ezilmişliği kullanarak bizleri kendi himayeleri altına sokmak isteyen eğitimciler neden böyle bir şey istiyorlar? İnsanlar her zaman mutlaka biri-lerinden bazı nedenler dolayısıyla korkarlar; acaba eğitimciler de korkularını yenmek için öğrencileri mi kullanıyor?

Günümüzde öğretmenler iki şekilde görünmektedir. Birinci görünüşü bir çok eğitimci için geçerlidir ve bu görünüş derslerde öğretmenlerin sert tutumlu olması ile ilgilidir. İkinci görünüş ise lise öğretmenleri için daha çok söylenebilir. Bu görünüş öğretmenlerin derslerindeki sert tutumu bırakıp sanki çok iyi arkadaş gibi davranmalarınıdır.

Bu davranış değişiminin sebebini öğrenciden öğrenmek istersek, öğrencinin cevabı dışarıda öğretmenin kendisinden korktuğu ve onun için davranış değişiminin olduğudur.

Aslında gerçek sebep eğitim sisteminin bozukluğu ve öğrencinin eğitim sisteminin istediği gibi davranmasıdır. Neden böyle bir olay olsun, burada öğrencinin kazancı ne olacak diyeceksiniz. Vereceğimiz cevap öğrencinin kazancı olmayacağı ama sistemin insanları boş, asalak etme planının yeni yetişen nesil üzerinde uygulanmasıdır.

Bugün iyi yetişmiş ve 40-50 yaş ortalamasında bulunan bireylerin sistemin bu oyununa düşme olasılığı daha zayıftır. Bu nedenle sistem, Türkiye gibi yaşama sınırı düşük olan ülke-lerde daha çok yeni nesile ve eğitim sistemine yönelir. Bu sebebe dayanarak insanları boş, asalak yetiştirmek için atacağı ilk adım ders kitaplarını, konularını ve uygulama şeklini kendine göre yapılaştırmak olacaktır. Ve bugün öğrencilerin eğitim döneminin en önemli kısmını oluşturan lise çağı (dönemi) içinde eğitim, daha sert ve daha katı olacaktır. Bugün sistemin yordakçılığını yapan partiler, iyi eğitim veren okullara kendi yordakçılarını müdür-öğretmen gibi sıfatlarla yerleştirirken eğitimin gerçek kalitesini düşürmektedir.

Bugün bizler, sistemin oyununa düşmemek için okullarda ne olursa olsun herkesle barışık olmalıyız ama sistemle savaş içinde olan yaşam tarzını seçmeli ve uygulamalıyız. Bu yaşam tarzında insanları kazanmak ve saygıyla karşılamak en önemli kural olmalıdır. Diğer bir yandan ise sistemin yaratmak istediği ders hobisi diyebileceğimiz yani öğrencinin anne ve babasına kendisini çalışkan göstermek için dersten başka hiçbir şeyle ilgilenmemesi gibi yanılıcı bir tutum içinde olmamalıyız. Çünkü bireyin sistem yolu ile kendisini kanıtlanması; aslında başkalarının istediği gibi yaşaması diğer bir ifadeyle sistemin istediği gibi yaşaması demektir.

Bizler kendimizi kanıtlamak istiyorsak, önce kendimizi, kendimize kanıtlamalıyız; başkasına değil. Bugün kendine inanan bir insan zaten başladığı işi iyi bir şekilde tamamlar ve kendisini başkalarına kabul ettirme gibi bir olgu başlamadan toplum onu zaten kabul etmiş olur.

Öyleyse bize düşen, çok okumak, düşünmek ve bilinçli bir şekilde sisteme ve sistemin yarattığı insan tipine karşı olmaktır.

Istanbul'dan Liseli bir okur

ÖĞRENCİNİN HAYATI

Toplumumuz her zaman öğrencilere nedense çok kötü eleştirilerde bulunmaktadır. Öğrencinin çok kötü huyları olduğunu ve böyle öğrencilik olmayacağını söylemektedir. Ama bunu söylerken öğrencinin kendi çocukları, kardeşleri vb. şekilde yakınları olduğunu unutmaktadır ve öğrencinin kendi içlerinden, kendilerinden aldığı/öğrendiği kültürü uyguladığını unutmaktadır.

Bugün okullarımızın kapılarında sanki adam öldürmüş suçluları bekler gibi polisler beklemektedir. Ve daha sonra bekleyen bu polisler kendi ideolojilerini destekleyen öğrencilere ne yaparsa yapsın dokunmazken, karşıt düşünceleri destekleyen öğrencileri, ne kadar sakin olursa olsun bir kavga veya suça katmak ve jolamak için fırsat kollamaktadır.

Peki bu kadar baskı içinde ve şiddet içinde öğrencinin nasıl rahat ve verimli olmasını beklersiniz. Öğrencinin, öğrencilik hayatının bittiği zaman iyi bir hayat kurması beklenebilir mi? Diğer bir yandan ise öğrencinin yanlışlarını eleştiren toplum Avrupa'nın sömürücü, çürütücü yaşamına özendiği bir hayatta öğrencinin toplumun dürüst olmadığı kadar dürüst olması beklenebilir mi?

Nedense insanlar kendi öğrencilik günlerini unuttuklarında hemen öğrencinin hatalarını eleştirmeye başlıyor (örneğin sigara ve küfür olayı).

Tabii ki bunların hiçbiri insana yakışan davranışlar değil; ama, eleştirinin en önemli özelliği eleştirenin, eleştirilenin kötü alışkanlıklarına sahip olmaması ve bu alışkanlıkları yapmaması değil midir?

Öyleyse bugün öğrencileri eleştirmeye hakları var mıdır? Bana sorarsanız hakları yoktur; çünkü öğrenciyi eleştiren kişiye eksik ve hatalı yanlışlarının nasıl olduğunu sorarsanız eminim ki büyük bir ihtimalle öğrencilik günlerinden kaldığını söyleyecektir.

Bugün toplumumuz öğrencinin sorunları ile ilgilenmezse eğitim sisteminin yaptıkları haksızlıklara karşı öğrencileri yalnız bırakıp ilgisiz kalırsa ve onların toplumun içinden geldiğini unutup eleştiriyi kalkarsa hangi hakla öğrenciyi eleştirme özgürlüğü bulabilir?

Öyleyse biz kimleri, nasıl, niçin eleştirdiğimizi bilmeli ve ona göre tavır almalıyız.

Istanbul'dan Liseli bir okur

OKUMAK İSTİYORSAN CEBİN KUVVETLİ OLMALI

Bizler hayatı kolaylaştırmak ve bilinçli kılmak için çocuk yaştan beri eğitim almaktayız. Peki bizler bu eğitim sürecinde ne kadar hayatı kolaylaştırıyoruz ve bireysel olarak ne kadar bilinç düzeyimiz yükseliyor? Bizler eğitim gören öğrenciler olarak eğitim sistemini eleştirirken şu soruların da cevabını veriyoruz.

Tamam, bizler eğitim alıyoruz; aldığımız bu eğitimin bizlerin hiç işine veya bilinç düzeyimizin artmasına yararlı olmadığını da söylemiyoruz; ama, bizler bu eğitim sürecinin en önemli kısmında yani lise çağlarında, hatta daha geride ortaokullarda bir bölünme sürecinden geçiyoruz. Ve böylece eğitimde eşit bilgi dediğimiz yani eşit davranma kuralı çökmüş oluyor.

Şimdi bu bölünmeyi onaylayan eğitim kurumlarına soruyoruz. Bu vatanın geleceği dediğiniz bizlerden bu konuda verim almayı nasıl beklersiniz? Tabii ki bekleyemezsiniz, çünkü bizler paralı okullarda okuyan öğrencilerden daha çok çalışıyor ama daha az puanlarla ve daha çok şiddetle karşılaşılıyor.

Bizlerin şimdiye kadar söylemek istediği, eğitimin çeşitsiz olması değil eşit olması yani hiç çalışmadan parasıyla okul okuyan ile yoksulluk içinde eğitimini sürdürenin bir olmaması, eğitimin ticaretle karıştırılmamasıdır.

Şimdiye kadar acaba paralı okuldaki mezun olan öğrencilerin diploma notlarının 3.50 olduğu hiç görüldü mü? Ama devlet okullarındaki arkadaşların diploma notlarının da 3.50 ve üstü olduğu çok az rastlanan bir olaydır. Buradaki fark şudur. Paralı okullarda hiçbir öğrenci 30 kişilik sınıflarda okumuyor. En fazla 25 kişilik sınıflar kuruluyor böylece hem öğrenci-öğretmen ilişkisi kurulmuş oluyor, hem de öğrenci daha kolay anlıyor. Diğer bir fark ise her şeyin, insan hayatının bile para ile alınıp satıldığı bir ülkede, parası ile okuyan bir öğrencinin diploma notunun 3.50 olması bile düşünülemez. Peki devlet okullarında en az kırkbeş kişilik sınıflarda okuyan bir öğrenci arkadaşımızın gerektiğinde şiddete maruz kaldığı eğitim sisteminde diploma notunun 3.50 olması düşünülebilir mi? Tabii ki o da düşünülemez.

Eğitim bakanları her yıl ve her milli bayramda söyledikleri kaliteli eğitime; okulları beşe, altıya parçalayarak mı, yoksa kalitesiz, ezberci eğitim sistemini diploma notlarını yükselterek mi ulaşıyorlar?

Bizler ne olursa olsun bu gibi sorunlarda hele de eğitim sorunlarında ne olursak olalım birleşmeliyiz. Çünkü bizler bilime inanan bir sınıftan geliyoruz. Öyleyse bilime inanan bir toplumun bilime açık, bilimi uygulayıcı eğitim sistemi ve eğitim kurumları oluşturması gerekir.

İstanbuldan Liseli bir okur

DEVRİMCİLİK BİR YAŞAM TARZIDIR

Devrimciliğin gerçek anlamda oluşabilmesi için bireyin yaşamın içinde belirli bir deneyim kazanması, daha doğrusu devrimciliği yaşamın içinde pratiklerle somutlaştırması gerekmektedir. Böyle bir tarz; bireyin siyasi ya da toplumsal herhangi bir sorunla karşılaştığı an çözümler üretmekte ani kararlar vermesini sağlayacaktır. Sonuçta devrimci yaşamı özümsemiş bireyler için yaşamın hangi kesitinde karşılaşılsa karşılaşılsın çözümsüzlük sorun olmaz.

Devrimci yaşamla tanışan her birey iyi bilir ki devrimcilikte zorlama yoktur. Bu bir gönüllülük işidir. Dili, dini, rengi farklı ancak birbirlerini acılarından tanıyan insanlar için bir şeyler yapabilmek, aynı ortak noktada insanca yaşam ve yaşanabilir bir dünya idealleri etrafında bir kardeşlik türküsü tutturur gibi birliktelik yaratabilmek için bu kavgaya yüreğini, bileğini koymak sadece bir gönüllülük işidir.

Şu anda yaşanan süreç çok zor bir dönemi yansıtsa da yaşananları doğru bir devrimci tarzda yorumlayıp buna uygun politikalar üretmek ve bu politikaları toplumla birlikte hayata geçirmek sadece devrimcilerin yapabileceği bir iştir.

Devrimcilerin gideremediği örgütsüzlük devrimcilerin kendisini de etkilemektedir. Bu öyle bir etki yaratmaktadır ki, yaşanan kaçışlar toplumda devrimciliği bir günah keçisi olarak görme refleksini beslemektedir.

Bu sorunları incelediğimizde sorunun sistemle bağına koparamamış bireyin dışında bir de örgüt-birey ilişkisinin yaratamadığı devrimci tarzdan kaynaklandığını görürüz. Yaşanan kimi pratiklerden bilinir ki yaşanan herhangi bir politik tartışma sırasında kişide refleks haline gelmesi gereken devrimci tarzdan önce grup refleksine hareket geçiyorsa devrimci olunmadan "taraf" olunmuş demektir. Böyle bir tarz devrimciliğin toplumda yaratmayı amaçladığı etkinin önünde bir engeldir. Örneğin yaşanan F tipi sürecinde ortak politikalar üretmekten bahsetmek yerine, ölüm orucuna girmeyen ancak cezaevinde yaşanan katliamlar sırasında göğsünü siper haline getiren yapıları edilgenlikle, pasifizmle suçlayan bir mantığın bulunduğu yerde bunun örgüt-birey ilişkisindeki yansıması da devrimci

olunmadan "taraf" olma mantığıyla bağdaşmaktadır. Yaşanan bu tür olumsuzluklar sebebiyle toplumda devrimcilere dair oluşan kanaatler atılan her yanlış adımda biraz daha artmaktadır. Örneğin devrimciliğin gençlik çağının getirmiş olduğu o maceracı ruhla açıklanması ya da askerlikten, evlilikten sonra devrimciliğin sona erdiği, vb. kanaatler benzer gelişmelerin sonucu oluşmaktadır. Bunları aşmanın tek yolu doğru bir devrimci tarzı oluşturmaktan geçmektedir. Sonuç olarak devrimciliğin özümsemesi ve bunun topluma yansması, devrimciliğin değerinin toplumun tarafından anlaşılmasını beraberinde getirecek ve çözümsüzlük ortadan kalkacaktır.

YANAŞACAK BAŞKA LİMAN YOK

Yolculuk;
Bilinmezliğe kimi zaman,
Ya da ölümün ıssızlığına

Bilinmezlik;
Dost sıcaklığından uzaklaşmak
Kavganın en sıcak ve çetin yerinde

Sevmek;
İnsana dair ve yaşama dair olan her şeyi

Paylaşmak;
Kavganı sevdiğinle,
Sonu bilinmez yolculuklarda

İkitelli'den DEVRİMCİ HAREKET okurları

DEVRİMCİLİK DIŞINDAKİ BÜTÜN YAŞAM BİÇİMLERİ; DALINDAN KOPARILMIŞ ÇİÇEK GİBİ SOLMAYA MAHKUMDUR

Adalı

Bu başlık kimilerine "keskin" gelebilir; ama, birazcık daha uzun soluklu düşünüp anlamaya çalıştığımızda, hiç de öyle olmadığı görülecektir. Çünkü tarih boyunca insanlar sürekli, bulunduğu olumsuz yaşam koşullarını iyileştirme ve insanca yaşama mücadelesi vermiş ve bu uğurda savaşlar çıkmış, milyonlarca insan ölmüştür. Tarih, insanlığın inişli-çıkışlı özgürleşme mücadelesinde ilkin uzunca bir süre köleciliğe, sonra insanların kısmen "adam" yerine konulduğu feodalizme ve bugünkü işsizlik-ölüm gibi durumları seçmekte "özgür" olduğu kapitalizme sahne oldu. İşte, binyıllardan bugüne süregelen ve devam eden sömürü düzenlerine baktığımızda, özgürlüğün ne olduğunu; ne kadar zor, değerli, güzelleştirici olduğunu, mutlandıran ve yaşamı anlamlı kılan bir etki yaptığını görebiliriz.

Düzen Değişmeden İlişkileri de Değişmez

Bir tarafta koskoca bir yaşam, diğer tarafta evinde, işyerinde, sınıfta yani yaşamın her alanında hücreleştirilerek yok edilmek istenen yaşamlar. Yaşama yukarıdan müdahale ederek belirlemeye çalışan egemenler; birbirini dinlemeyen, anlamak istemeyen, tahammülsüz, güven yitimine uğramış, iradeden yoksun; insanları, doğayı, yaşamı sevmeyen ve bu güzellikler için mücadele etmekten, çabalamaktan korkan, edilgen, sevgi yoksunu tek tip insanlar topluluğu istiyorlar. İstiyorlar ki, sistemlerini çok rahat sürdürebilsinler. Bireyciliğin, bencilce hesap yapmanın, kirliliğin, insani olmayan bütün bu kötülüklerin kaynağı, görmezlikten gelmememiz gereken çürümüş kapitalist düzendir. Çürümüştür diyoruz, çünkü; bilimi ve tekniği, doğanın ve insanın hizmetine sunup, emeği ve toplumsal yaşamın gelişmesini sağlamak yerine tüm bu imkanları aleyhte kullanıyor. Çürümüştür çünkü; son teknolojilerle insanları dinliyor, izliyor, işkence yapıyor; ülkeleri işgal ediyor, bombalar yağdırıp çocuk-yaşlı, kadın-erkek demeden katlediyor, her yeri yakıp yıkıyor.

Afganistan'da, Filistin'de, Irak'ta, Latin Amerika'da, Afrika'da, Yugoslavya'da yaşananlar örnektir çürümüştüğe. Ülkeleri sömürgeleştirmek, güzellikleri yok etmek, insanın doğasına müdahale edip kişiliksizleştirmek; insani reflekslerden koparıp tek tipleştirmek bir çılgınlıktır, çürümüştüktür. Çıkarları için küçücük çocukların oyuncaklarından, oyunlarından koparıp, kölece çalıştırmak da çürümüştüktür.

Bu çürüme karşısında çözüm; GERÇEKLIĞİ GÖRMEKTE, ÖRGÜTLENMEKTE...

Yıllardan buyana süregelen ve adeta insanların kanına işlemiş olan

alışkanlıklardan kurtulmak kolay olmuyor; kolay olsaydı bu kadar uzun sürmezdi. Her şeyin ince ayrıntılarıyla hesaplandığı bir sistem ha deyince değişmiyor.

Bilinmelidir ki, insanlığın ve değerlerimizin yok edilmek istendiği bir dünyada duyarlı bir kimlik taşımak ve bu yönde mütevazı çabalar göstermek dahi önemli bir adımdır.

Hepimizin ortak bir noktası var; insanca, onurluca, özgürce yaşamak. Bizler, farklılıklarımızı örgütsel yaşam içerisinde eritip şekil almamız. Unutmayalım ki, onların gücü suskunluğumuzdan, varlıklarının devamı da örgütlü mücadele edemeyişimizdendir. İşte bu gerçekliği hep diri tutacak, örgütlü olacak, hareketimizle ve yoldaşlarımızla çoğalacağız. Eğer örgütlü değilsek soğuktan donmak üzereymişçesine; sıcak bakışlı yürek kaynatan güzel insanlar olduğu bir mekana giriyor gibi, acilen ÖRGÜTLÜ YAŞAMA girmeliyiz. Yoksa korku, işkence, hücre tipi yaşam, kokuşmuş kirlili ilişkiler, sefalet, gözyaşı, yalan, savaş gibi kötü şeyler yaşamımıza daha da kaplayacak, bireysel-anarşizan çıkışlar, intiharlar, hırsızlıklar yaşamın bir parçası olacaktır. Bu barbarlık düzeni içinde insanca bir yaşam sürüp ayakta durabilmek için, bugün daha çok devrimci olmak, en azından devrimcilerle yakın durmak gerekiyor.

Bir kez daha yüzyıl öncesine gidelim ve Roza'ya kulak verelim ve yeni bir "karanlık yüzyıllar" yaşamamak için elimizi çabuk tutalım.

- Ya Barbarlık Ya Sosyalizm
- Bütün Ülkelerin Ezilenleri Birleşin
- Yaşasın Proletarya Enternasyonalizmi
- İçindeki Fırtınayı Kopar, Devrimci Yol'da Özgürleş

Güzel günler var ufukta
en yalnız kaldığı anda dahi
inancını yitirmeyenlere,
görececek engin mavilikler var
umuda kürek çekmekten yorulmayanlara,
gidecek yıldızlar var
bedel ödemekten sabır yaratanlara
Bekliyor mutluluklar
her gün,
her yerde,
her solukta,
yaşamı;
yoldaş sıcaklığından başka
tadamayanlar için
ve
sabırla bekliyor özgürlük

HERŞEY DEĞİŞTİ Mİ; DEVRİMCİLER DE DEĞİŞMELİ Mİ?

Mahir Çağlayan

Devrimciliği tam olarak anlayamayan ya da anlamak istemeyen bazı çevrelerde "her şey değişti, devrimciler de değişmeli" gibi yeni yaklaşımlar ortaya çıkmaya başladı. Bu yaklaşımlar bir çok alanda tartışma konusu oldu. Değişimin sadece kendi içlerinde olduğunu göremeyen bu çevrelerin sürecin en geri ve en zararlı tarafını oluşturdukları kanaatindeyiz. Değişimin sadece sermayenin halkları sömürmek için arkasına gizlendiği gerekçeler olduğunu bilirsek; aslında öz olarak değişen hiçbir şeyin olmadığını net bir şekilde görürüz. ABD'nin emperyalist politikasının hiçbir zaman değişmediğini, sadece halkları sömürmek için öne sürdüğü gerekçelerin bölgelere göre değişiklik gösterdiğini söylersek değişimin ne olduğunu çok yerinde örneklemiş oluruz. Afganistan'a saldıran emperyalizmin gerekçesi terör olurken, Irak'a saldırı için gerekçesi Saddam Hüseyin'in anti-demokratikliği olmuştur; Afganistan'dan Irak'a emperyalizmin değişen tek yanı budur.

Bugün yine değişim rüzgarına kapılan, devrimcilerin değişmesi gerektiğini savunan söz konusu çevrelerin ağızlarına pelesenk ettikleri "emperyalizm yeni açılımlar getirecektir" gibi beklentiler içinde bulunmak, çok büyük bir yanılgı içinde olmaktır. Yıllarca dünya coğrafyasında birçok sabıkası bulunan emperyalizmden yeni açılımlar beklemenin hangi temellere dayanarak oluştuğunu anlamakta güçlük çekiyoruz.

Irak saldırısında beşyüzbin çocuğun ölümüne sebep olan, Afganistan'da binlerce insanın tizerine bomba yağdıran ve uçaklarının telsizlerinden "çok gururluyum kendimi futbolcu gibi hissediyorum" cümleleri duyulan ABD'den yeni açılımlar beklemeyi insani normlarla bağdaştırmakta zorlanıyoruz.

Halkların kendi kaderini tayin etme hakkını görmezlikten gelmek, halkların özgürleşmesi için emperyalizmin binlerce insanı öldürdükten sonra yeni açılımlar gerçekleşeceğini düşünmek tam olarak emperyalist hegemonyayı kabul etmektir. Dünya halklarının zaten emperyalist tehdit altında olduğunu düşünürsek, halkların ek bir eziyet çekmesini ve bunun sonucunda emperyalizmin farklı açılımlar getirmesini beklemek ne yazık ki mücadeleden uzak çok bilinçsizce bir düşüncedir.

Bizler biliyoruz ki emperyalizm hiçbir zaman halkların yararına olmamıştır. Sadece emperyalizmin kullandığı gerekçeler çeşitli süreçlerde değişiklik göstermiştir. Sonuçta emperyalizmin değiştiğini söylemek yerine karşı durmak çok daha doğru ve gerekli bir tutumdur.

YILDIZLAŞAN YUMRUK PUSULAMIZDIR

Bahadır DENİZ

İnsanlığın kendi finaline doğru ilerlemesi devam ediyor. Bunun sonunda, özgürlük ipini göğüslemesi, tüm bozucu faktörlere rağmen gerçekleşecek. Bu, tanımı güç çeşit ve miktarda olgunun etkisine açık bir süreç olsa da, önlenemez dinamikler sebebiyle özgürlüğün o muhteşem selalesinde yıkanmak kaçınılmazdır. İşte devrimciler bu sürecin, yol göstericisi ve güvencesidir.

Devrimciler tanımındaki kapsam genişliği yer yer sorun olsa da, dikkatli bakan, öznel davranmayan ve kendini yanıltma/kandırma gibi yollara başvurmayan özneler için pusulayı doğru seçmek, sanıldığı denli zor/karmaşık değildir.

Duygusal davranmayanlar, alışkanlıklarının veya feodal ilişkilerinin esiri olmadan objektif ölçüler dahilinde etrafını gözleyenler, siyasal yapıların yazılı ürünlerini ön yargısız okuyarak tercih yapanlar, birkaç tane YOL'un olmadığını görmekte güçlük çekmeyecektir.

Devrimcilik eğer can sıkıntısını giderme, işsizliği kamufle etme, arkadaş edinme, vb. nedenlerle değil; farklı bir yaşam biçimi, bir kimlik olarak tercih edilmişse, zaten yukarıda saydığımız yanıltma olasılıkları, kendini kandırmalar, gerçekliğe çalım atmalar, vs. olmayacaktır. Bu konudaki netlik, barışıklık arttıkça, kişi kendini daha iyi tanımaya, sahip olduğu güç ve imkanların bilincine varmaya başlayacaktır. Gerçekte insandan daha güçlü bir canlı yoktur. Yeter ki sahip olduğu avantajların bilincinde olsun ve oluşturulmuş yapay engelleri parçalama iradesi gösterebilsin.

Örgütlülüğün en önemli özelliği, çok sayıda insanın birikim ve iradesini ortaklaştırabilmektir. Bu başarılabildiğinde, her biri çok özel bir güç olan devrimcilerin toplamı, aritmetik değil, bir çeşit logaritmik büyüme olarak sonuç verecektir. Bugüne dek rastlanan zayıflıkların sebebi, bu toplamın gerçek anlamda sağlanamamış olmasıdır. Bir devrimcinin her şeyini; üzüntüsünü, sevincini gelişme ve imkanlarını bütünüyle bir davaya odaklaması, onu DAVA İNSANI yapar. Ancak, "ben dava insanı oldum" demekle dava insanı olunmuyor. Bu konuda ısrar edilen eksiklikler, aşılmayan engeller, bir deredeki su kaçağı gibidir. O dereden istenen verimde su alınmaz. Tüm kaçakları giderilmiş bir derenin ise gürül gürül akacağı ve diğer derelerle beraber sürükleyiciliği önlenemez bir nehre dönüşeceği bilinir.

Bugün bizler, bize "merhaba" diyen insanlarla da ilgilenmek, varsa eğer devrimleşme potansiyelini açığa çıkarmak ve giderek örgütlü zemini büyütmek durumundayız. Ne var ki, bu alan da bir seçicilik gerektirir. Örneğin, kişinin çok şey bilmesi değil, samimiyeti, katılım ve sahiplenmedeki içtenliği ölçü alınmalıdır. Unutulmamalıdır

ki bilgi eksikliği giderilebilir; ama, samimiyet eksikliğini gidermek çok daha zordur.

Hareketimiz, yirmibir sayıyı bularak adeta bir yaşam ansiklopedisine dönüşen yazılı ürünlerle doğrulara işaret etmeye, yanlışları gidermeye ve devrimciliğin gerçek tarifini yapmaya devam ediyor. Bu ürünün değerini bilerek, tembelliğe düşmeden, elemeyen, sabırlı biçimde inceleyenlerin, sola dair hemen her soru işaretini cevaplayabilme kapasitesine sahip olacağına inanıyoruz. Çünkü, **Yıldızlaşan yumruk Türkiye'nin marksizmidir.** Yok eğer, "ben solun bu hali için karalar bağlayacak, kahrolacak; ama, bana çıkışı gösteren anahtardan da uzak duracağım" deniyorsa; böyle düşünenlere fazladan söyleyecek bir sözümüz yok.

Bir felsefi bütünlüğün, koca bir dağarcığın parçacıklarıyla tanışmak, o felsefi bütünlüğü perspektif edinmiş olmak anlamına gelmiyor. Yani, marksist klasikleri her okuyan, sorunlara marksistçe yaklaşılabilir niteliğini kazanmış olmuyor. Bu, uzun zaman alan zorlu bir süreçtir. Ve taşların doğru bir yöntem dahilinde dizilmesini gerektirir. Bu nedenle, genel eğitimin yanında; yaşama dair marksist analiz örnekleri sunan derginin özel bir yeri/önemi olmalıdır. Mümkün olduğunca anlaşılır bir dille hazırlanan yazılar okunduğunda, tanıdık/bildik gibi gelebilir. Önemli olan o birkaç sayfalık yazılarda verilmeye çalışılan yaşam perspektifinin, bakma-görme diyalektiğinin okuyucunun kendisinde bir tarz oluşturacak denli titizlikle üstünde durulmasıdır.

Yoldaşlarımız, vakitlerinin hemen her dakikasını verimli kıldığında, boş oturmaktan rahatsız olduklarında, yorulmak yerine farklı türden bir dinlenme/dinginlik hali kazandıklarını görecektir; nitelikte gelişmeye sebep olan her nicel hamle ile; yaşamını bir çeşit sıkıntı giderme/zaman doldurma olarak tüketen insan tipi ile aradaki farklılık daha net görülmeye başlayacak; sistem insanı ile mesafe açılırken yoldaşlarla bütünleşme artacak ve kişinin kendine güveni, öz saygısı büyüyecektir.

Meşalemizin artık daha güçlü ve daha parlak yanmaya başlaması, hepimiz için umut vericidir. Ne var ki bu süreçte, düzen tarafından veya vaktiyle girmiş oldukları örgütsel ilişkiler tarafından yıpratılmış ve bu nedenle, verimliliği zaafa uğratma potansiyelini bağrında taşıyan kişi

ve çevrelerle kontrollü ilişkiler kurulmalı ve oksijenimizi arttıran, meşalemizin alevine alev katan özneler öne çıkarılmalıdır. Bu noktada, bilinmelidir ki, biçim değil öz, yaş değil nitelik, tecrübe değil üretkenlik ve samimiyet dikkate alınacak; kadrolaşmada üzerine yoğunlaşılacak ve önü açılan kişilerde bu türden niteliklerin olması, seçicilik-

Kulaç boylarımız, nefesimiz veya kilomuz farklı olabilir; ama biz aynı suyun dalgıçlarıyız yoldaşlar; vurgun da yakamoz da hepimiz içindir. Bu nedenle, farklılıkları zenginlik haline getiren bir uyum ve sahiplenmeyle suyumuzu güzelleştirmek ve okyanuslaşmayı uzak bir hedef olmaktan çıkarmak durumundayız.

te bir kıstas/ölçü olacaktır.

Kolektif düşünme ve yaşama olgunluğuna erişememiş ve sistemin tanıdığı sınırlı çerçevede soluk alabilen pek çok insanın, küçük bir sorun karşısında nasıl feveran ettiğini, kendi sorununu "en büyük sorun" olarak addedip, çözümünde de bir çeşit bireycileşmeye düştüğünü sıkça görmekteyiz. Yaşama dair repertuarı böyle bir ortamda oluşmuş olan öznelerin, devrimci zemine dahil olma sonrasında da benzer alışkanlıklarla hareket ettiği; örgütsel sorunlara **kişisel ölçeklerle** yaklaştığı görülür.

Örgütsel uyumun gelişme ve başarı için zorunlu olduğu bilindiği halde, eski alışkanlıklarla hareket etmek, kişiselleştirilmiş sıcaklıklar veya soğukluklar yaşamak; **örgütsel bilincin** oluşmadığının göstergesidir.

Bilindiği gibi her bireyin kendine ait bir karakteri vardır. Hareketle ilişkide bu karakterler budanarak veya asimilasyona uğratılarak değil, devrimci bir kimlik içeri-lerek, bütünü bir parçası olma özelliği kazandırılır. Sonuçta amaçlanan, örgüt içi rezonanstır. Kişisel farklılıklara rağmen ortak normların taşıyıcısı ve uygulayıcısı olan özneler, rezonansa salınım bozukluğuna sebep olmaz. Sorunlara, kişiselleştirici hesap ve kaygılarla değil, örgütsel sorumluluk ve dolayısıyla yoldaşlık çerçevesinde çözüm aramak, devrimcilik öncesi ilişkilerde rastlanmayan türde bir kapsayıcılığın ve çoğalmanın önünü açar. Hareketlerin grup olmaktan çıkması ve grup içinde grup oluşturma kültürünün aşılması, böyle bir kapsayıcılıkla mümkün olur.

Devrimcilik iddiasının büyüklüğü, küçük hesaplara da küçültücü tutumlara da izin vermez. Çok kolay aşılabilecek problemleri kişisel husumetler oluşturarak veya farklılıkları kaşıyarak büyütme, devrimciliğin ilkokulunda bile rastlanmaması gereken bir tutumdur. Devrimin, başarı için toplumun büyük bir kısmını kapsamak zorunda olması, uyumun ne denli önemli olduğunu gösterir. Tabii bunlar, devrimci mücadelenin yakınlaştırıcı/birleştirici niteliğinden bağımsız değildir. Yoldaşlaşma, durduk yerde değil, devrimci yaşamın gerekleri yerine getirildiği oranda oluşur.

Lenin, Plehanov'a güvensizlik duyduğu ve artık üzerinde düşünmekten vazgeçilmesini rica ettiği bir dönemden kısa bir süre sonra; Rusya'da bir günlük gazete çıkarma olanağının ortaya çıktığı haberini alınca, ona çok içten bir mektup yazarak, gazetede çalışması teklifinde bulunur: "*Taktik görüş ayrılıklarını ama bizzat devrimimiz, şaşılacak bir hızla ortadan kaldırmaktadır... Bütün bunlar, geçmişin çabucak unutulup, canlı çalışma içinde birliğin sağlanacağı yeni bir zemin yaratacaktır*" (Krupskaya, Lenin'den Anılar, s:129)

Yoldaşlarımız, kendi aralarında yaşadıkları ve çok daha küçük olan problemleri, Lenin'in bu pratiği ile kıyaslaya-

bilirlerse, "sorun çözme" konusunda düştükleri yanlıgıyı daha somut olarak görecektir.

Zorlu süreçler, niyetleri açığa çıkarma ve geçici yol arkadaşlarını samimi yol arkadaşlarından ayırma konusunda doğru testlerin yapılabilirdiği ve isabetli sonuçların alınabilirdiği süreçlerdir. İyi gün dostları, kolay süreçlerin taşıyıcıları, tatlı su balıkları gibi, sertleşen ortam karşısında yaşam şansı bulamaz ve herkes gerçekte hak ettiği ve yakışık düştüğü yeri bulur. Bu açıdan, zor günlerin sınavları daha gerçekçidir.

"Zor"un bir diğer niteliği, devrimcilik oyunu ile devrimciliğin kendisini ayırmasıdır. Kişi, süreci doğru kavrayıp, ayakları yere erdikçe, kendisi ile sıradan

insanlar arasındaki farkı daha net görmeye; bencilliği, tutarsızlığı, ölçek bulanıklılığını aşmanın, ne büyük bir kazanım olduğunun ayırdına bizzat yaşamın içinde varmaya başlar. Böyle bir bütünleşmenin sebep olacağı sahiplenme de tabii ki farklı olacaktır.

Hareketi sahiplenmek, sorunlarını kendi sorunları olarak görmek; kişisel olanla genel olanı iç içe sokar. Öyle ki sevinçler veya üzüntüler, işlerin yürütmesine bağlı bir hal alır. Lenin, pek çok sorunu omuzlamış ve ülke ile yazışırken, bu konudaki aksama ve gecikmeler onu ruhen çok yorardı. Öyle ki, mektuplarındaki ricalar, yalvarma düzeyine varırdı: "*Bize sık ve ayrıntılı yazmanız, özellikle mektubu aldığınız gün, hiç olmazsa birkaç satırla elinize geçtiğini bildirmeniz için ciddi olarak ve ısrarla rica ediyor, yalvarıyoruz...*" (Krupskaya, Lenin'den Anılar, s:86). Bunun sonucunda gece boyu uykusuzluk, göğüs ve sırt bölgelerindeki sinir uçlarında iltihaplanma gibi sıkıntılar yaşayan Lenin; davayı sahiplenmenin eşsiz bir örneği olarak yaşam sürmüştü.

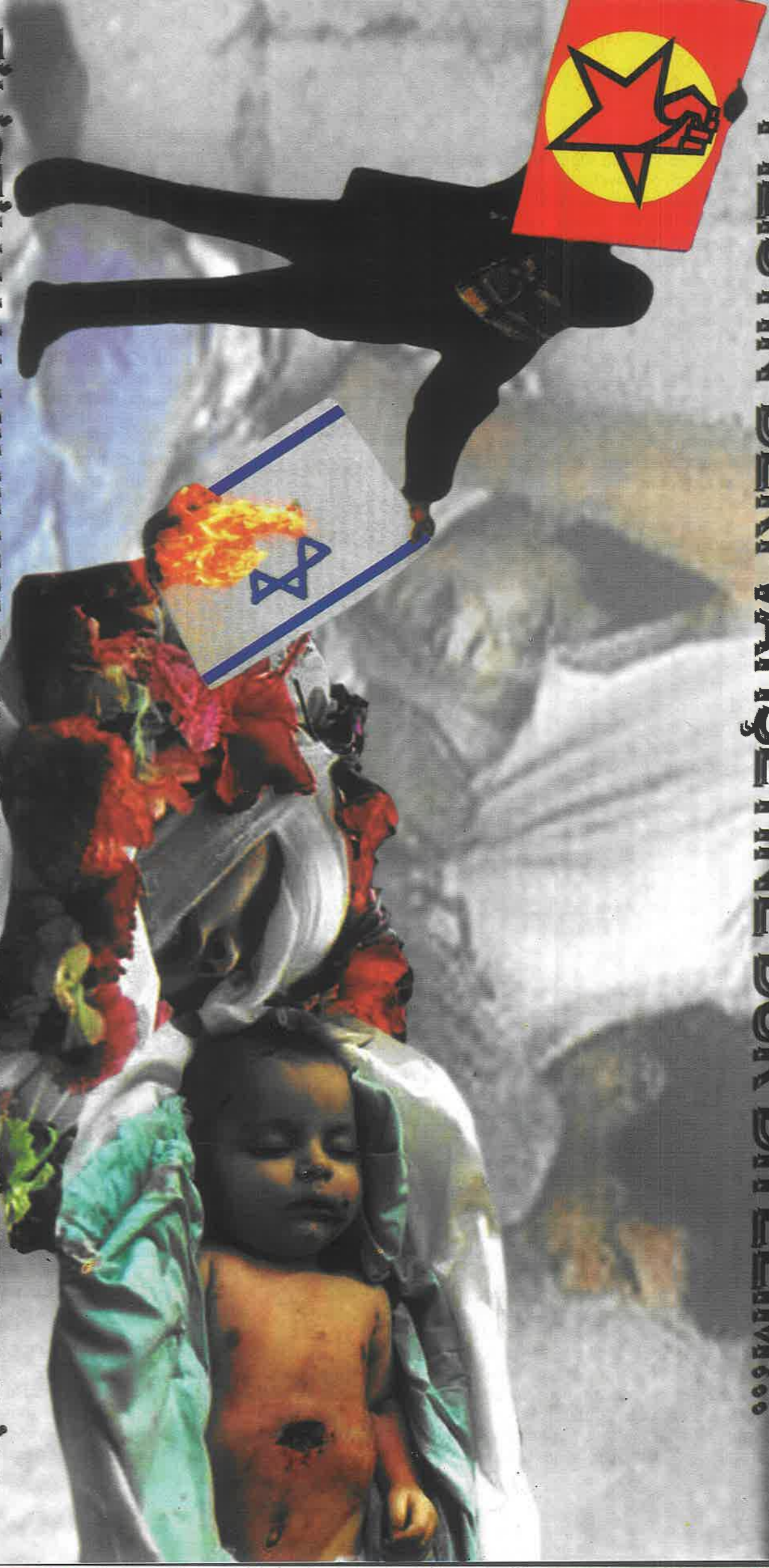
Bağrında taşıdığı potansiyel imkanları aynı noktaya toplayabilme özelliği; bir örgüte, başka alanda rastlama olasılığı olmayan bir güç kazandırır. Ancak uyum, nasıl ki bu gücün koşulu ise, uyumsuzluk da güçsüzlüğün koşuludur. Özneler toplamı olan harekette; hele ki bu DEVRİMCİ HAREKET'se, herkes her şeyden sorumludur. Bu nedenle, bire bir muhabatı olmadığımız uyumsuzluk sebeplerinden de

kendimizi sorumlu hissetmeli; en küçük bir soğukluk, moral bozucu etken veya yanlış izlenimlere sebep olabilecek bir görüntü karşısında harekete geçmeyi ve kendimize yakışan tarzda çözümler üretmeyi alışkanlık haline getirmeliyiz.

Kulaç boylarımız, nefesimiz veya kilomuz farklı olabilir; ama biz aynı suyun dalgıçlarıyız yoldaşlar; vurgun da yakamoz da hepimiz içindir. Bu nedenle, farklılıkları zenginlik haline getiren bir uyum ve sahiplenmeyle suyumuzu güzelleştirmek ve okyanuslaşmayı uzak bir hedef olmaktan çıkarmak durumundayız.

**Biz
beyaz atlı prens değiliz.
Çocukların yüreğine
heyecan trampeti düşürür gibi
bir gece ansızın gelemeyiz.
Evet
dövüşmek de bizim işimiz
sevgili gözleriyle şafağı
sulamak da.
Bir kelebeğin kanadına
sıgdırılmış doğadan
çocuklarımız için
öyküler de üreteceğiz.
Ama yetmez;
tüm enstrümanlarımızın
telleri koparılsa da
iklim kışa ve yılgınlığa kesse de
kendi notalarımızla
besteleyeceğiz
geleceğin senfonisini**

**ABD EMPERYALİZMİNİN VE İSRAİL SİYONİZMİNİN
FİLİSTİN'DEKİ VAHŞETİNE DUR DİYELİM!..**

**FİLİSTİN HALKININ YALNIZ OLMADIGINI GÖSTERELİM;
FİLİSTİN KOMİTELERİ OLUŞTURALIM,
YÜRÜĞİMİZİ DE, BİLEĞİMİZİ DE HAREKETE GEÇİRELİM!..**